

B
2

LATVIEŠI UN EVANGELIJS BOLĪVIJAS MŪŽA MEŽĀ

ALEKSANDRS ANSONS

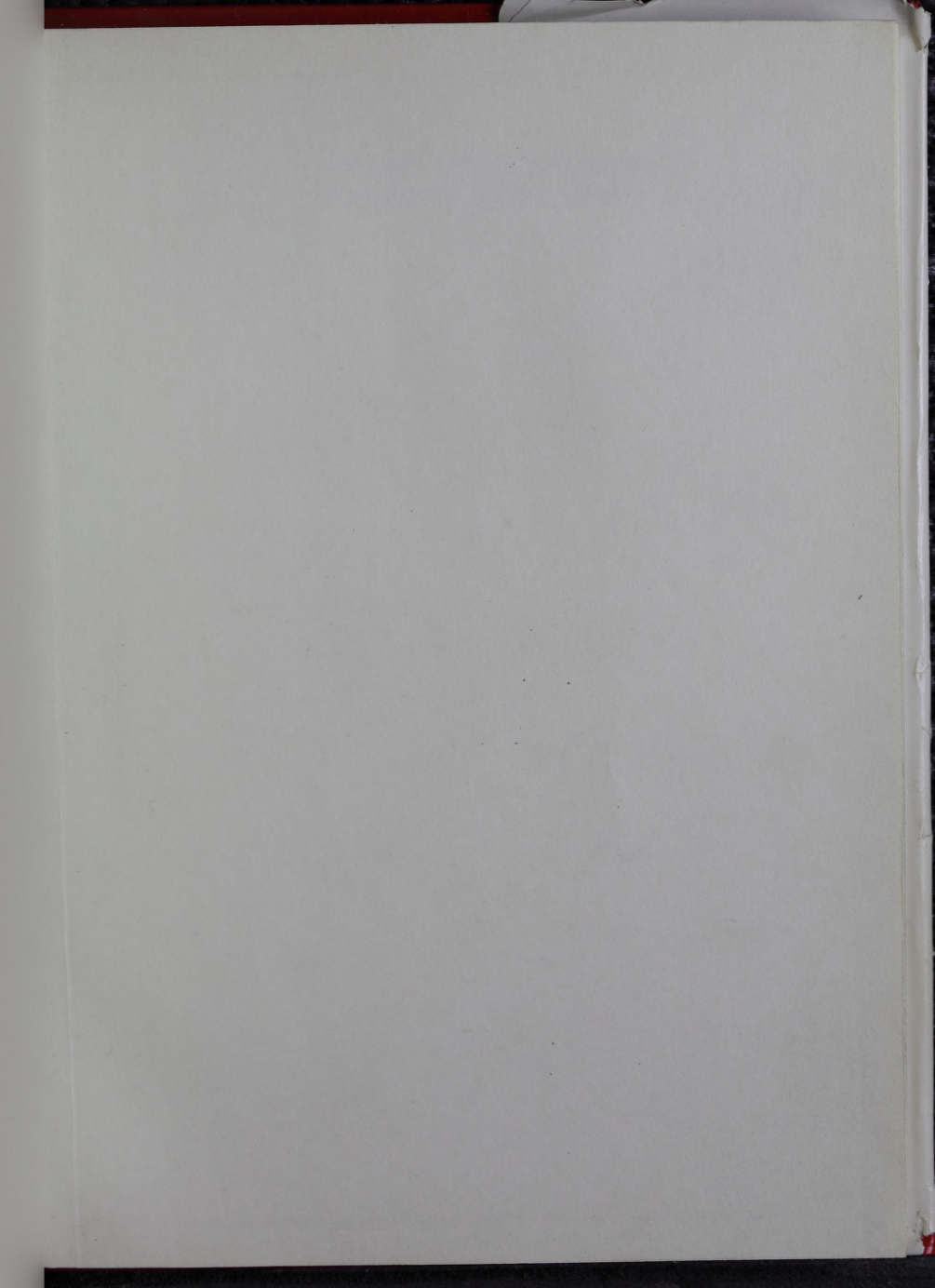

VĀKA UN APVĀKA BILDE

nenozīmē, ka šī grāmata sastāv no tīģeru mednieku stāstiem, bet gan —

(1) ka misijas darba vieta, kas aprakstīta šinī grāmatā, spāniski saucas „Rincon del Tigre“, kas nozīmē — Tīģeru kakts;

(2) bez tam šī bilde simbolizē mežonīgos ajoriešu indiāņus, kas ar Dieva spēku tiek pārveidoti patiesos kristīgos ļaudis.

VÄ
ner
stā
stie

kas
spē
Tig
kal

me
ka
do

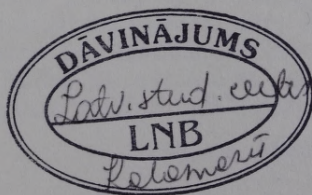
LATVIEŠI UN EVANĢELIJS
BOLĪVIJAS MŪŽA MEŽĀ

Grāmata iespiesta Rīgas spiestuvē
Sanpaulā, Brazīlijā

B
2

LATVIEŠI UN EVANGELIJS BOLĪVIJAS MŪŽA MEŽĀ

ALEKSANDRS ANSONS

1973

APGĀDS RĪGA, SANPAULĀ, BRAZĪLIJĀ

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

97-20.868a

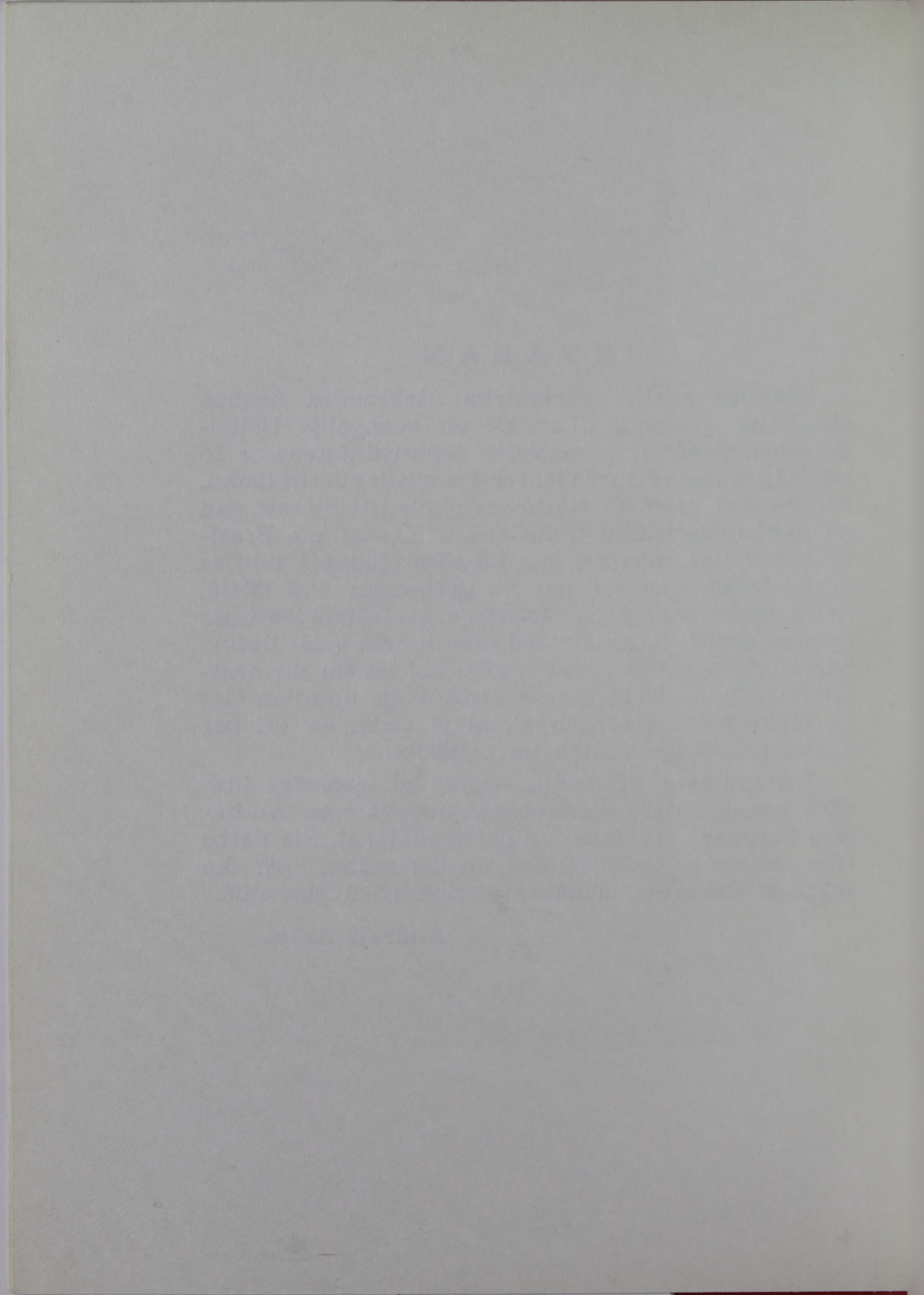
19667

I E V A D A M

Rinkona misijas darbinieka Aleksandra Ansona sarakstītā grāmata „Latvieši un evaņģēlijs Bolīvijas mūža mežā“ ir pamatīgāks iepazīstinājums ar šo latviešu tautas vēsturē vienreizējo misijas darba lauku. Autors šinī grāmatā stāsta savus piedzīvojumus, gan kā dalībnieks izlūku braucienā uz Gaibu pie Brazīlijas-Bolīvijas robežas, gan kā viesis jaunajā misijas darba laukā, gan arī jau kā darbinieks šinī tālajā, mūža mežu ieslēgtajā, latviešu organizētajā kristīgās misijas darbā. Autora stāstījums mums gaiši liecina par latviešu ticīgo ļaužu uzņēmību, pūlēm un neatlaidību Dieva darbā, par grūtībām un upuriem šinī no civilizācijas centriem atstatajā vietā, un arī par Dieva brīnišķīgo vadību un palīdzību.

Lai grāmatu pasniegtu lasītājiem pienācīgā literārā formā, autors manuskriptu nodeva māc. Andrejam Cerukam labošanai un pārstrādāšanai. Šis darbs tika veikts ar lielu rūpību un uzmanību, par ko māc. A. Cerukam pienākas vissirsnīgākā pateicība.

Andrejs Arājs

I IZLŪKU BRAUCIENS UZ BOLĪVIJU

Jau ilgāku laiku un vairākas reizes esmu ticis skubināts aprakstīt kādu senu pagātnes notikumu, kurš ir cieši saistīts ar tagadējo latviešu evaņģēlija darbu Bolīvijā. Neskatoties uz to, ka kopš tā laika ir jau pagājuši 30 gadi, šis ceļojums vēl nav ticis aprakstīts. Ja samērā mazajam, dažādu šķēršļu un neveiksmju pilnajam ceļojumam nebūtu sekojis lielāks turpinājums, tad gan nebūtu bijusi liela nozīme par šo ceļojumu rakstīt. Ceļojumu aprakstu ir bezgala daudz un ir arī tādi, kuri ir daudz saistošāki aprakstīti. Tomēr mums pazīstamā, bet grūtā un svētību pilnā turpinājuma dēļ ir vērts kaut ko rakstīt. Ja tikai viens no lasītājiem, vai nu savā skaidrajā jaunības ziedu laikā, vai arī jau krietni pāri dzīves pusmūžam nāktu pie atziņas, ka nav ne par agri ne par vēlu — tas ir: ar jaunības spēku vai ar vienpadsmitās stundas nespēku sevi svētīt Dieva valstības darbam, tad šim aprakstam būs paliekoša vērtība un tas būs kalpojis Dieva godam.

Raksta sākumā gan gribu sevi aizbildināt pie toreizējiem ceļa biedriem. Daudz gadiem nākot un ejot, daži notikumi būs no manas atmiņas izzuduši. Šai aprakstā man ir jāpaļaujas tikai uz atmiņām, jo visas šai ceļojumā rakstītās piezīmes un foto uzņēmumi palika Kampo Grande pilsētā uz tā apgabala policijas priekšnieka galda.

* * *

Pirms aprakstušo ceļojumu, isumā ir kaut kas jāsaka par kādu citu, pie kura dalībnieks nebiju. Ir tā, ka Dievs daudzkārt lieto cilvēkus savu nodomu īstenošanai tā, ka viņi klātesošā laikā nemaz nezina, ka ir sūtīti sava Kunga un Meistara uzdevumā.

Tikai pēc ilgāka laika mēs atzīstam, ka Dievam pie visa ir bijis savs plāns un nodoms.

Pirms vairāk kā 30 gadiem evaņģēliskās kop-saimniecības Palmas vadītājs Andrejs Kļaviņš viens pats mēroja tālu un grūtu ceļu, lai ap viesotu savu garīgo brāli un draugu Jūliju Malvesu. Malvestoreiz bija apmeties dzīvot Gaibas ezera kras-tā, Matto Grossas pavalstī, Bolīvijas pierobežā. Malvess Vārpas un Palmas sākuma laikā bija daudz un pašreizējiem iecerotājiem palīdzējis, sevišķi tad, kad bija kaut kas kārtojams valdības iestādēs. Tā-ļajā Bolīvijas pierobežas apgabalā satikušies, vecie draugi varēja pārrunāt vienu un otru pagātnes no-tikumu. Domājot par pagātņi, daudreiz kaut ko arī mēģina saskatīt nākotnē. Šai pašā reizē Mal-vest ar savu dēlu un brāļa dēlu aizveda Kļaviņu uz 25 kilometri attālo Uberabas ezeru. Tur Bolīvijas mūža meža lielo koku paēnā pie uguns-kura tika pārrunāti latviešu darīto un vēl nedarīto evaņģēlija darbu tēmati. Saruna turpinājās visu nakti un draugi pat nemanīja jau austošo rīta blāzmu. Tai pašā reizē viņi apmeklēja kādu ajoriešu ģimeni, kura jau pirms vairāk gadiem bija atšķīrusies no saviem klejotājiem cilts biedriem. Šī ģimene bija apmetu-sies uz pastāvīgu dzīvi Uberabas ezera malā un pārtika no zvejas un medībām. Diezgan droši varam teikt, ka tā bija pirmā reize, kad latviešu darbi-nieki runāja ar Bolīvijas mūža meža tumšās indi-āņu cilts pārstāvjiem. Pēdējie gan jau kaut cik bija iemācījušies civilizēto tautu valodu.

Pārbraucis mājās Palmā, Kļaviņš vairākās sa-pulcēs pastāstīja to, ko ceļojumā un arī Bolīvijas mūža mežā bija redzējis un dzirdējis. Kļaviņa stāsts bija kā kvēlošas ogles, kuras iekrita dažu brāļu un māsu sirdīs. Šie jau agrāk bija teikuši, ka viņiem esot kāds skubinājums sirdī, darīt kādu jaunu mi-

sijas darbu. Drīzi vien Palmā bija nolemts būvēt motorlaivu un ar to braukt tuvāk apskatīt to Bolīvijas pierobežas apgabalu, par kuru Kļaviņš bija stāstījis.

* * *

Es biju pārbraucis mājās, Letonijā, no kāda garāka ceļojuma. Mājnieki stāstīja, ka Palmā tiekot būvēta liela laiva un ar to braukšot pa Paragvajas upi līdz Gaibas ezeram. Mājnieki vēl zināja teikt, ka braucēju grupa jau esot pilna. Deviņi braucēji esot no Palmas, divi no Vārpas un vairāk nevienu nepieņemot, kaut gan braukt gribētāju esot ļoti daudz. Tā kā es palmiešus vienmēr biju turējis par saviem draugiem, tad tomēr sevī loloju klusu cerību, iekļūt līdzī braucējos un tā arī notika. Pēc pāris dienām jau biju Palmā. Tur vakara dievkalpojumā runāja tagad mūžībā aizgājušais, vecais Dieva kalps Jānis Inķis. Vēl šodien savās atmiņās varu no viņa runas kādu mazumu sameklēt...

* * *

Man tikai atliek aprīņot lielo sirsniņu un dedzību, ar kādu Palmas ļaudis strādā pie laivas būves darba. Citi cērt, citi zāgē un ēvelē. Citi kaļ enkuri un citus līdzī nēmamus rīkus. Citi jau steidz ievietot laivā motoru. Vecās māsas šķetina rupjās dzijas, ar kurām aizdrīvēt jaunā kuģa spraugas. Citas jau šuj buras. Citi sāk darbot kuģa apakšējo daļu, bet citi ar lielu rūpību kuģa priekšgalā zīmē un izkrāso tā vārdu: „Palma“. Viss tiek darīts ar lielu piepūli un steigu, liekas, ka visi skatās nākotnē un vēro, vai tur nebūs kāds vēl pašlaik nesaprotams un neizskaidrojams Dieva nodoms, kuru tikai vēlāk ar laiku sapratīs.

Paiet vēl dažas nedēļas un tad mūsu kuģis ir uzlikts uz dzelzsceļa vagona platformas. Tā krūtis ir pagrieztas pret vakariem. Dažas dienas vēlāk tiek iezīmēti daži brāļi, kuriem jābrauc pa dzelzsceļu pirmajiem. Tiem ir uzdevums Porto Esperansas stacijā kuģi noņemt no vagona un ielaist Paragvajās upē. Tad vēl ir jāsavāc kuģa dokumenti ostas valdē. Četri šim uzdevumam paredzētie brāļi ir: Ernests Dundurs, mācītājs Arvīds Eichmanis, ārsts Dr. Eduards Liģers un Aleksandrs Ansons.

Pirmā oktobrī 1941. gadā tiekam izvadīti no Palmas ar dziesmām un ēztlūgšanām. Mums ir jānobrauc pa dzelzsceļu apmēram 1500 kilometru un tādēļ jau laikus esam apbruņojušies ar pacietību. Laiks ir ļoti karsts. Vagonā sēdēdami esam nosvīduši un pārklāti ar biezu putekļu kārtu. Ar lielu uzmanību vērojam, vai kaut kur ceļā nepanāksim mūsu kuģi. Pēc mūsu aprēķina tam jau vajadzētu būt tuvu Porto Esperansai. Otrā dienā to ieraugam kādā mazā stacijā uz blakus sliedēm. Esam priecīgi, ka mūsu aprēķini līdz šim ir kaut cik pareizi. Tas liekas kā atspirdzinājums karstajā, putekļu pilnajā vagonā. Mūsu vilciens nokavējas un tikai nākošās dienas vakarā iebraucam gala stacijā Porto Esperansā. Kad esam atbrīvojušies no ceļa putekļiem, pārģērbusies tīrās drēbēs, paēduši vakariņas un mūsu ķermeņi ir viesnīcas platajās gultās, tad ir tāda sajūta, kādu ir grūti ar vārdiem pasacīt. Tas katram pašam ir jāpiedzīvo. Nākošā dienā mazgājam savas sviedru un putekļu piesātinātās drēbes Paragvajās upes straumē. Ar nepacietību skatāmies uz to pusi, no kuras vajadzētu parādīties kādam preču vilcienam un arī mūsu kuģim. Bija jau ceturtdienas rīts un sestdienas vakarā bija paredzēts iebraukt pārējiem ceļa biedriem. Līdz tam laikam kuģim vāja-

dzētu būt sakārtotam braukšanai un dokumentiem sagādātiem. Liels bija mūsu prieks, kad tai pašā agrajā rīta stundā tālumā ieraudzījām vilcienu ar garu vagonu rindu un arī mūsu kuģi. Vagons ar mūsu kuģi tika nekavējoties piebīdīts upes krastam. Steidzīgi stājamies pie darba, lai atbrīvotu vagonu un nolaistu kuģi upē. Mums ir kuģim līdzī atvesti gari un stipri koki, domāti nolaižamām sliedēm. Ir arī tāļas un vinčas un citi velkami un bīdami riki. Pateicoties tiem jau pēc pāris stundām mūsu kuģis atrodas uz upes krasta. Nākošā rītā ar mazu gaismiņu ķeramies pie darba, lai kuģi dabūtu ūdenī. Tas tomēr nav no vieglajiem darbiem, jo tā vien liekas, ka kuģim ir bail no tik liela ūdens, jo tas ar visiem spēkiem turās pretī. Tikai pašā pievakarā tā stūrgalvību pieveicam. Tad arī mūsu miesas spēki bija izsīkuši, jo saule dedzināt dedzināja un slapjie krekli bija jāmaina vairāk reizes.

Ir sestdienas rīts. Mūsu kapteinis pāgājušo nakti ir pārgulējis uz kuģa un mēs pārējie viesnīcā. Atkal gaismai austot jau esam pie darba. Priekšā ir grūta darba diena. Jātaisa eksāmena brauciens ostas policijas seržanta pavadībā. Tad jādabū kuģa dokumenti un līdz vakaram kuģis jāsaved braukšanas kārtībā, jo šovakar atbrauc mūsu ceļa biedri. Esam nodomājuši nākošā rītā agri sākt ceļojumu pa upi uz augšu.

Ja mēs ar Dr. Liģeri būtu iepriekš zinājuši, ka mums būs jābrauc pirmajiem un ostas kapteiņa priekšā jādemonstrē proves brauciens, tad varbūt mēs būtu Palmas techniķiem, Krūmiņam un Griķim, apjautājušies, kā ar šo četrcilindru motoru „Penta” rīkoties. Minētie brāļi bija tie, kuri Palmā šo motoru laivā iemontēja un vairākas reizes iedarbināja. Bet viss bija gājis lielā steigā un mēs bijām aiz-

mirsuši padomu prasīt. Šis vecais krāms savās jaunības dienās esot spējis aizvietot divdesmit zirgus, bet vai tie visi vēl ir dzīvi un kaut cik spēcīgi, tāds jautājums mūsu prātus darija nemierīgus. Skatoties uz noplukušo spalvu un lauztajiem, bet atkal sadziedētiem locekļiem, varēja spriest, ka tas ir ļoti daudz cietis. Te jau arī mūsu bēdas iesākās. Mēs to esam vairāk kā stundu griezuši, bet šis vecais zviedru zirgu pārstāvis vēl nav ne reizi iešķaudījis ne ieklepojies. Auksts un vienaldzīgs tas skatās uz mūsu sakarsušām, nosvīdušām un bārguma pilnām sejām. Tāda uzvešanās mūs uztrauc. Esam atkrituši katrs savā pusē, jo krekli jau ir slapji un rokas tulznainas. Pat kapteinis mūsu nezināšanai nekā nevar palīdzēt. Viņš saka, ka tikai tikdaudz atminot no Palmas meistariem dzirdējis, ka šim motoram esot zenīta karborators. Nujā, arī saule jau pašreiz ir zenītā un tā vien liekas, ka abi šie zenīti grib pārbaudīt mūsu pacietību un izturību. Griežam atkal par jaunu. Misiņa kloķis mūsu rokās nu jau ir noberzts spožs. Tagad katrā paņēmienā apgriežam tikai četras reizes un vienmēr iepriekš pagriežam zenītu citā stāvoklī. Tad pēkšņi šajā nedzīvajā ķermenī rodas dzīvība un spēks. Motors trīc pie visām miesām kā pārskrējies zirgs un līdzī tam trīc arī viss kuģis un mēs paši. Esam piemirsuši savu nogurumu un sāpes un smaidam uzvaras priekā. Bet tad arī redzam, ka pa izdedzes cauruli nāk ārā dūmi un eļļa. Bijām no nostāstiem dzirdējuši, ka tā esot slikta zīme. Motors strādā tikai ar trim cilindriem. Ar visu to, mēs ātrā gaitā drāžamies pret straumi augšup. Krastmalā pretī stacijai stāv lielais, spārnainais pasažieru kuģis „Fernando Vieira”. Tas ir atbraucis no Korumbā, atvedis pasažierus un ar to ir atbraucis mums pretī Jūlijs Malvess. Viņš

mūsu braucienā palīdzēs kā locis, jeb upes pazinējs. Viņš tagad stāv uz kuģa klaja un noskatās mūsu braucienā. Uzreiz mūsu motors pāris reizes nedabīgi nošķaudās un apstājas. Visgarām tas ir nošķīdis ar eļļu un kūp kā ķieģeļu ceplis. Mēs abi izskatāmies tādi paši un liekas, ka arī mēs drusku kūpam. Straume ir mūsu kuģi sagriežusi šķērsām un nes uz leju. Lielais pasažieru kuģis trīs reizes dobji nosvelpj, itkā atvadīdamies un mums novēlējams laimīgu ceļu uz Argentīnu. Šie izsmiekla kaučieni man toreiz vairāk sāpēja kā manas paša ar pušu pārplīsušām tulznām klātās rokas. Vēl tagad pēc trīsdesmit gadiem, kad es redzu šo veco Brazīlijas-Paragvajes kauju varoni stāvam jau pa pusei noplēstu Korumbas ostā, sāpīgi atceros toreizējo izjūtu, kad šis grūtā brīdī bija apsmējis savu mazāko brāli.

Pie mums no krasta piepeld liela auguma nēģeris un apjautājas, vai mums nevajagot kādu palīdzību. Biju dzirdējis stāstam, ka Paragvajes upē vajagot tikai pirkstu iebāzt ūdenī un tūlīt piraņas (plēsīgas zivis) to nokožot. Bet te nu pa upi peld Kama dēls un tomēr neviens kodējs tam klāt neķeras. Ernests un Arvīds ar airu palīdzību mēģina dabūt mūsu kuģi pie krasta un labu gabalu lejup tas viņiem arī izdodas. Mēs abi ar Eduardu esam atlaidušies guļus motora telpā un krājam jaunus spēkus priekšstāvošai ciņai. Gar upes krastu pie mums ir atnācis kapitanijas seržants, lai būtu klāt proves braucienā. Viņš izmērī mūsu kuģa tilpumu un saka, ka tas esot astoņpadsmit bruto tonnas. Mēs abi ar Eduardu ķeramies atkal pie kloķa un gatavojamies lielai ciņai. Bet nu notiek brīnums, ar pirmo pagriezienu motors sāk strādāt ar visiem četriem cilindriem. Par to mūsu drūmajās sejās at-

plaukst sāpīgs smaids. Ar pilnu motora jaudu dodamies pa upi uz augšu. Ernests stūrē tuvu krastam un te gandrīz notiek nelaime. Mēs uzskrienam virsū kāda veca, nogrimuša kuģa atliekām. Mūsu kuģis kā par brīnumu tikai stipri palec uz augšu un tad jau esam briesmām pāri. Nekas slikts nenotiek. Tad mums ir jāpiestājas pie krasta lejpus spārnainā kuģa. Jau iepriekš esam norunājuši, kas katram jādara. Bet bija tāda kā smaga nojauta par šo piebraukšanas manevri. Domāts bija tā, ka tiklīdz būsim tuvu krastam, es lekšu uz tā un ar līdzi ņemto striķi mēģināšu kuģi kaut kur piesiet. Eduards paliks lejā pie motora. Ernests būs pie stūres rata un Arvīds kaut ko darīs ar airi. Tā arī visi daram. Tikko kuģis ir krasta tuvumā, es izlecu malā ar striķa galu, bet kā bija nelaimi te nav neviena koka pie kā striķi piesiet. Otra nelaime ir tā, ka Ernests nevar ieslēgt motoru atpakaļ ejošā gaitā. Jau likās ka mūsu mazais kuģis ir nolēmis kļūpt virsū lielajam kuģim-svilpotājam. Biju apsējis striķi pats sev, lai ar visiem spēkiem mēģinātu kuģi apturēt. Tas nebūtu ar mūsu sadusmoto kuģi izdevies, ja Ernestam pēdējā brīdī nebūtu izdevies motoru pārslēgt pretējā virzienā. Tagad kuģis saļecas un ar pilnu jaudu dodas atpakaļ. Es vairs nevaru ātrumā atraisīt mezglu un mani draud ieraut upē. Tad Ernests atkal ir paspējis dot motoram iepriekšējo virzienu un samazināt ātrumu. „Fernando Vieira” apkalpe ir sanākusi uz klaja un ar lielu nopietnību vēro kā šī lieta beigsies. Man gan liekas, ka viņiem ir vairāk bail par sava sarūsējušā kuģa dzīvību nekā par mūsējo. Šoreiz kuģis lēni piestāj pie krasta un arī motors apstājas. Vēlāk Eduards teica, ka motors tikai tad esot apstājies, kad viņš norāvis visus sveču vadus.

Kapitanijas seržants, cik var vērot, aiziet neapmierināts ar mūsu proves braucienu. Kad esam mazliet atpūtušies un nomierinājušies, ejam uz „Capitania do Porto“. Tur mūs saņem diezgan bārgi. Bet lēnām, vārdu pa vārdam, vecais militarists paliek laipnāks. Sarunā uzzinājis, ka Eduards ir ārsts un kādreiz mācījies Riodežaneiras baptistu koledžā, vecais kapteinis paliek laipnāks. Izrādās, ka viņš ir dzīvojis koledžas tuvumā un zina pat vārdā nosaukt dažus koledžas skolotājus. Ceļš nu ir kaut cik nolīdzināts. Sākam runāt par mūsu patreizējo vajadzību. Vecais karavīrs pirmo piezīmi taisa mūsu kapteinim, jo šis neesot pratis piebraukt krastam. Dakteris mēģina kapteini aizbildināt, ka esot jau pagājuši vairāki gadi, kopš Ernests neesot rokā ņēmis stūres ratu un telegrafa kloķi. Bet tagad jau zināšanas visas esot nākušas atpakaļ. Otrā piezīme ir tāda, ka mēs neprotam rīkoties ar motoru. Par to Eduards atbild, ka viņš pirmo reizi ar šāda tipa motoru rīkojoties un šo motoru tikai pavisam savādā veidā varot apturēt. Bet tagad viņš to lietu zinot visos sīkumos. Vēl trešo lietu komandants grib zināt, vai mums līdzī brauks arī pasažieri, jeb vai brauks tikai kuģa apkalpe vien. Mēs ar Eduardu jau bijām iepriekš visus braucējus ieskaitījuši apkalpē un noliekam komandantam priekšā šādu sarakstu:

Ernests Dundurs — kapteinis.
Arvids Eichmanis — kapelāns.
Dr. Eduards Liģeris — kuģa ārsts.
Jānis Krūmiņš — mehaniķis.
Jūlijs Malvess — locis.
Kuno Dundurs — stūrmanis.
Jēkabs Rozenbergs — rakstvedis.
Kārlis Poletājs — bocmanis.
Fricis Romichs — pirmais motorists.

Kārlis Straupe — otrais motorists.

Jēkabs Liģeris — pirmais pavārs.

Jānis Cukurs — otrais pavārs.

Aleksandrs Ansons — jaunākais matrozis.

Mūsu sarakstu izlasījis komandants nosaka: „Pirmo reizi uz tādas mazas barkas redzu tik lielu un labu apkalpi.“ Tad pasniedz Eduardam kuģa dokumentus un vēl piedevām novēlēdams mums labu ceļa vēju, viņš no mums atvadas tik sirsnīgi kā no veciem draugiem. Priecīgi smaidīdami steidzamies pie mūsu ceļa biedriem. Tagad mums stāv priekšā apmēram 400 kilometru garš brauciens pa upi uz augšu. Līdz vakara krēslai paspējam visu sakārtot, lai rītā pēc iespējas agri varētu sākt mūsu ceļojumu. Vakarā pienāk vilciens un mēs priecīgi sagaidām atbraukušos ceļa biedrus. Palīdzam uznest uz kuģa viņu daudzās ceļa somas un drēbju maisus. Visiem ir daudz ko stāstīt, tikai nav neviena kas klausās. Kapteinis pārskaita sabraukušos un izrādās, ka trūkst mūsu bocmaņa. Es viņu atrodu pie „Fernando Vieira“ uzejamā tilta gala. Viņš kaut kā stacijā bija noklīdis no pārējiem un atpeldējis līdz lielajai ļaužu straumei uz šejieni. Beidzot nu visi esam kopā un arī Dievam pateicīgi par vadību līdz šejieni. Atbraucēji ir ļoti noguruši un tiklīdz ir tikuši brīvi no ceļa putekļiem viņi cits pēc cita aplūst.

Nākošā rītā ar mazu gaismiņu jau visi esam kājās. Valdības apstiprinātais kuģa personāls ieņem savas vietas un tagad pat motors tiem klausā daudz labāk nekā mums. Kuģis ir stipri iegrimis, bet tomēr diezgan ātrā gaitā laužas pret straumi uz augšu. Pabraucam garām jauncelāmā tilta pusgatavajiem pilāriem un tad piestājamies krastā. Noturam svērtīta sapulci. Mācītājs Arvīds lasa 121. psalmu un pēc tam vairāki lūdz Dievu, lai šis ceļojums izdotos sa-

skaņā ar Dieva prātu un tā iznākums būtu par redzamu un paliekamu svētību. Paēduši jauno pavāru pagatavotās brokastis braucam atkal tālāk. Upe vietām ir kādu kilometri plata un ik pa gabalu taisa kādu slaidu likumu. Zemie un līdzenie krasti ir apauguši ar krūmiem un garu zāli. Vietām ir redzami arī lielāki koki un mežu puduri. Ik pa gabalam var redzēt arī lopu ganu un zvejnieku būdas. Ir arī dažas lielākas mājas un pa retam arī kaut kas līdzīgs mazam miestīņam. Motors strādā teicami, jo abi meistari to rūpīgi uzmana. Tā vien liekas, ka vecie zviedru zirgi vēl ir diezgan stipri un dūšīgi. Tikai viņu dzēriens ir jāsmel no dziļas akas. Un dzērienu viņi patērē diezgan daudz. Ir jau novakars un vēl tvertnē ir jāielej pāris spaiņu dārgā dzēriena. Krēslā piestājamies krastam un ēdam vakariņas, kuras ir gatavotas uz nelielās plīts kuģa pakaļējā galā. Guļas vietas visiem iznāk uz kuģa, bet kam patīk, var gulēt arī krastā. Mēs ar dakteri guļam krasta baltajā smiltī.

Nākošā rītā agri esam gatavi braukšanai, bet nu meistari nevar iedarbināt motoru. Jau labu laiku viņi to griež svīzdami, bet nav ne mazākās dzīvības zīmes. Vakar līdz pašam pēdējam brīdim tas darbojās tā ka bija prieks redzēt un dzirdēt, bet šorīt ir kā miris—ne klepo ne šķauda. Tiek skrūvēts, griezts, regulēts, mazgāts un tīrīts, bet visas pūles paliek bez panākumiem. Visi stāvam tam apkārt kā jau pie slimnieka, ar labiem padomiem un receptēm. Tās arī visas tiek izmēģinātas, bet visas pūles ir veltīgas. Mūsu motors šodien ir nedzīvs un mūsu pašu gara stāvoklis ir nospiests. Klusībā lūdzam no Dieva kādu padomu. Saule jau ir krietni vien vakara pusē. Kapteinis gatavojas šai pašā vietā

pavadīt nakti. Tādēļ būtu jau laikus jāsalej signālu lukturos petroleja. Bet nu nekur nevar atrast petrolejas latu. (Lata - 18 litru tilpuma liela skārda tvertne, ko lieto dažādu šķidrumu uzglabāšanai un transportam, arī saimniecībā ūdens nešanai.) Beidzot petrolejas latu atrodam, bet tā ir tukša. Te nu mums visiēm kā zvīņas no acīm nokrīt. Pārbaudām gāzoliņa tvertnes saturu un izrādās, ka tur ir petroleja. Vakar, papildinot degvielu, pārskatīdamies bijām ielējuši motora tvertnē veselu latu petrolejas. Kamēr motors bija sakarsis, tas pacietīgi panesa mūsu neuzmanību, bet šodien to toties lika dārgi samaksāt. Tā ir mācība, lai esam uzmanīgi, jo arī rītā var notikt tā ka kāda neuzmanība atkal ir jāsamaksā... Motoristi izteicina nederīgo šķidrumu un to piepilda ar degvielu, kāda motoram garšo. Nedzīvajos zirgos tūlīt rodas dzīvības siltums un darba prieks. Mūsu kuģis var tūlīt doties ceļā. Mēs savukārt apmierināti smaidam, bet klusējam.

Esmu kaut kur lasījis, ka kādam locim pirms kuģa vadības uzticēšanas kapteinis prasījis, vai šis pazīstot visas kuģa ceļa zemūdens klintis un sēkļus. Locis lepni apgalvojis, ka pazīstot gan. Kad pēc neliela laika kuģis uzskrējis sēklim, locis teicis, ka šis jau esot tas pirmais sēklis...

Aiz kāda neliela līkuma upe pēkšņi ir ļoti plata. Abos, krastos zibina signālugunis, vienā pusē sarkana, otrā balta. Nezinādami, pa kuru pusi braukt, nospriežam braukt pa to, kurā ir baltā uguns. Esam upes vidū, bet pēkšņi mūsu kuģis sāk gāzties uz vienu pusi un apstājas. Esam uzskrējuši uz pirmā sēkļa. Visa kuģa apkalpe pārlec pār bortu un diezgan viegli nostumj no sēkļa. Varam braukt tālāk.

Ir jau krietna krēsla, kad pieturam pie krasta lai pārnakšnotu. Vakariņas esam paēduši jau brau-

cot. Šoreiz braucēju lielākā daļa guļ krastā. Gandrīz katrs ir nolīcis savu ceļa somu blakus guļas vietai. Otrā rītā pieceļamies agri, kā parasti, bet nu izrādās, ka esam apzagti. Trūkst stūrmaņa ceļa soma, kurā bija drēbes, dokumenti un nauda. Trūkst arī pirmā motorista drēbju maiss, kuru gan atrodam netālu nomestu. Zaglis bija apskatījis, ka viss maisa saturs ir apvalkātas drēbes un tādēļ to bija pametis. Šāds notikums mūs tomēr noskumdināja. Mums taču to vajadzēja zināt, ka esam Matto Grossas pavalstī, pa kuras mežiem klist dažāda tipa noziedznieki. Šāda nevērība atkal kaut ko maksāja. Esam pateicīgi mīļajam debesu Tēvam, ka zaudējumi nav lielāki, jo tai naktī laba daļa ceļa somu bija iznestas malā. Iedarbinam motoru, kurš šoreiz ir paklausīgs un braucam tālāk. Pēc pāris stundu brauciena pabraucam garām kara ostai Ladário, tā ir neliela pilsētiņa. Redzami karavīru dzīvokļi. Krastmalā daži nelieli kara kuģīši, apbruņoti nelieliem uguns stobriem. Vēl pēc vairākiem nobrauktiem upes likumiem ieraugam divstāvaino Korumbá pilsētu. Gar krastmalu ir lielas preču noliktavas un veikali. Kādus piecdesmit metrus augstāk ir pati pilsēta, uzbūvēta uz kaļķakmeņa pamata. Upes krasts jeb osta ir kā nosēta ar dažāda tipa peldošiem satiksmes līdzekļiem. Noskatāmies kādu nelielu, tukšu spraugu un ar samazinātu gaitu laižam pie krasta. Krastā stāv vairāki policijas, muitas un vēl citi ierēdņi, mūs rūpīgi vērodami. Klausās mūsu svešajā valodā un tieši šai brīdī mums visi ir savā starpā daudz ko runāt, jo jūtamies kā īsti jūrnieki, iebraukuši svešas zemes ostā. Tikai tad, kad dakteris mums skarbā balsī uzsauc: „Runājiet vietējo valodu!”, mēs atmostamies kā no miega. Ir tak kara laiks, un ir aizliegts runāt svešā valodā. (Tāds rī-

kojums Brazīlijā otrā pasaules kara laikā bija.) Tikai nezinām, kā lai vietējā valodā sarunājamies, jo neesam tik daudz iemācījušies, lai tajā izteiktu savu sajūsmu un prieku. Bet pavēle ir jāizpilda un cits nekas neatliek kā klusu viens otram kaut ko pačukstēt. Bet tāda uzvešanās mūs padara vēl aizdomīgākus. Mans uzdevums vienmēr ir, piebraucot kras-tam, kuģi piesiet un aizbraucot atraisīt. Kad esmu kuģi piesējis, tikai tad ieraugu, ka esam aizmirsuši uzvilkt Brazīlijas karogu. Ātrumā sameklēju šim nolūkam pagatavoto „mastu” ar visu karogu un to iespraužu paredzētā vietā. Bet te nu atkal ir kāda lieta, ko iepriekš neesam izmēģinājuši. Karoga kāta garums ir vienāds ar kambīzes skursteņa augstumu, pa kuru gāžās ārā melni dūmi tieši karogam virsū. Nemaz vairs nevar izšķirt, vai tas ir mūsu valsts karogs, vai kāšu krusta... Labi redzu, ka izskatās gaužām necienīgi, bet klātesošā brīdī nekā neļaujas labot. Dakteris jau ir izkāpis krastā pie valdības vīriem un stādās tiem priekšā ar visiem saviem grādiem un kuģa dokumentiem. Stāsta kas mēs esam, no kurienes un uz kurieni braucam. Ierēdņi ir apmierināti, tikai paziņo, ka pēc visiem jūrniecības likumiem mums ir jāiepotē bakas un jāpavada trīs dienas karantīnā. Dakteris nu savam kolēgam, ostas policijas ārstam, stāsta, ka viņš pats jau mums visiem esot bakas iepotējis un lūdz vai to karantīnu nevarot atlaist, jo mēs visi esot tādi, kas katru sestdienu ejot pirtī. Svešais ārsts gārdi nosmejas, draudzīgi uzsit Eduardam uz pleca un ar to lieta ir nokārtota. Es sevī klusu nodomāju, ka ir gan liela vērtība izglītībai un grādiem...

Kamēr kuģis uzņem degvielu un proviantu, abi ar Eduardu ejam apviesot mūsu senos Letonijas draugus, Riekstiņus. Viņi tagad šai pilsētā dzīvo un

Voldemārs strādā par fotografu. Uzņēmums nav liels, bet liela ir bijusi viņa ticība un tā nav pamestusi kaunā. Uz kuģa pārnākam vēlu un lielākā daļa biedru jau ir aizmiguši. Otrā ritā agri braucam atkal. Upe paliek stipri likumota un vietām tā sadalās vairākos kanālos, kur bez mūsu navigācijas virsnieka padoma tāļu nebūtu tikuši. Krastos tāpat kā iepriekš ir nabadzīgas būdas un tikai pa retam viena un otra glītāka māja.

Esam braukuši no Korumbā jau trīs dienas. Upe ir palikusi daudz šaurāka. Labajā krastā ir liela kalnu grēda, bet kreisajā bezgalīgie pantāni (Purvāji). Upe strauji pagriežas uz kreiso pusi un tas arī ir mūsu ceļa pēdējais likums. Mūsu priekšā atveras visā plašumā Gaibas ezers. Pēc mūsu vērtējuma tas varētu būt 25 reiz 12 kilometru lielumā. Puse no šī ezera pieder Brazīlijai un puse Bolīvijai. Brazīlijas pusē ezera piekrasti veido ap 500 metru augsta kalnu grēda. Bolīvijas pusē var saskatīt tikai nedaudzus kalnu paugurus, kuri ir pārklāti ar mūža mežu. Ezers ir gluds kā spogulis. Mūsu sirdis ir no prieka kā saviļņotas, jo esam ceļa mērķi aizsnieguši. Vēl ir jābrauc viena stunda un tad apturam mūsu kuģa dzinēju un izmetam enkuri Malvesa pagaidu mītnes priekšā. Malā mūs sirsnīgi apsveic un sagaida Malvesa piederīgie. Nesam mūsu Dieva priekšā dziļu un sirsnīgu pateicību par Viņa vadību tālajā un grūtajā ceļā.

Pēc pāris dienu atpūtas braucam uz Uberabas ezeru, kurš atrodas apmēram 25 kilometri atstatu. Lieluma ziņā tas līdzinās Gaibai un ar upi to savieno neliels kanālis. Brālis Malvess mums ir līdzī par ceļvedi. Pēc stundas brauciena esam pie Uberabas kanāļa gala. Te piedzīvojam neparedzētas grūtības.

Kanāļa galā ir smilšu sēklis, kuram mūsu kuģis netiek pāri. Mēs tomēr nepadodamies. Iznesam visas mantas uz tuvējo krastu, bet ar visu to maz kas ir līdzēts. Tikai ar griežāmām un velkamām ierīcēm un lielām pūlēm pārvelkam kuģi sēklim pāri. Sanesam atkal savu bagāžu atpakaļ kuģī un braucam pa kanāli uz Uberabas pusi. Liela prieka tomēr nav, jo kanālis paliek arvienu seklāks. Jābrauc malā, jo tālāk vairs netiekam, bet ezers vēl ir patāļu. Gatavojamiem iet krastā, lai pastaigātos pa Bolīvijas mūža mežu. Mēs ar Eduardu labprātīgi piesakāmies palikt uz kuģa un izvārit vakariņas. Mums laimējas nomedīt divas treknas meža pīles. Eduards, kurš jau ir apmācīts griešanas mākslā, sagriež medījumu vienādos mazos kvadrātiņos. Būs tā, ka katram ēdējam gandrīz katrā karotes smēlienā būs pa gaļas gabaliņam. Abi esam priecīgi, jo šī būs pirmā reize, kad šai garajā ceļā ēdisim zupu ar svaigu gaļu. Ar labpatiku vērojam, kā lielajā katlā pa virsu peld neskaitāmas tauku pērlītes un kūleņo mazie gaļas gabaliņi. Zupas sastāvā ir arī rīsi, makaroni un attiecīgās garšvielas.

Mēs spriežam, ka virums būs pirmklasīgs. Esam jau pārliecināti, ka no ceļa biedriem gūsim nedalītu piekrišanu un uzslavu. Tad arī jau dzirdam, ka šie nāk atpakaļ, jo viss mežs skan no mednieku uzvaras gaviļēm. Divi mednieki nosvīduši nes resnā kārtī uzsietu lielu meža cūku, pa kuras garo snuķi vēl lēnām pil sarkanā dzīvības sula. Tas nu pierāda, ka lielais meža dzīvnieks nav vis kaut kur atrasts beigts. Nenoliedzami, to mūsu mednieki ar saviem uguns stobriem ir apklusinājuši. Visi nu stāsta savu šīs dienas lielo piedzīvojumu. Tas ir ļoti līdzīgs vispārējiem mednieku un zvejnieku stāstiem. Visi ir šāvuši un visi ir trāpijuši. Medījumam gan ir tikai viena

neliela brūce, bet labi mednieki jau šauj visi vienā vietā, lai lieki nesabojātu ādu un gaļu.

Visi ir izsalkuši un ēd pilnām mutēm. Par mūsu garšīgo zupu gaidīto uzslavu nesaņemam un esam vīlušies. Neviens pat nepajautā, kur esam ņēmuši svaigo gaļu. Nujā, tur krastā jau guļ mūsu uzslavas laupītājs. Ar pavērtu muti un pastieptu mēli tā vien liekas, ka viņš mums abiem to rāda. Vēlāk vīri to dirāja, grieza gabalos, lai sālītu, žāvātu, cepu un vārītu. Citi teica, ka gaļa esot trekna, citi, ka liesa, bet vēl citi, ka cauraugusi. Bet neviens ar vārdu nepieminēja, ka gaļa ir siksta, jo medijums bija jau labi padzīvojis vīriešu kārtas pārstāvis.

Šī vieta bija mūsu ceļojumā ar kuģi vistālāk aizsniegtais punkts. Nākošā rītā braucam atpakaļ. Laiks ir krasi mainījies. Pūš aukstais dienvidu vējš. Ir jāmeklē siltākas drēbes. Kanāļa galā atkal apstājamies un iznesam bagāžu krastā. Esam jau iebrucot ar kokiem nosprauduši dziļāko vietu. Tagad ar pilnu motora jaudu un vēja piepūstām burām drāžamies pāri pa izmeklēto vietu. Pēc laba skrējiena mūsu barka sāk lēnām svērties uz vieniem sāniem un beidzot apstājas. Tā kā laiks ir stipri auksts, nevienam negribas lēkt ūdenī. To tomēr labprātīgi dara mūsu otrais motorists. Viņš aiznes enkuri labi tālu uz priekšu un nostiprina. Mēs ar enkura spilves palīdzību lēnām velkam kuģi sēklim pāri. Soreiz tas labi izdodas. Savācam kopā krastā iznestās mantas un braucam atpakaļ uz Gaibu.

Nākošā dienā mūsu vīri sarunā braukt pāri ezeram Bolīvijas pusē un pārbaudīt, kāds tur būtu zemes treknums un koku bagātība. Mēs ar dakteri paliekam mājās, jo šajā nozarē nekā liela nesaprotam. Pēc visiem robežu likumiem viņiem būtu vajadzējis braukt ezeram tieši pāri pie Bolīvijas ro-

bezšardzes komandanta un palūgt atļauju, apskatīt viņa zemi. Mūsu locis saka, ka šai reizē varot braukt arī bez atļaujas prasīšanas. Tā arī viņi bija piebraukuši krastam labu gabalu attāļu no sardzes posteņa. Zemes treksnumu tomēr viņi nepaspēja izpētīt, jo viņus panāca ar šautenēm bruņoti Bolīvijas robežsargi un piespieda atstāt Bolīvijas krastu. Nekas cits neatlika, kā braukt atpakaļ uz savu „bāzi“.

Mūsu vīri tomēr nepadodas. Ja neļauj Bolīviju apskatīt tuvumā, tad tas ir jādara no tālienes. Kāpjam šoreiz visi brāļi Malvesa i pašumā esošā apmēram 500 metru augstā kalnā. No turienes ir plašs un skaists skats uz divām valstībām. Cik vien tāļu acis sniedz, ir bezgalīgi zāles un ūdens klajumi — tā ir Brazīlija, Matto Grossas pavalsts. Un otrā pusē, cik vien tāļu acis spēj saskatīt, ir nepārredzami mūža meži un nedaudzi kalnu pauguri — tā ir Bolīvija. Mājās pārnākam ļoti noguruši, jo neesam raduši kalnos kāpt.

Daži no mūsu grupas tomēr esam neapmierināti ar neizsniegto Uberabas ezeru. Pieņemam Jāņa Malvesa piedāvājumu, mūs uz turieni aizvest viņa nelielā motorlaivā. Nākošā rītā dodamies ceļā. Esam pieci braucēji. Malvesu Jānis ar savu palīgu, dakteris, otrais motorists un Ansons. Laiks ir ļoti jauks un milīgs, tādēļ nekādas liekas drēbes līdzī neņemam. Paņemam tikai ieročus, vienā maisiņā kaltētu maizi un žāvētu gaļu. Turpat maisā ieberam arī municiju. Laiva ir veca un tajā ūdens nāk kā caur sietu. Liekas, ka tikpat vecs ir arī tās dzinējs “Džonsons”. Tomēr laiva iet diezgan ātri uz priekšu un pēc dažām stundām iebrucam Uberabas ezerā, kurš lieluma ziņā līdzīgs Gaibai. Trūkst tikai krāšņā kalnu dekorācija, kāda Gaibai ir. Līdzēnais krasts ir no-

mīdīts ar visādu sugu meža zvēru pēdām. Mūsu galvām pāri lido izbiedēto meža pīļu tūkstoši. Mums no visa tā maz prieka tiek, jo pēkšņi uznāk ļoti stiprs lietus un spēcīgs dienvidu vējš, kurš ir auksts kā ledus. Visi esam slapji līdz ādai un trīcam. Nekas cits neatliek kā braukt atpakaļ. Arī laivā lielā daudzumā nāk iekšā ūdens. Mēs ar Eduardu sēdam uz priekšējā sola cieši saspiedušies, lai būtu kaut cik siltāk. Eduards kaut gan nosalis un trīc, tomēr šauteni no rokām neizlaiž. Abos krastos ir laba tiesa krokodiļu, bet nevienam no šiem rāpuļiem pašvienam klāt netiekam. Tie jau laikus panirst zem ūdens. Kā nu gadījās kā nē, Eduards pats to vēlāk nevarēja izskaidrot: vai nu „gailis” bija spiedis viņa pirkstu, vai pirksts bija nerrojis „gaili”. Atskan skaļš blikšķis un acumirkli visi esam pulvera dūmos. Visi arī nobijušies. Nevienam nav ievainots, tikai laivas labajos sānos, zem ūdens līmeņa ir izsists liels caurums, pa kuru tīri priecīgi skrien iekšā ūdens. Eduards mēģina to aizbāzt. Tas kaut cik palīdz. Braucot gabalu tālāk priekšā ūdens zālē krasta tuvumā ieraugam kādu likumu no ūdens čūskas — sukurī. Šī gulēdama bija aizmirsusi savu likumu virs ūdens un par to samaksāja ar savu dzīvību. Viņu nometīja dakteris ar otro motoristu. Izvelkam to krastā un pēc visiem mednieku un zvejnieku mēriem tā ir trīs metri gara. Pie vakara esam atpakaļ savā bāzē un stāstam biedriem savus piedzīvojumus. Pavārs ir izvārijis vakariņās risu zupu ar sālītu gaļu un lai tā būtu garšīgāka, ir tur iebēris labi daudz „kreicnagliņu”. Visu dienu nekā neesam ēduši, tādēļ ēdam un nesakam nekā.

Uz Uberabu līdz ņemtais maiss ar maizi un sālīto gaļu ir izmircis un tajā nu ir maizes zupa. No tās izmaksājerēju munīciju un maisa galu aizsienu.

Maisu atstāju uz kuģa. Abi ar Eduardu ejam gulēt uz krasta. Nākošā rītā brokastis paēdam pie Malvesu ģimenes galda, bet pusdienu braucam ēst uz kuģa. Šodien tur kā par brīnumu ir izvārīta maizes zupa. Tā esot ļoti sāļa un mēs klausāmies kā vīri jau ēd un debatē. Vieni teic, ka tādu kurzemnieki esot vārījuši, bet citi apgalvo, ka tikai vidzemnieki maizes zupu esot vārījuši ar sāli, citur visur vārot ar cukuru. Mēs ar Eduardu no pusdienām atsakāmies. Es sevi aizbildinu ar to, ka mana mamma nekad tādu maizes zupu nevārīja. Klusi pats sev piebilstu: kurā iepriekš izmērcēta sālīta gaļa un municija. . .

Nākošās dienas pēcpusdienā daļa ceļotāju ejam pastaigāties gar Gaibas ezeru. Pāris kilometru attālu no Jūlija Malvesa robežas, līdzteku Gaibas ezeram ar šauru zemes joslu atdalīts ir tā sauktais Margaridas ezeriņš. Lietus laikos tas esot liels, bet tagad tikai pāris kilometru garš un kādus 50 metrus plats. Aizgājuši gar Gaibas ezermalu līdz Margaridas ezera galam mūsu ceļa biedri griežas atpakaļ. Bet mums ar Eduardu ir cita doma — mēs gribam iet apkārt gar Margridas ezeriņa otro pusi. Tā ir gan apaugusi ar krūmiem un zāli, bet mēs jau vienmēr ceram kaut ko piedzīvot. Piedzīvojām arī. Saule jau ir diezgan zemu, bet mēs ceram ka līdz tumsai paspēsīm apiet ezeriņam apkārt. Esam vēl tikai pusceļā, kad es jau sevi nožēloju šo pasākumu. Visa piekraste ir aizaugusi ar asiem ērkšķiem un uz tiem jau krietni vien esam paspējuši paplosīt rokas, kājas un drēbes. Dažāda tipa asinssūcēji, moskīti mūs ir apstājuši un bez kādas atļaujas no mums, ņem ko vien grib. Tomēr varonīgi laužamies uz priekšu sevi priecinādami cerībā, ka nonākot ezeriņa galā būsīm Gaibas tirajā krastā un tikpat kā mājās. Bet kad esam nonākuši pie mūsu iedomātā ezeriņa gala, tad

tikai ieraugam, ka tas taisa strauju likumu uz kalna pusi un tādā pat platumā turpinās nezin cik tālu. Kādu brīdi abi stāvam bez valodas. Mums priekšā ir apmēram 40 metru plats ūdens, kurā var saskatīt vairākas krokodīļu galvas. Tie mierīgi guļ tumšajā ūdenī. Visā šīs dienas ceļa grūtajā gabalā šos rāpuļus esam redzējuši lielā daudzumā. Bet tā kā mums pašiem gāja grūti, tad arī citus negribējam apbēdināt un uz tiem neizšāvām nevienu reizi. Tagad, ja negribam palikt šonakt tepat moskītiem par ēsmu, tad mums ir jāmeģina tikt pāri otrā krastā. Mēs varbūt varētu ar dažiem šāvieniem šos snauduļus padarīt nekaitīgus, vai padzīt projām, bet arī to nedarām. Šai reizē pret viņiem gribam izturēties draudzīgi. Lēnām, soli pa solim, laižamies iekšā tumšajā ūdenī un vērojam abās pusēs gulošos rāpuļus. Varbūt, ka uz viņu apziņām ir kāds pastrādāts nedarbs pie cilvēku bērniem? No sākuma ūdens sniedzas tikai līdz jostas vietai. Bet vēl neesam tikuši līdzī pusei, kad tas jau ir līdz kaklam. Baidamies kas būs, ja ūdens būs vēl dziļāks. Peldēt nevaram, jo rokās turam ieročus un foto aparātus. Esam ļoti priecīgi, kad ūdens ar katru soli paliek seklāks. Izkāpuši krastā klusībā jūtam pateicību debesu Tēvam par sargāšanu. Vēlāk to jūtām vēl vairāk, jo redzējam lielās araijas, kuras ir apbruņotas ar lieliem dzeloņiem un mēdz gulēt ezera dubļos. Kas tādām rāpulim uzkāpj, tas to atmin visu mūžu. Vēl desmit minūtes un tad atkal esam uz Gaibas ezera krasta baltajām smiltīm. Ir jau tumšs, kad pārejām mājās. Mūs sagaida ar siltām vakariņām, bet es no tām atsakos. Esmu noguris un tūlīt liekos gultā. Tikai kā pa sapņiem atceros, ka dakteris mani masēja, rivēja kājas ar spirtu un tas briesmīgi dedzināja. Nedomāju, ka viņš tai va-

karā bija mazāk piekusis un nomocījies kā es. Man ir jāatzīst mana ceļa biedra izturības pārākums, jo es tai vakarā nekādā ziņā nebūtu bijis spējīgs mašēt un balzamēt viņa saskrāmbāto miesu. Nākošā rītā pamodos vēlu. Dakteris teica, ka es naktī esot daudz murgojis.

Šodien ir sevišķi skaista diena. Vēja nav un ezera līmenis ir gluds un spožs. Šodien būtu pēdējā diena, kuru pavadam Gaibās ezera krastos, jo rītā vajadzētu sākt ceļojumu mājup. Mūsu ceļa biedri, kuri pirmajā reizē nebija paspējuši uzkāpt augstajā kalnu grēdā, to dara šodien. Tie ir: kapelāns, kapteinis, pirmais pavārs un otrais motorists. Mēs pārējie paliekam uz kuģa, to sakārtot mājup braucienam. Pēc kādas stundas mūsu kalnā kāpēju grupa nāk atpakaļ. Otrais motorists nes mūsu kapteini uz muguras. No kapteiņa kājas nepārtraukti tek asinis. Nesējs ir cauri slapjš no sviedriem un ir novārtījies ar asinīm. Dakteris man savā skarabajā balsī uzsauc: „Nomazgā tūlīt rokas ar ziepēm un spirtu un tad nāc man palīgā!” Noguldam kapteini gultā uz mutes. Viņa kreisās kājas muskulis ir pārcirsts pušu no augšas līdz lejai. Dziļi, līdz kaulam. Brūce ir gara, atvērusies vaļā un izskatās briesmīga. Dakteris priekš tālā ceļa bija sagatavojies uz visādām varbūtībām un apbruņojies ar visādiem duramiem, šujamiem un spricējamiem rīkiem. Viņam ir arī dažādas zāles, gan smērējamas, gan dzeramas. Kad cirtuma brūce ir labi iztīrīta, dakteris to sāk šūt cieti ar attiecīgiem diegiem, kuri tam kādā ampulā bija iebalzamēti. Lielā brūce man no abām pusēm ir jāspiež cieti. Dakteris no pūlēm ir nosvīdis slapjš un sasārcis, es turpretī bāls un sauss. Laikam tā man ir no bailēm un uztraukuma. Kapteinis lielās sāpēs trīc pie visām miesām, bet nesaka ne vārda un arī nevaids. Kad

beidzot lielā brūce ir aizsūta un izdarīti vairāki iespricējumi, mēs pagriežam ievainoto uz muguras un sākam izjautāt. Viņi visi bija gājuši rindā pa jau zicirsto stigu, to vēl paplašinādami ar savu lielo duncu cirtieniem pa labi un kreisi. Kāds nelaimīgs kapelāna cirtiens bija skāris kapteiņa kāju. Ārsts tagad pasaka, ka sakarā ar šo smago un sāpīgo notikumu mūsu brauciens mājup ir jāatliek uz nenoteiktu laiku. Mūsu kapelāns ir vairākas stundas nozudis un kad tas beidzot no meža puses pārnāk, tad viņam visa seja un rokas ir neskaitāmu moskītu sakostas un pietūkkušas. Acis ir iekaisušas sarkanas un viņš nekā nerunā. Stāv pie gultas un ilgi skatās uz ievainoto ceļa biedri. Ārsts ir pagādājis tasi karstas kafijas un liek to viņam izdzert. Arī mūs citus visus šis nelaimes gadījums dziļi satriec. Vēlāk noturam vairākas sapulces slimnieka istabā un stiprinām savas sirdis ar Dieva vārdu un lūgšanu.

Tā kā tagad mums ir daudz laika, tad nolemjam kopīgiem spēkiem uzbūvēt brālim Malvesam kukurūzu šķūni. Nākošā rītā ķeramies pie darba. Tā mums nemanot paiet diena pēc dienas. Mūsu kapteinis jau sāk lēnām un ar kruķu palīdzību staigāt. Šķūnis ir uzbūvēts un mēs nemierīgi klīstam apkārt bez darba. Ilgojamies tikt mājās. Tad arī beidzot pienāk ilgi gaidītā diena, kad pēc daktera atzinuma slimnieka kāja ir tik tālu sadzijusi, ka varam doties ceļā.

Nosacītās dienas rītā visi jo agri esam uzcēlušies. Tieši šai rītā gadās seklā ūdenī nometīt vienu araiju. Tā ir mutes mazgājamās bļodas lielumā. Šī zivs izskatās ļoti pretīga un mēs tai iedodam vārdu „Belcebūls”. Zivs ir apaļa un plakana kā liela bļoda, liekas, ka galvas tai nemaz nav, ir tikai divas mazas, melnas un viltīgas acis un

turpat kaut kas līdzīgs mutei. Apakšpuse ir balta, bet virspuse dubļu krāsā un gļotaina. Zivij ir divas astes, viena ar ko irties, otra ar ko stūrēt. Virs muguras ir kaut kas slotas kātam līdzīgs un tā galā ir kā iedzītas divas naglas. Naglas ir briesmīgas un domātas tam, kurš šim guļošam Belcebūlam neuzmanīgi uzkāptu virsū. Ja kāds to izdarītu, tas to ilgi pieminētu. Zivi aizsūtām uz kuģa, lai citi biedri to apskata un tad lai dod piraņām par laupījumu.

Atvadāmies no viesmīlīgās Malvesu ģimenes, kurā ir mūs uzņemdama nesusi daudz upuru. Braucam klāt pie mūsu kuģa, kurš jau ir ceļam sagatavots. Esam ļoti pārsteigti redzot, ka abi pavāri ir jau Belcebūlam norāvuši ādu, gaļu sagriezuši gabalos un to nu ceps pusdienai. Man šie gaļas gabali bija visai pretīgi, jo visā šai laikā mums netrūka jo labu zivju, pateicoties mūsu bocmaņa makšķerēšanas mākslai. Nebija tak nekāda vajadzība ēst šādu ļaunuma pilnu zivi. Vēl raidām pēdējos skatus uz skaisto Gaibas ezeru un tad jau esam Paragvajā upes ūdeņos. Upes straume ar dažiem kilometriem stundā ir mums labvēlīga. Jūlijs Malvess atkal brauc ar mums līdz Korumbā pilsētai. Kapteinis nebēdādams par savu ievainoto kāju ir ieņēmis parasto vietu pie stūres rata. Vēlāk gan viņu vajadzēja nomainīt, jo kāja sāka asiņot. Pusdienas maltīte ir gatava un vairāki šķīvji ir pilni ar brūniem gaļas gabaliņiem. No tiem atsakāmies četri: dakteris, rakstvedis, locis un jaunākais matrozis. Citi vīri ēd un slavē. Esot ļoti līdzīga sivēna gaļai. Man arī garšo sivēna gaļa, bet tikai tāda nē, kam ir divas astes un nāvīgi dzeloņi.

Pēc pāris dienām jau esam Korumbā. Tur ilgi neuzkavējamies, tikai iegādājamies degvielu un braucam tālāk. Te arī pagaidām šķiramies no mūsu brā-

ļa un drauga Jūlija Malvesa, kurš mums visā šai ceļojumā bija uzticīgi kalpojies par loci. Paliekam viņam daudz pateicības parādā, bet tas lai viss paliek uz debesu valstības rēķina. Nepilnās divās dienās esam aiznieguši Porto Esperansu. Tā kā vilciens atiet tikai nākošās dienas rītā, tad mēs mierīgā garā varam sakārtot savas ceļa somas un arī kuģi. Kuģim jāpaliek tepat un pie tā arī kapelānam ar pirmo motoristu, kamēr atbrauks no Korumbá Malvess ar saviem motoristiem un aizvedīs kuģi atpakaļ uz Gaibu. Šī nu ir pēdējā nakts, kuru uz kuģa pavadām. Noturam uz tā vēl vienu dievkalpojumu. Tā ir sirsnīga sapulce, kurā visi pēc kārtas lūdzam Dievu.

Nākošā rītā agri esam stacijā un visi novietojamies vienā vagonā. Stacija un vagoni ir pustukši. Starp nedaudziem privātiem ir redzams kāds karavīrs ar kapteiņa uzplēciem. Tas staigā gar pustukšo vagonu rindu un rūpīgi vēro pasažierus. Atvadāmies no saviem diviem palicējiem ceļa biedriem. Tie paliek uz platformas stāvēdami ar skumjiem vaigiem.

Esam braukuši labu laiku pa lielo līdzenumu, kurš lietus laikā pārvēršas par nepārredzamu ūdens klajumu. Visu šo lielo līdzenumu šķērso dzelzceļa uzbērums, kurš tomēr lielu plūdu laikā vietām pārplūstot. Jo tālāk braucam, jo pilnāki kļūst pustukšie vagoni. Laiks ir ļoti karsts un ilgāku laiku lietus nav lijis. Visi braucēji ir nosviduši un pārklāti ar biezu putekļu kārtu. Ir jau vakars, kad tālumā saskatam Kampo Grande pilsētas ugunis. Vēl trūkst daži kilometri no pilsētas, kad pretī karavīru kazarmēm mūsu vilciens pēkšņi apstājas. Te nav stacija, tādēļ visi braucēji skatās pa logiem pēc iemesla. Mūsu vagonā pa abiem galiem ienāk kādi divdesmit vīri. Visi paliek tāpat kājās stāvot, kaut gan vietu ir ļoti daudz.

Liekas, ka tie ir vai nu dusmīgi vai neapmierināti, jo pat savā starpā nekā nerunā. Sevī nodomāju, ka tā būs kāda ekskursantu grupa, kurai šodien nav visai labi gājis un tādēļ tie ir tik saīguši. Vilciens sāk atkal braukt tālāk, bet pēc laiciņa mans blakus sēdētājs Eduards man klusi saka: „Tā ir policija.“ Man pārskrien karsts un auksts pa kauliem. Tā tad mūsu vagonā ir kāds liels noziedznieks, kuru gūstīt ir nācis tik liels spēks. Man jau arī liekas, ka šo lielo noziedznieku esmu ieraudzījis. Nētālu no mums sēd kāds plecīgs vīrs ar patumšu seju, viņš skatās pa logu laukā uz pilsētas ugunīm un par apkārt stāvošiem neliekas ne zinis. Laikam tā viņš cer no sevis novērst uzmanību. Tad negaidot Eduards man atkal saka: „Tā policija ir priekš mums. . .” Uz reizi mana mute ir sausa un es jūtu, ka kājas trīc. Gan saspiežu ceļus kopā un liktos, ka ir drusku līdzēts, bet bikšu gali vēl joprojām trīc. Ne jau bez iemesla. Manā ceļa somā ir pāris šaujамie rīki un labi daudz municijas. Apmēram tas pats ir arī maniem ceļa biedriem.

Vilciena gaita paliek lēnāka, jo esam tuvu stacijai. Lai pārliecinātos par daktera diagnozes pareizību, es pieceļos un gribu noņemt no plaukta savu ceļa somu. Tai brīdī viens no manis iedomātiem ekskursantiem man kā vecam draugam uzliek roku uz pleca un saka, lai somu neaiztiek. Tas pats vīrs arī pasaka, ka mēs visi esam apcietināti. Stacijā mums būšot jāizkāpj. Dakteris to pasaka arī visiem pārējiem. Tie paliek ar pusē atvērtām mutēm. Vilciens ir apstājies Kampo Grande stacijā un visi pārējie braucēji, ieskaitot manis iedomāto lielo noziedznieku, tiek izlaisti laukā. Mums ir jāgaida, kamēr policijas norīkotie vīri iznes mūsu ceļa somas. Vīrs, kurš ceļ somu no plaukta, no-

saka skaļā balsī: „Skaidri svins!“ Mūsu vagona abi gali ir nosprostoti. Mūsu pavadoni visi tur savu labo roku vai nu bikšu vai svārku kabatā, laikam tādā veidā sildīdami savus uguns stobrus, lai vajadzības brīdī tie labāk darbotos...

Lielā stacija ir ļaužu pārpildīta, bet klusa kā baznīca sprediķa laikā. Mūsu vagoni ir apturēti tieši pretī stacijas vārtiem. Kārtības sargi atbīda pūli uz abām pusēm, lai mūs pa godam izvestu cauri. Ernests iet atspiedies uz diviem kruķiem, mēs abi ar dakteri katrs savā pusē viņam palīdzam. Ievainoto kāju Ernests cenšas turēt saliektu uz augšu, jo brūce ir sākusi asiņot un bikšu stilbs ir ar asinīm piesūcies. Pūlis to vēro ar lielu nopietnību. Mēs ar dakteri esam uzaudzinājuši pagaras bārdas, viņam tā ir iesarkana, bieza un kupla, manējā turpretī ir šķidra un bezkrāsaina. Droši vien, viss pamatīgi atbilst tam, par ko esam noturēti. Stacijas priekšā jau stāv norīkoti automobiļi. Blakus šoferim apsēstas policijas ierēdnis, otrā sēdeklī mēs trīs. Pēc neilga brauciena mašīna apstājas pie Kampo Grande policijas ēkas. Palīdzam Ernestam uzkāpt otrā stāvā. Tur lielajā priekšstelpā jau ir noliktas visas mūsu ceļa somas. Turpat sēd arī mūsu pārējie ceļa biedri. Tiekam sadalīti divās grupās un katra grupa tiek aizvesta un novietota atsevišķā majvietā. Mūsu grupā esam četri: Eduards, Ernests, Liģeris (sen.) un Ansons. Garais ceļojums un sevišķi pēdējais notikums mūs spiež kā smaga nasta. Paēduši mums pasniegtās vakariņas kopīgi stāstam savas bēdas Dievam.

Guļas vietas ir labas, bet miegs bēg no acīm. Kādu brīdi biju iemidzis, bet pamodies dzirdu, ka Ernests ar veco Jēkabu atkal lūdz Dievu. Nakošā rītā agri pie mums atnāk divi policijas ierēdņi un mūs

abus ar dakteri aicina iet viņiem līdzī. Policijas priekšnieka un mūsu klātbūtnē tiek atvērtas visas mūsu ceļa somas. Visi šaujāmie ieroči, tuteņi un municija, tāpat visas rakstītās atzīmes un filmas tiek noliktas uz galda. Tas nu beidzot viss ir apkrauts ar dažāda tipa ieročiem un municiju. Tad mēs abi varam iet atpakaļ uz mūsu mājvietu un ņemt līdzī mūsu atvieglojātās ceļa somas. Arī mūsu pārējie ceļa biedri varēja nākt un saņemt savējās.

Ir jau trešā diena, kopš esam apcietināti, bet vēl apcietināšanas iemeslu nezinām. Neesam pat vēl nopratināti un šāda neziņa mūs smagi nospiež. Lūdzam Dievu, lai Viņš ņem mūsu lietu savās rokās. Pie mums atnāk kāda vācu tautības sieviete un mēģina ar mums sarunāties vācu valodā. Viņa ir pārliecināta, ka mēs esot vācieši un piedāvājas atsaukt vācu konsulu. Mēs sakam, ka esam latvieši un raidām šo pakalpīgo sievu projām. Tā ar savu pakalpojumu mūs var ieģrūzt vēl lielākā nelaimē, jo var mūs pataisit par ienīstajiem vāciešiem, kuri ar savām zemūdenēm gremdē brazīliešu kuģus. Sieva iet gan projām, bet promiedama nosaka: „Jūs tomēr esat vācieši . . .”

Tā kā mēs neviena sarga tuvumā neredzam, tad abi ar dakteri nolemjam vakarā aiziet uz baptistu baznīcu. To viegli atrodam un esam atnākuši tieši sapulces laikā. Pie atvērtajām durvīm stāv kāds diakons, kurš ļoti draudzīgi mūs apsveicina un apjautājas, vai esam ticīgi. Šis cilvēks man liekas, ka būtu jau kaut kur redzēts, tikai acumirkli nevaru atcerēties kur. Tad pēkšņi man ir skaidrs: tas ir tas pats vīrs, kuru vagonā biju noturējis par lielo noziedznieku. Sapulces telpa ir diezgan liela un apmeklētāju daudz. Esmu priedīgs, ka pēc visiem smagajiem pārdzīvojumiem varu būt kopā ar brāļiem

un māsām un kopīgi locīt ceļus Dieva priekšā. Sapulcē ienāk kāds virsnieks ar leitnanta zīmotnēm un apsēstas kreisā pusē netālu no mums. Mana svētsvinīgā un Dieva tuvuma sajūta nu ir kā nolau-pīta. Man liekas, ka šis virsnieks mūs slepeni no-vēro. Brazīliešu draudzēs ir paradums, sapulci iepa-zīstināt ar ienākušiem svešniekiem un tā arī šovakar jau mācītājs ir paspējis uzzināt un sapulcei pastāsta, ka šeit ir divi brāļi no Vārpas un visiem būtu prieks tos redzēt un dzirdēt. Eduards uziet uz paaugstinā-juma un sveicienam nolasa pirmo Dāvida dziesmu, paskaidrodams kas esam, no kurienes nākam un uz kurieni gribam tikt, bet nezināma iemesla dēļ esam aizturēti. Nobeidzis savu teicamo Eduards nāk uz savu vietu. Notiek tas, ko jau biju gaidījis: leitnants strauji pieceļas un iet Eduardam pretī. Atkal mana mute paliek sausa un es spiežu savus ceļgalus kopā, bet tie nav valdāmi. Man ir skaidra pārlicība, ka šis virsnieks uzliks Eduardam roku dzelžus un tad arī mani pieslēgs klāt. Bet te nu notiek Dieva brī-nums. Virsnieks sniedz Eduardam roku un pēc bra-zīliešu paraduma to apkampj kā vecu draugu. Pēc tam viņš uziet uz paaugstinājuma un pastāsta, ka dakteris Liģeris esot viņa studiju biedrs Riodeža-neiras baptistu koledžā. Virsnieks tā tad ir brālis Kristū. No šī virsnieka, kurš strādā Kampo Grande pilsētā armijas štābā, mēs uzzinām mūsu apcieti-nāšanas iemeslu.

Pirms kāda laika La Platas grīvas tuvumā pie Uragvajās krastiem, izpildot virspavēlniecības riko-jumu, vācu kaujas kuģa Graf Spee apkalpe pati to nogremdēja. Kara kuģa apkalpe tika internēta Ar-gentinā. Pēc neilga laika tomēr nelielai jūrnieku grupai bija izdevies izbēgt. Izbēgušie bija pārgājuši Brazīlijas robežu Matto Grossas štātā. Porto Espe-

ransas militārais komandants, zinādams šo notikumu un ieraudzīdams mūsu grupas pa pusei militāra izskata vīrus, kuri savā starpā sarunājas nesaprotamā valodā, bija mūs noturējis par vācu kara kuģa izbēgušajiem jūrniekiem. Viņš arī bija ziņojis uz Kampo Grande, lai mūs apcietina. Nebijām tikuši pratīnāti tādēļ, ka bijis nodoms mūs sūtīt uz Riodežaneiru. Mūsu draugs un brālis, virsnieks, solas nākošā dienā mūsu lietu nokārtot. Ejam atpakaļ uz mūsu mājvietu, nesdami saviem biedriem priecīgu vēsti un par jauno cerību jau pateicamies Dievam.

Nākošās dienas pēcpusdienā pie mums atnāk mūsu draugs, virsnieks, un atnes pagarinātas mūsu dzelzsceļa biļetes. Tām ir šīs dienas datums. Virsnieks paskaidro, ka atkal esam brīvi ļaudis un varam mierīgi turpināt ceļu uz mājām. Viņš mums novēl Dieva vadību. Citi mūsu ceļa biedri arī ir atnākuši un turpat mūsu Kampo Grande internātā vēl noturam kopīgu sapulci. Pie vakara visi rindā ejam uz staciju. Arī tagad tur ir daudz ļaužu, bet nevienam vairs nav nekāda interese par mums. Ļaudis ir pievīlušies, jo par vācu kara jūrniekiem ir noturējuši vienkāršus ekskursantus. Novietojamies visi vienā vagonā, jo vietu ir daudz. Dakteris atkal pēc ilga laika tur rokā laikrakstu, pētīdams pasaules politisko stāvokli un Eiropas kara norisi. Man šoreiz gribas būt vienam. Esmu apsēdies atsevišķi un vēroju savus ceļa biedrus, kurus šis brauciens ir sadalījis divās grupās. Septiņiem šis brauciens ir bijis ekskursijas brauciens. Pie šiem septiņiem es sevi pieskaitu. Esam redzējuši neredzētus apvidus. Plašus un dziļus ūdeņus. Milzīgus apgabalus, pārklātus ar mūža mežu. Lielas kalnu grēdas un nepārredzamus purvājus. Viss redzētais bija vērts tā sudraba, ko par to nosvērām un atdevām. Tagad esam ceļā uz

mājām, kur mūs jau ar ilgām gaida piederīgie. Tur ir tīrs un glīts dzīvoklītis un pilna klēts labības, kas ir mūsu daudzo un grūto darba gadu ieguvums un vecuma dienu nodrošinājums. Tur pie labi klāta galda varēsīm saviem piederīgiem un draugiem stāstīt sava ceļojuma piedzīvojumus. Tāds būs mūsu ieguvums. Tā būs ar mums septiņiem. Bet ar pieciem no mūsu grupas būs citādi. Arī viņus vēl gaida labi dzīves apstākļi. Bet viņi jau saka, ka tos šai braucienā esot pazaudējuši. Viņi teic, ka esot atraduši kādu tīrumā apslēptu mantu. Šis garīgi saprotamais atradums viņiem ir tik liels, ka viņi grib labprātīgi atteikties no saviem astoņpadsmit gadu grūtā darbā iegūtiem labumiem Palmas sētā. Tos nu viņi grib izmainīt pret tukšo tīrumu ar apslēptu mantu...

Skatos uz šo brāļu grūtajos darba gados saliektiem augumiem un sirmajām galvām. Nemu palīgā visu savu saprašānu, bet tomēr šādu viņu lēmumu nesaprotu. To, ka viņu lēmums bija nopietns un negrozāms, rādīja vēlākie gadi. Jāatzīst, ka šie brāļi savās dveselēs bija kaut ko vairāk piedzīvojuši nekā mēs, pārējie. Viņi bija kaut ko tādu redzējuši, ko mēs citi neredzējām. Sekojot cilvēcīgam saprātam varēja domāt, ka pats Dievs redzamā un jūtāmā veidā bija stājies pretī kaut kādiem nākotnes plāniem. Bet pie viņiem visi smagie piedzīvojumi un šķēršļi bija panākuši kaut ko citu. Iznākums bija bijis tāds, ka šo brāļu siržu traukos visi grūtību vēji bija uzpūtuši kādu gaišu un karstu liesmu. Šis uguns iekrita arī viņu piederīgo un citu ticīgo sirdīs. Tās liesmā sadega tieksme dzīvot sev pašiem. Bija jāsāk degt par labu tuvākiem kādā jaunā misijas darba laukā Bolīvijā.

Lūgšana apcietinājuma laikā:

Kad dzīves jūrā tieku mētāts, dzīts,
Un manu laivu viļņu šaltis klāj —
Sirds skumji raud kā māte bērnam līdz:
Ak labais Jēzu, mani neatstāj!

Kad apkārt tikai baiga vētra krāc
Un cerīb's zvaigzni dziļa tuinsa klāj,
Tad rokas slēdzas klusā lūgšanā:
Ak labais Jēzu, mani neatstāj!

Kungs, lai tavs Gars, kas katram ceļu sprauž
Un paceļ to, ko dzīves nasta spiež —
Kad kājas gurst un smiltis acīs grauž
Un dvēsele no tevis šķirta cieš:

Lai atkal cerīb's zvaigzne spoži mirdz
Un Gara prieks lai pilda dvēseli,
Ka pateicību upurē Tev sirds:
Kungs Jēzu, lūdzos, mani paklausī!

PALMA, GAIBA, RINKONS.

Palmas sētā tas bija liels notikums, kad 1941. gada oktobra mēneša pēdējā pusē no turienes izbrauca deviņu vīru liela „izlūku grupa“. Šie deviņi bija no Palmas, kuriem līdzī brauca daži no Vārpas un Letonijas. Ceļa mērķis bija Gaibas ezers, Matto Grossas-Bolīvijas pierobežas apgabalā.

Otrs tikpat liels notikums Palmā bija, kad šī izlūku grupa atgriezās mājās. Šai grupā bija daži smaidoši vaigi, daži nē — noskaņojuma ziņā brauciena dalībnieki bija dalītās domās.

Brauciena idejiskais un praktiskais ierosinātājs un vadītājs bija brālis Ernests Dundurs. Palmas kopsaimniecībā ilgus gadus dzīvodams un līdzī pūlēdamies darbos, viņš bija pieredzējis to, ka pēc daudz sākuma grūtībām kopsaimniecība bija sasniegusi apmierinošu dzīves labklājības pakāpi. Pēdējā laikā viņš tomēr bija izteicies, ka esot saņēmis Dieva Gara atklāsmi un skubinājumu, sākt citur jaunu darba un misijas dzīvi. Tai būtu jābūt tāda paša veida dzīvei, kādu pirms divdesmit gadiem viņš bija sācis Palmā. Nebija tikai skaidrības par to, kur būtu jaunā vieta. Ernesta Dundura garīgam skatam un iedvesmei radās klusi piekritēji, kuri teica, ka arī viņiem esot tāds iekšējs skubinājums, doties jaunā misijas darba laukā.

Ernests Dundurs nu bija šai „izlūku braucienā“ izstaigājis vienu svešu zemes stūri. Viņš bija runājis ar puscivilizēto ajoriešu ģimeni un redzējis tāļos, mūža meža apaugušos Bolīvijas kalnus. Tagad viņš sacīja, ka esot skaidri sapratis Dieva Gara balsi, kura teikusi, ka šī ir tā zeme, kurā viņam un citiem līdzīgi aicinātiem būs jāstrādā.

Smagi un lēnām, uz diviem kruķiem atspiedies,

savu ceļa biedru atbalstīts Palmas sētā ieklibo brālis Dundurs. Lielā cirtiena brūce vēl vienmēr asiņo un kāju pie zemes nevar likt, tā ir jātur saliektā stāvoklī. Ārsts gan apgalvo, ka tad kad kāja sadzis, tā būs tikpat stipra kā agrāk. Bet tas jau ir parastais ārstu balzams kurai katrai slimnieka dvēselei.

Sagaidītāji klausās atbraukušo ceļnieku stāstos par dažādām ceļa grūtībām. Par nepatīkamo saskari ar Bolīvijas robežsardzi, par apcietināšanu un ieroču atņemšanu Kampo Grande pilsētā. Visi redz arī brauciena vadītāja smagi ievainoto kāju. Visiem ir gandrīz vienbalsīgs spriedums: pats Dievs ir skaidri redzamā veidā nostājies pretī šīs grupas nodomiem un Viņš grib savus ļaudis pasargāt no maldīgām domām un ceļa. Bet kā jau iepriekš sacīts, brāļiem, Ernestam, kurš pats vissmagāk bija cietis, Romicham, Cukuram, Liģerim un Eichmanim bija cita izpratne un izskaidrojums. Viņi atzina, ka visi grūtie piedzīvojumi ir tikai Dieva pielaisti pārbaudes vēji un tie var siržu upurtraukos paslēptās ogles uzpūst par gaišu liesmu. Tā arī notika, ka šai liesmā viņiem sadega tieksme, dzīves pēdējo posmu pavadīt pie labi klāta galda Palmas sētā. Viņi atzina, ka ir jādeg jaunā misijas darba laukā par labu grēcnieku glābšanai.

Iznāca tā, ka nelūkojoties uz dažādām neveiksmēm radās grupa pionieru, kuri sekoja no Dieva saņemtam aicinājumam. Viņi kopā ar piederīgiem atteicās no Palmas saimes locekļu tiesībām un gatavojās tāļajam ceļam. Palmas kopsaimniecība šai gadījumā gāja pāri savai statūtos nosacītai līnijai un izmaksāja katram pionierim vienreizēju atmaksu 4.000 milreisu apmērā. Par vienu daļu no saņemtās naudas pionieri atpirka no kopsaimniecības motorburenieku „Palma“ un par to samaksāja 12.000 milreiskus. Motorburenieks jau bija Gaibas ezerā.

Brāļa Ernesta Dundura kāja ir sadzijusi un ir atkal tikpat spējīga kalpot kā agrāk. Ir 1943. gada pirmais maijs. No Palmas šai dienā uz Gaibu izceļo primie divi brāļi — Dundurs un Romichs. Pagaidu apmešanās vieta viņiem ir Gaibas ezera krastā pie Jūlija Malvesa. Tur viņi ir nodomājuši palikt un notīrīt kādu gabalu zemes pirmajiem dēstījumiem un uzcelt kādas pajumtes. Vieta ir apmēram vienu kilometri attālu no Bolīvijas robežas.

Darbs ir grūts un smags. Barība vāja. Rokas ir tūznainas un sejas moskītu sakostas. Sakostā āda sviedros nežēlīgi sūrst. Drēbes ir sviedru piemirkušas un miesas izgarojumi pievelk tūkstošiem moskītu. Naktis miegs bēg no samocītās miesas. Bet šai pašā miesā mājo Dieva spēks, kuru ārējie apstākļi nevar pārvarēt. Iekšējā prieka stiprināti viņi pārspēj ārējās grūtības un tur kur bija necaurejams biežoknis jau pamazām sāk zaļot vienādās rindās uzdīgušie pirmie stādījumi. Tur kur bija kails ezera krasts jau ir saslietas apaļu koku sienas trim pagaidu būdām. Kad abi brāļi sāk pagurt, atbrauc Dieva sūtīti palīgi. Decembra mēneša sākumā atbrauc Jānis Cukurs ar laulāto draudzeni un māsa Hermīne Ašplinte. Šis ir liels atbalsts iesāktajam darbam. Stādījumi iet plašumā un pagaidu mājokļiem drīzi vien ir palmu lapu jumti.

1944. gada sākumā Ernests Dundurs brauc atpakaļ uz Palmu, lai no turienes atvestu savu laulāto draudzeni Paulu, meitu Ruti un Jāni Lūķenieku. Pēc pāris nedēļām Dundurs ir jau atpakaļ un viņam līdzī minētās personas. Par kopīgu naudu tiek nopirkti braucamie vērši, dažas piena govīs, sivēni un vistas. Tad arī kopīgā kase ir gandrīz tukša. Pēc pusgada atbrauc vēl viena palīgu grupa. Tajā ir Jēkabs Liģeris ar dzīves biedreni, Alvīne Šaurelis un Emma Mizere. Uz nenoteiktu laiku

pionieru grupas aizmugurē paliek mācītājs Arvids Eichmanis ar laulāto draudzeni Alīdi. Eichmanis tai laikā bija Vāpas Centra draudzē par mācītāju. Ar augšminētiem atbraucējiem pagaidām ir pilns pionieru grupas darba spējīgo ļaužu skaits. Neskatoties uz to, ka darba spēks bija krietni pavairojies, sausais maizes rieciens bija palicis plānāks. Darba stundas joprojām ir smagas un garas. Pie tam šajos grūtajos pārbaudes apstākļos no ārienes tiem nejauši uzmācās kāda sveša ideja, kurai nav nekāda sakara ar dievīgo aicinājumu. Kaut kur tālumā piedāvājas plāni par latviešu kolonizāciju tai apgabalā. Šai kārdinājumā viņu gara acīm apmiglojas skats uz spožo Rīta zvaigzni. Ausis vairs tik skaidri nedzird īstā aicinājuma balsi. Tomēr drīzi vien viņi ierauga īsto ceļa rādītāju un svešajai idejai pagriež muguru. Par šo pārbaudes laiku brālis Romichs savā dienas grāmatā ir ierakstījis sekošo:

„Ja mēs neticētu savam aicinājumam, ja mēs neticētu Bībeles Dievam un Mūsu Kungam Jēzum Kristum, tad būtu laiks griezties atpakaļ. Mūsu gara stāvoklis ir ļoti nospiests un apstākļi ļoti grūti. Vienīgi Dievs ir tas, kurš mūs spēj izvest cauri šīm grūtībām.“

Caur Dieva žēlastību tikuši pāri ārējām un iekšējām grūtībām, pionieri turpina savu iesākto darbu. Pēc viena gada nodzīvošanas brāļa Malvesa pajumtē, pionieru grupa pārceļas uz savu apstrādāto zemes stūri un jaunajām pagaidu pajumtēm. Ir jau novākta pirmā un pa pusei otrā raža. Ir kukurūzi, rīsi, pupiņas un saknes. Ir arī pašu ražots cukurs. Galvenais pavalgs ir zivis, kuras piegādā ezers. Uzturs ir krietni uzlabojies un tam līdzī darba spējas. No saviem līdzstrādniekiem savācis pēdējos milreiskus ceļa naudai, Ernests Dundurs brauc uz Vārpu. No turienes viņš grib atvest savu veco tēvu un māti, kuri dzīvo pie jaunākā dēla Kuno.

Agrā rīta stundā Palmas preču auto izbrauc no sētas, lai aizvestu uz dzelzsceļa staciju Ernestu Dunduru ar viņa tēvu un māti. Laiks ir ļoti vēss un liņā smalks lietus. Ernestam kabatā ir tikai tik daudz milreisu, ka iznāk ar ko nopirkt trīs ceļa biļetes un uzturu vienai nedēļai. Ja notiktu kāds starpgadījums un ceļojums ieilgtu, tad grūtību būtu daudz. No piedzīvojumiem Ernests gan zina, ka Dievs savus ļaudis nekad nav pametis tukšā un tādēļ ir apmierināts un palaujas uz Dievu. Piebraucot pie Tupana ceļa, kāds vīrs tur stāv zem lietus sarga un aptur braucējus. Tas ir Vārpas draudzes mācītājs, Arvīds Eichmanis. Viņš ir atnācis atvadīties no aizbraucējiem. Kad vēlāk, saulei lecot, Ernests atver mācītāja Eichmaņa iedoto vēstuli, viņš tajā atrod pieci simti milreisu ceļa vajadzībām un vēstuli pionieru grupai. Nauda liekas vesels kapitāls, jo līdzinās mācītāja Eichmaņa divu mēnešu algai. Ernestam atliek tikai salikt rokas un pateikties Dievam par klēpī ielikto pilno un sakratīto mēru. Pēc triju nedēļu ceļojuma Ernests ar saviem vecākiem ierodas Gaibā pie darba biedriem.

Pionieru grupa vienojas, ka tagad kad pašiem ir izaugusi maizīte un pavalgs viena gada iztikai, būtu laiks meklēt Bolīvijā kādu apmešanās vietu. Kopīgā doma ir, ka šai vietai vajadzētu būt pie karstajiem avotiem, par kuriem kaut kas bija zināms. Pāris nedēļas pēc ierašanās Gaibā, Ernests, Jūlija Malvesa pavadībā un ar Gaibas militārā komandanta izdoto „passaporte militar” kabatā, jāšus dodas tālajā ceļā. Tikai otrās dienas pievakarā viņi aizsniedz pirmo apdzīvoto vietu. Tā kā zirgi un jātnieki ir noguruši, viņi pieņem mājas īpašnieka laipni piedāvātās naktsmājas. Reizē ar to viņi dabū zināt, ka šo vietu sauc par Rincon del Tigre. Pēc vakariņām saimnieks jautā, kur ceļniekiem būtu viņu ceļa mērķis.

Ernests tam īsumā izstāsta, ka esot nodoms jāt līdz karstajiem avotiem. Vēlētos tur apskatīties, vai nevarētu aizņemt kādu zemes gabalu, kur ar saviem biedriem varētu apmesties un iesākt misijas darbu Bolīvijā. Rinkona saimnieks šo stāstu noklausījies saka tā: „Jūsu ceļa mērķis, karstie avoti, atrodas no šejienes apmēram 45 kilometri atstatu. Braucama ceļa uz turieni nav. Ir tikai šauras, aizaugušas tekas, pa kurām var izlauzties cauri. To var darīt jāšus vai kājām. Bet iedzīvotāju tai apgabalā tikpat kā nav. Turpretī šai apkārtnē ir vairāki mazi miestīņi un laba tiesa izklaidu atsevišķi iedzīvotāji. Mans īpašums ir 10.000 hektaru liels un ir pie valdības reģistrēts. Te ir ap trīs kvadrātkilometru liels, četrām drātīm iežogots lopu aploks. Tanī ir ap 120 liellopu. Te ir liela un diezgan laba dzīvojamā ēka ar vairākām istabām, ir vēl pāris šķūniši un dažas pajumtes. Daži nelieli lauki ir apstādīti ar kukurūzu, cukurniedrēm un saknēm. Varbūt jūs priekš sava misijas darba gribētu manu īpašumu atpirkt? Tādā stāvoklī kādā šis īpašums šodien ir, es to pārdotu par 120.000 milreisiem Brazīlijas naudā un to visu uz reizi nebūtu jāsamaksā..”

Ernests klausās galvu noliecis un nevar atbildēt ne vārda. Trīs gadus ilgi viņš ar saviem biedriem bija sirsnīgi Dievu lūdzis, lai Viņš rādītu Bolīvijā tādu vietu uz kurieni varētu iet. Pēc sava skata un domām viņi bija kaut ko domājuši par apmešanos pie karstajiem avotiem. Te nu nāk šis nejaušais piedzīvojums un piedāvājums. Vai šī nebūtu atbilde uz pionieru grupas nemitīgajām lūgšanām?

Ne Ernestam pašam, ne viņa biedriem naudas nav. Bet viņi pazīst sava Dieva vārdu, kurš ir teicis: „Man pieder zelts un sudrabs.” Šo vārdu patiesību viņi savā ticības ceļā jau daudzreiz bija piedzīvo-

juši. Šis tomēr ir viens no lielākiem izšķiršanās brīžiem ticības dzīvē. Ernests visu nakti ir nomodā, runādams ar savu Dievu un līdz rīta augsmai viņš ir saņēmis noteiktu Dieva atbildi. Pēc brokastīm Rinkona saimnieks saviem viesiem izrāda saimniecību, aplokā lopu baru un arī daļu no zemes robežām. Pēc piecām Rinkonā pavadītām dienām Ernests ar savu pavadoņi un tulku Jūliju Malvesu šķiras no laipnā saimnieka. Rokas naudas vietā viņš saka:

Tur kur tagad ir šķūnītis, ar Dieva palīgu, vajadzēs celt skolas telpu. Ratu pajumtes vietā vajadzēs virtuvi un ēdamistabu. Tālāk ir vajadzīgi divi internāti, zēniem un meitenēm. Aiz lielā koka ir vajadzīga zāgētava, cukura spiede, ūdens apgāde un apgaismošana. Jūsu mājas galā uz lielā līdzenuma ir vieta pirmajam lidlaukam un tur kur tagad ir lielais zāles laukums, būs lūgšanas nams mūsu lielajam Dievam, kuram mēs kalpojam ar vārdiem un ar darbiem.“

Noklausījies šo nākotnes plānu, Rinkona saimnieks smaidīdams Ernestam atbild: „Lai Dievs jums palīdz visu to paveikt!“

* * *

Pārnācis atpakaļ Gaibā Ernests savai biedru grupai daļa līdzī visu ko ir redzējis, dzirdējis un dvēselē dziļi jutis. Viņa biedri saprot, ka tas ir Dieva nodoms un nokārtojums. Norunā, ka Ernestam ir jābrauc uz Vārpu pie mācītāja Arvida Eichmaņa. Viņš tūlīt dodas ceļā, bet kamēr ir Vārpā, tiek pārcelta labākā dzīvē viņa vecā māte. Tā kā Malvesa kapsētai ierādītais zemes gabals ir tālu no mājām, mūža meža vidū, un braucamos vērsus drīzumā nevar sameklēt, nekā cits neatliek, ka brāļiem pašiem stāties aizjūgā. Meža ceļš iet pret kalnu un ir akmeņains. Vilcēji ir nosvīduši slapji un tikai ar grūtī-

bām velk smagos vēršu ratus uz priekšu. Līdz kap-sētai vēl ir patāļu, kad vecais brālis Dundurs ir tik noguris ka apstājas un vairs tālāk netiek. Nekā ci-ta nevar darīt, ka viņu sēdināt uz ratiem, blakus ie-zārkotai dzīves biedrenei. Kad beidzot norādītā vie-ta ir aizsniegta, tad arī vilcēju spēks ir izsīcis. Bet vēl ir jārok kapa bedre...

Pēc viena mēneša Ernests ir atkal atpakaļ Gai-bā. Viņam ir priecīga seja un gandrīz puse zemes maksas ceļa somā. Viņš stāsta par piedzīvoto Dieva palīdzību un brāļu un māsu atsaucību latviešu draud-zēs. Pēc dažu dienu atpūtas Ernests, Malvesa pa-vadīts, atkal ceļo uz Rinkonu. No turienes ar Rinko-na saimnieku un Malvesu kā tulku viņi ceļo uz Por-to Suarez, lai tur pie militārā komandanta legalizē-tu pionieru grupas iebraukšanas atļauju Bolīvijā. Tai pašā reizē pie notara tiek nokārtota Rinkona pirkšanas lieta. Abas puses paraksta dokumentus. Rinkona īpašniekam tur pat pie notara tiek samak-sāta puse no prasītās maksas ar tādu norunu, ka pārējo nomaksās dažu mēnešu laikā. Ar priecīgām sirdīm un seļām, ar iebraukšanas atļauju un pirkša-nas pagaidu dokumentu ceļa somā, brāļi ceļo atpa-kaļ pie saviem ļaudīm. Visi ir priecīgi un Dievam pateicīgi par paveikto darbu, nemitīgi lūgdami Die-vu, lai Viņš piešķirtu iztrūkstošos pirkšanas līdzek-ļus. Viņš tos arī piešķira.

1946. gada novembrī pionieru grupa piedzīvo priecīgu pārsteigumu. Viņus apvieso viņiem draud-zīgais Vārpa draudzes mācītājs Arvīds Eichmanis. Tiek noturētas vairākas sapulces pionieru nometnē Gaibā. Tās ir kā ievads jaunam dzīves posmam. Ar-vīds Eichmanis grib būt klāt pie pārceļšanās uz Rinkonu, lai tur ar veco saimnieku vēl nokārtotu da-žas svarīgas lietas.

Ir 1949. gada 6. novemris. Pionieru grupai ir pienākušas liela notikuma dienas. Šodien viņi atstāj vietu, kur bija pavadījuši trīs gadus. Paliek tur uzbūvētās „teltis“ un iestrādātais zemes gabals. Gaibas krastā paliek daudz izlietu sviedru un panestu grūtību. Bet liekas, ka viss nu ir aizmirsts uz jaunās dzīves vietas rēķina. Vēršu rati ir piekrauti ar ceļa somām, gultas drēbēm, un citām mantām. Barokļi jau laikus ir pārvērsti taukos un to ir vairāk desmit litru. Rīsi, kukurūzi un pašu vāritais cukurs ir iemaisoti. Tos aizvedīs vēlāk un tagad tie pagaidām ir jāatstāj Gaībā, tāpat arī vistas un govīs. Kad viss sakārtots aizceļošanai, telpas izslaucītas un pagalmi notīrīti, ceļnieki noliek rokā nesamos saiņus zemē un visi saiet tukšā telpā.

Ernests lasa 91. Dāvida dziesmu. Lasot 16. pantu viņa balss pārtrūkst un tikai pēc brīža viņš sāk runāt un saka: „Neizsakāmi mīļa mums ir šī vieta, kur tik daudz reizes esam Dieva priekšā nākuši. Žēlastību un palīdzību, kuru šeit esam saņēmuši, nevaram ne saskaitīt ne vārdos izteikt. Šis tomēr nebija mūsu ceļa mērķis, bet tikai pagaidu apmešanās vieta. Šodien šo vietu atstāsim un dosimies uz svešu zemi ar tāļu ceļa mērķi, Rinkonu. Es ticu un zinu ka jūs arī ticat, ka tas pats Dievs kurš šeit bija arī mums, arī tur otrā pusē būs ar mums. Nezaudēsim tikai ticību savam aicinājumam.“ Visa grupa nometas ceļos uz pelēkā klonu un visi pēc kārtas lūdz Dievu. Tā ir pēdējā reize, kad šo brāļu un māsu asaras šo pelēko klonu slacina. Pēc lūgšanas vēl visi kopīgi dzied pēdējo dziesmu: „Tad ņem pie rokas mani, Kungs, žēlīgi...“ Ši ir pēdējā latviešu sapulce šai teltī uz šī zemes stūra.

Ir 1946. novembra vēla pēcpusdiena, kad pionieru grupa sasniedz savu jauno vietu, Rinkonu. Šai gru-

pā toreiz bija 14 dvēseles. Vecais Rinkona īpašnieks ar savu kundzi viņus sagaida un apsveic kā jaunos īpašniekus. Atbraucējiem ierāda pagaidu apmešanās vietu, kamēr paši varēs sakārtoties aizceļošanai un atbrīvos lielo dzīvojamo māju. Atbraucējiem nav jā-rūpējas par vakariņām, jo tās gatavo bijušā īpašnieka kundze. Kad jaunie Rinkona iedzīvotāji ir katrs sev atraduši vietu kur pārgulēt, tad tiek noturēta pirmā latviešu sapulce Rincon del Tigre, un jādāmā, ka tāda arī visā Bolīvijā bija pirmā.

Ernests lasa Romiešu vēstules 12. nodaļu. Viņš pēc tam runā tā kā viņa biedri nekad agrāk to nav dzirdējuši. Viņa vaigs staro priekā un valoda plūst kā ūdens:

„Mīlie brāļi un māsas! Šis ir liels notikums mūsu garīgā dzīvē. Esam aizsnieguši mērķi, kuru priekš trim gadiem tikai kā caur miglu saskatījām. Toreiz viss bija ticības skatā, bet tagad mēs šo mērķi varam ar miesīgām acīm redzēt un ar rokām aptaustīt. Mēs šodien stāvam uz svešas valsts zemes, kuras valodu vēl neprotam. Mēs tomēr runāsim, lasīsim, dziedāsim un izteiksim Dieva lielos darbus ar jaunām mēlēm. Aiz mums ir palicis tāļš un grūts ceļa posms, kuru jau esam nostaiģājuši. To mēs varam aprakstīt ar vārdiem un skaitļiem. Mūsu rītdiena stāv priekšā kā balta un neapprakstīta lapa. Lai nu tas Dievs, kurā aicinājumam mēs esam atsaukušies un atrodamies jaunajā misijas darba laukā, mums palīdz šo balto lapu aprakstīt ar pazemīgiem un skaidri saprotamiem vārdiem. Lai visi, kas to lasīs, to var labi saprast un nākt pie atziņas, ka te patiesi ir apmetušies tādi ļaudis, kuri sevi nodod par dzīvu un svētu upuri grēcnieku glābšanas darbam. Tāda lai ir mūsu kopīgā lūgšana pie Dieva, un lai Viņš visu piepilda saskaņā ar savu labo prātu. Es labi zinu,

Izlūku brauciena laiva „Palma“ Paragvajās upē

Izlūku braucēju grupa

Dr. E. Līgeris ārstē biedra ievainoto kāju.

Izlūku brauciena laiva „Palma” uz sēkļa.

Ajoriešu kristības 1968. gadā

Rinkona skolotāji 1972. gadā

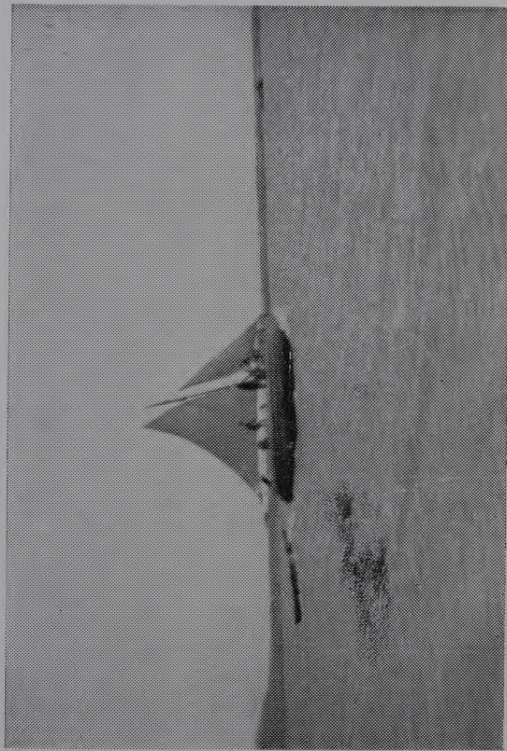
Rinkona misijas sētas vārti ar nosaukumu spāņu valodā.

Cukurs, Straupe un Krūmiņš ar nomedītu čūsku.

Izlūku brauciena dalībnieki raksta vēstules.

Izlūku brauciena laiva „Palma“ Gaibas ezerā.

ka mums būs jāiet cauri dažādām ārējām grūtībām, bet mēs tās visās pārspēsīm, jo ar mums ir mūsu Dievs. Esmu pārliecināts, ka iekšēju grūtību mums nebūs, ja vien mēs tikpat stipri kā šodien arī nākotnē pastāvēsim iekš mūsu Dieva un Kunga Jēzus Kristus.“

Pēc Ernesta runā macītājs Arvīds Eichmanis un saka: „Es neesmu varējis būt līdzdalībnieks jūsu pārciestās grūtībās Gaibas nometnē. Es arī nevarēju šai jaunajā vietā aktīvi darboties ātrāk kā pēc viena gada. Bet savā garā esmu vienmēr bijis ar jums saistīts, gan priekos gan bēdās. To visu savā dvēselē esmu dziļi izjutis. Tieši tāpat kā brālis Ernests teica, ka viņš no Dieva esot saņēmis skaidru norādījumu, ka viņam kopā ar citiem ir jāapsāk misijas darbs Bolīvijā, arī es tādu pašu esmu saņēmis. Tikai tas notika ļoti smagos apstākļos. Kad mūsu pirmajā braucienā es nelaimīgā veidā pārcirtu Ernesta kāju, es zināju, ka Ernests cieta lielas sāpes, jo cirtiena brūce bija liela un dziļa. Man tomēr liekas, ka es izcietu vēl lielākas sāpes dvēselē un tās mani saveda kopā un vaigu vaigā ar mūsu Meistaru, kura kalps es esmu. Kad torēiz Ernestu pārnesa no meža mājās un dakters Liģeris sāka rīkoties apcirtiena brūci, es viņus atstāju un aizgāju dziļi mežā. Tur vairāk kā trīs stundas ilgi es biju pakritis uz vaiga pie sava Kunga kājām. Kad es savas bēdas kā ūdeni biju Viņa priekšā izlējis, es klausījos ko Viņš saka. Viņa balss bija skaidra un nepārprotama un uz sava Kunga aicinājumu es atbildēju, ka esmu gatavs savu dzīvi upurēt šai jaunajā misijas darba laukā. Solīju rādīt un stāstīt pazudušiem grēcniekiem pestīšanas ceļu. Tikai tad, kad es no lūgšanas piecēlos, es jutu, ka visa mana miesa deg kā uguns. Neskaitāmi moskīti bija to apsē-

duši un sadzēluši. Savā sirdī es tomēr gaviļēju. Pa-
gaidām vēl mūsu jaunajam misijas darbam ir vaja-
dzīga aizmugure, un es esmu pārliecināts, ka Dievs
to man ir uzticējis.“

Šo pirmo sapulci latviešu valodā Bolīvijā, rinko-
nieši nobeidz ar kopīgu lūgšanu, kurā visi ņem sir-
snīgu dalību un nobeiguma dziesma ir:

Līdz šejien' Dievs mūs vadījis
Ar lielu žēlastību. . .

* * *

Bija 1948. gada sākums. Tai laikā Vārpas draudzei
bija divi mācītāji: Arvīds Eichmanis un Andrejs
Ceruks. Uz Vārpas draudzes un Letonijas nozares
garīgiem galdiem bija bagātīga dzīvības maize no
briedušiem kviešiem un dzīvības ūdens no dziļām
akām. Draudzes garīgais līmenis bija uz labas pakāpes,
draudze mīlēja un cienīja savus mācītājus un viņi
savu draudzi. Tad Arvīds Eichmanis atteicās no
mācītāja vietas Vārpas draudzē. Ārēji viņš nokāpa
par dažām pakāpēm uz leju, jo apmainīja mā-
cītāja tērpu pret ceļnieka drēbēm. Viņš kopā
ar savu dzīves biedreni Alīdi devās tālajā ceļā, lai
pievienotos rinkoniešiem. Tad viņš vēl kāpa pakāpes
uz leju, lai tiktu klāt grēka dubļos iestīgušiem grēc-
niekiem un viņiem ar vārdiem un darbiem palīdzētu
izkļūt ārā no briesmīgās bedres. Pēc tam viņš šo
ļaužu kājas stiprināja uz Jēzus Kristus dzīvības ceļa.

Mūža mežos atskan slava,
Tumšā cilts, mums dziedī līdz!
Sītusi ir stunda tava,
Aust pār tevi gaismas rīts!

* * *

MŪSU PIRMAIS APVIESOJUMS RINKONA MISIJAS NOMETNĒ.

Ir jau pagājuši pieci gadi no mūsu pirmā „izlūku brauciena“. Tas bija veikts ar motorburenieku „Palma“ pa Paragvajas upi līdz Gaibas ezeram. Tagad atkal mēs abi ar Dr. Eduardu Liģeri esam ceļā. Viņš grib apmeklēt savus vecākus un es savus ticības brāļus un māsas Bolīvijā, Rinkonā. Mūsu vilciens ir apstājies Kampo Grande stacijā un stāv vairāk kā stundu, jo šeit mainās vilciena apkalpe. Šī ir tā pati pilsēta, kur pirms pieciem gadiem atgriezoties no Bolīvijas izlūkošanas brauciena mēs tikām apcietināti. Mūs noturēja par vācu kara kuģa „Graf Spee“ izbēgušiem matrožiem. Tepat liela skaita policistu pavadībā tikām vesti cauri ļaužu pārpildītai stacijai uz policijas ēku. Bet tagad mēs sēdam brīvi un netraucēti stacijas restoranā un ēdam brokastis. Tiekam laipni apkalpoti. Tās pašas dienas pievakarē iebraucam stacijā „Porto Esperansa“ un tur jau mūsu vilciena pienākšanu gaida lielais, spārnotais pasažieru kuģis „Fernando Vieira.“ Tas ir tas pats kuģis, kurš pirms pieciem gadiem mūs grūtā brīdī apsmēja. Toties šai vakarā viņš ir milīgs un draudzīgs. Mums ierāda tīru un glītu kabīni ar divām balti pārklātām gultām. Tepat blakus ir ērtas mazgājamās telpas. Vispirms atbrīvojamies no vairāku dienu uzkrātiem putekļiem un kuģa ēdamtelpā paēdam garšīgas vakariņas. Tad ērti sēdam uz kuģa augšējā klaja, spoža mēness apspīdēti. Vērojam mums jau daudz maz pazīstamos upes krastus un likumus. Neskatoties uz to, ka upe ir diezgan straujā, šis vecais Paragvajas kauju dalībnieks vēl diezgan ātrā gaitā kārpās pret straumi uz augšu. Gandrīz

visi pasažieri sēd ērtajos krēslos un solos. Ir tādi, kuri savā starpā sarunājas, bet lielākā daļa ir no-devušies sapņiem. Varbūt citi par pagātņi, citi par nākotni. Arī mēs abi ar Eduardu labu laiku sēdam klusēdami un nepārmainām ne vārda. Tikai tad, kad miegs sāka uz mākties, bijām spiesti pārtraukt svinīgo klusumu. Domājām, ka vēl gultā ar vaļējām acīm varēsīm turpināt nepabeigto sapni. Bet šai reizē no tā nekas neiznāca. Acis drīzi vien bija cieti un mēs bijām padoti citiem sapņiem, par kuriem paši vairs nebijām noteicēji.

Nākošā dienā pirms pusdienas mūsu kuģis ar trim dobjiem svilpieniem sveicina Korumbas pilsētu. Reizē ar to pasažieri ir darīti uzmanīgi par sa-sniegto ceļa mērķi. Tagad ikvienam braucējām ir jā mēģina pēc iespējas ātrāk tikt krastā un tur var tikt tikai ar laivām, jo kuģis ir noenkurojies labi tā-ļu no krasta. Laivinieki ir kuģi apstājuši no visām pusēm un katrs viens grib dabūt sev vairāk brau-cēju. Turpat uz kuģa notiek īsa dokumentu pār-baude un tad pēc vairāk gadiem esam Korumbas pilsētā. Kad esam sameklējuši viesnīcu un paēduši pusdienas, ejam apmeklēt mūsu draugus, Valde-maru un Letoniju Riekstiņus, kuri šeit strādā fotogra-fu darbu. Par mūsu negaidīto apmeklējumu viņi ir vairāk kā priecīgi, bet reizē arī drusku dusmīgi par to, ka neesam gājuši pie viņiem, bet apmetušies viesnīcā. Apsolāmies citā reizē laboties un ar to viss ir nolīdzināts. Kad esam jau kādu laiku runājuši un padzēruši kafiju, Eduards mani pamet vienu. Vēl man piesaka, lai tagad es runājos par diviem. Viņš aiziet uz ostu, uzzināt kāds un kad pirmais kuģis izbrauks pa upi uz augšu. Pēc kāda laika dakteris ir atpakaļ ar jau nopirktām ceļa biļetēm līdz Gaibas ezeram. Rīt pulkstens piecos pēcpusdienā mums ir

jābūt ostā. Tā kā ostā tādu kuģīšu ir ļoti daudz un visi gatavojas kaut kur braukt, tad nākošā dienā mums nemaz nebija tik viegli atrast starp daudziem mūsējo. Kad beidzot esam to sameklējuši, redzam, ka tas ir pavisam niecīgs un dziļi iegrimis. Tam vēl ir abās pusēs piesietas liellaivas, kuras ir tāpat dziļi iegrimušas upes tumšajā ūdenī. Šeit katram pasažierim ir pašam jāatrod vietu kur nolikt ceļa somas un izstiept muguru. Mēs tādu atrodam uz vienas liellaivas priekšējā gala, tūlīt aiz lielās vinčas. Mūsu matracis kur sēdēt un gulēt ir no bieza skārda plātes un pagalvis no ceļa somam. Tur nu mēs pavadījām trīs dienas un tikpat daudz naktis. Katrā ēdiena laikā no kuģa virtuves mēs saņemam pilnu šķīvi ar pupiņām un rīsiem, bet rītos saldu tēju un kaltētu baltmaizi. Brauciens ir ļoti apnikstošs un nogurdinošs, jo cauru dienu esam padoti karstajai saulei un naktīs upes dzestrumam. Mūsu kuģīti dzen uz priekšu 120 zirgu spēku dīzeļa motors, bet man liekas, ka šis lielais zirgu bars ir stipri pārmocīts un vezums priekš viņu spēkiem ir par smagu. Kad malā dzīvojošie mednieki dod signālus, mūsu kuģītis piestājas upes krastā pie viņu būdām. Tur viņi apmaina samedītās zvēru ādas: kapivaru, meža cūku, stirnu, krokodīļu, meža kaķu un antu ādas. Pret tām viņi dabū drēbes, pārtikas vielas, municiju un dzērienus.

Ceturtās dienas rītā esam piebraukuši pie Gaibas ezera kanāla gala. Te mums ir jāizkāpj. Ar kuģa laivu tiekam novesti krastā uz tā saukto „Ponto de Morro”. No turienes mēs varam kājām aiziet uz desmit kilometru atstato Jūlija Malvesa dzīves vietu. Kuģinieki no mums atvadās ar roku mājieniem un mēs paliekam krastā divi vien. Šī lielā vientulības un atstātības sajūta tomēr ir neizsakāmi lieliska.

Mēs atstājam savas ceļa somas turpat mežā un paši gar stāvo, akmeņaino un stipri aizaugušo ezera krastu lēnām virzāties uz priekšu. Pēc četrstundu grūtas cīņas ar saplēstiem krekliem, ieplosītām biksēm un saskrābātiem roku un kāju stilbiem mēs stāvam Jūlija Malvesa sētā pie nelielas ēkas, kur mūs pārsteigta apsveicina Malvesa dzīves biedre Konstance. Izrādās, ka visi vīri ir pie liduma ciršanas darba un būs mājās tikai pusdienas laikā. Kad esam paēduši mums piedāvātās brokastis, tad aizņemamies no laipnās nama mātes cepjamo pannu, taukus, maizi, mandioku saknes un braucamo sili. Braucam atpakaļ uz Ponto de Morro, lai tur pavadītu vienu nakti. Sāls, kafija, cukurs un sērskābe mums ir jau līdzīti no Korumbá. Ir arī ļoti daudz āķu un auklu. Pēc pāris stundu airēšanas esam sasnieguši savu nometni. Dakteris tulīt vāc kopā sausās lapas, lai drusku atspirdzinātu uz cietā skārda saspaidītos locekļus. Man viņš tikai bārgi nosaka: „Tagad es gribu redzēt, vai tu ar' esi tāds zvejnieks, par kādu pats sevi esi izslavējis!”

Mana lielākā problēma nu ir, ko lai es lieku uz āķa, jo ar kailu āķi nekur zivis neķer. Pēc ilgās un rūpīgas meklēšanas kādā akmeņu spraugā atrodu nelielu zivtiņu. Tā gan jau ir stipri mīksta, bet uz āķa vēl turās. Tikko esmu iemetis makšķeres auklu ūdenī, jau „pircējs” ir klāt. Ar lielu uztraukumu un arī grūtībām to ieceļu silē. Tā ir ap septiņi kilo smaga „pintada”. Tulīt saucu Eduardu. Redzot lielo zivi silē spārdāties, dakteris kādu brīdi ir kā valodu pazaudējis. Pēc laba brīža to atguvis saka: „Nu es tiešām redzu, ka tu esi liels zvejnieks.” Vakariņās mums ir vārītas mandioka saknes, cepta zivs un kafija. Kafija gan bija jāvāra silē atrastā bundžā, jo citu trauku bijām aizmirsuši Malvesa

kundzei palūgt. Vakariņas mūža meža vientulībā tomēr likās ķēnišķīgas. Pēc vakariņām braucām krokodilus tramdīt. Tie te ir saradušies lielā daudzumā uz zveju, jo upes ūdenim ceļoties un ezerā ieplūstot, te drūzmējas ļoti daudz visādu sugu zivis. Lielu prieku un izklaidēšanos mums sagādā izdevība, kādam krokodilim ar airi iesist pa skaustu. Varbūt tādā veidā arī viņiem mēs esam sagādājuši pārsteigumu un pārmaiņu viņu vientulīgā zvejnieku dzīvē.

Nākošā ritā agri braucām atpakaļ, atstādami aiz sevis dziestošo ugunsroku un mūsu nakts noņemti. Pēc pāris stundām esam atkāļ Jūlija Malvesa dzīves vietā. Viņš jau kopā ar citiem stāv krastā un mūs sirsnīgi un draudzīgi sveicina. Toreiz, kad pirms pieciem gadiem mūsu izlūku braucienā viņš mums kalpoja par loci, tad vienmēr bija gludi noskūvies un mati bija apgriezti pēc visiem frizieru likumiem. Tagad viņš bija uzaudzinājis biezu un garu, baltu bārdu un tādus pat matus. Es viņam teicu, ka es kaut kur uz kādas gleznas esmu redzējis tādu viņam līdzīgu pravieti Eliju. Man likās, ka šis salīdzinājums viņam ļoti patika. Sevī es iedomājos, ka ja Malvess ar savu lielo augumu un pravietīgo izskatu, Svēto rakstu zināšanu un pieticīgo dzīves veidu apmestos kādas lielpilsētas nomalē un sāktu sludināt, tad drīzā laikā ļaužu bari viņu apstātu. Ja atrastu kādu palīdzību un padomu dvēselei vai miesai, tad arī drīzā laikā viņu izdaudzinātu par brīnumdari.

No Rinkona mums pretī ir atbraucis Lūķenieks ar ratiem, kuriem priekšā ir aizjūgti desmit vērši. Tie ir palikuši Bolīvijas pusē. Pāris dienu vēl atpūtušies, atvadāmie no labajiem draugiem un ejam kājām gar ezera malu pāri Brazīlijas—Bolīvijas ro-

bežai. Mūsu ceļa somas tiek vestas ar sili pāri ezeram. Pēc triju stundu gājiena esam pie Bolīvijas robežsargu komandanta mitekļa. Viņš mūs apsveicina tik mīļi un sirsnīgi kā senus draugus. Pēc pāris stundām Lūķenieks ar savu palīgu vēršus ir sajūguši un mūsu ceļa somas ir novietotas ratos. Tā kā vērši izskatās vāji un nodzīti, tad mēs atsakāmies ratos kāpt. Atvadāmies no laipnā komandanta un ejam ratiem pa priekšu. Lūķenieks jau pašā ceļa sākumā mūs dara uzmanīgus, ka visā 70 kilometru garajā ceļā būs tikai vienā bedrē sastāvējis lietus ūdens. Viņš dod padomu, lai līdz paņemto dzeramo ūdeni lietotajam taupīgi. Mums līdzī ir tikai divas latas ar Gaiabas ūdeni un tas ir 36 litri. Abi trauki ir sarūsējuši un ūdens ir negaršīgs, bet mēs tomēr dzeram. Jau vairāk mēnešus šinī apkārtnē lietus nav lijis un laiks ir ļoti karsts. Kokiem lapas ir nobirušas un ēnas nav nekur. Zeme daudzās vietās ir splaisājuši un plaisas ir lielas. Tā kā ratos ir arī pāris simts kilogramu Rinkona mantu un ceļš ir bedrains un akmeņains, tad vērši tikai ar grūtībām tiek uz priekšu. Rati ir palikuši mums tāļu iepakaļ. Neskatoties uz to ka vēl ir diezgan agra priekšpusdienas stunda, mūsu krekli jau ir sasvīduši slapji līdz jostas vietai un paši esam izslāpuši, tādēļ apsēstamies ceļmalā, lai sagaidītu ratos. Tie piebrauc tikai pēc pāris stundām. Ūdeni mēs sūcam no latām pa tievu gumijas caurulīti un to dzeram sātīgi. Kamēr ēdam pusdienas maltīti Lūķenieks atpūtina vēršus. Pusdienā ir šorīt vārietie rīsi un salda tēja. Tad atkal braucam un ejam. Kad esam labu gabalu pagājuši, tad atkal gaidam ratos, jo mute ir sausa, pilna putekļu un prasa slapjumu. Saule jau ir labi zemu, un Lūķenieks aptur vēršus sacīdams, ka šodien vairs tālāk nebrauks. Vērši tiek izjūgti un piesieti pie kokiem. Šim naba-

ga nogurušam vilcēja spēkam nav ko dot neviena zāles stiebriņa ne ūdens lāses. Vērši cits pēc cita smagi nopūsdamies nogulstas uz sakarsētās zemes. Mēs ar Eduardu noklājam uz ceļa brezentu un tas ir mūsu gultas matracis un palags. Esam pārklāti ar biezu putekļu kārtu no galvas līdz kājām, bet tā kā ūdens ir jātaupa, tad atliek tikai paciesties. Vakarīnās saņemam šķīvi ar rīsu biezputru, gabaliņu sausas kukurūzu maizes un divas krūzītes saldās tējas. Pirms to baudam, Lūķenieks skaļā balsī pateicas Dievam par vadību un dienišķo maizi. Izlūdzas nakts mieru un sargāšanu. Liekas, ka visi moskīti no lielā sausuma un karstuma ir nobeigušies, jo nevienu nedzird sīcam un neviens neprasa mūsu asinis. Ar visu to nevaram iemigt, kaut gan esam ļoti noguruši. Ne viens ne otrs nevaram atrast tādu pusi ķermeņa, uz kuras varētu kādu stundu mierīgi nogulēt. Šī grozīšanās un meklēšana turpinās līdz agrai rīta stundai. Pieceļamies vairāk noguruši nekā atpūtušies. Lūķenieks ar savu palīgu ir jau pagatavojuši kafiju un iejūguši vēršus. Mums katram iedod lielu rīcienu smagas kukurūzu maizes un krūzīti salkānas kafijas. To var sākt ēst un dzert tikai tad, kad ir kopīgi izteikta pateicība debesu Tēvam par nakts mieru, baudāmo barību un izlūgta palīdzība iesāktai dienai. Ir vēl krēsla, kad atkal sākam braukt. Bijām labi tāļu gājuši. Saule arī bija labi lielā gabalā; paspējusi mūsu ķermeņus sakarsēt vienos sviedros un mums bija atkal jāgaida rati, lai drusciņ remdētu nebeidzamās slāpes. Lūķenieks jau pa gabalu mums sauc, ka pirmā lata esot tukša un tagad no otrās vajagot dzert taupīgi. Liels bija mūsu pārsteigums un gandrīz izmisums, kad otrā lata arī izrādījās tukša. Bija noticis kaut kas ko nebijām pamanījuši — dārgais šķidrums pa kādu spraudzi-

ņu bija iztecējis. Skatāmies viens otram acīs un nezinām nekā ko teikt. Lūķenieks mūs mierina un reizē arī priecina teikdams, ka ja vēršus labi dzišot, tad vēl ar dienas gaismu tiksot pie ūdens bedres. Tas nu nozīmē to, ka mums šodien būs jāiztiek bez pusdienām un bez vienas ūdens lāsītes.

Mēs vairs neejam ratiem pa priekšu, bet paliekam pie vēršiem un palīdzam tos skubināt. Ir jau pāri pusdienas laikam. Saule ir tieši virs galvas un nežēlīgi dedzina. Vēršiem ir mutēs vaļā un tie smagi elš. Arī mūsu mutēs stāv pusvirus un liekas, ka tajās vairs nemaz nav mitruma. Viss mitrums ir izlijis sviedros un liekas, ka arī tie sāk mazināties. Mēs ejam un klusējam, jo visas mūsu domas ir pie priekšā stāvošās ūdens bedres. Visi koki ir bez lapām un izskatās kā bez dzīvības. Acis kāri meklē pēc kāda dzīvības zaļuma, bet tāda nekur nav. Ir jau pie paša vakara, kad vērši sāk palikt nemierīgi un iet ātrākā gaitā. Lūķenieks saka, ka viņi sajūtot ūdens tuvumu. Tā arī ir. Priekšā netālu no ceļa, pirmo reizi šai ceļa posmā, ieraugām kokus ar zaļām lapām. Kad rati tiek apturēti, ir grūti vēršus izjūgt, jo tie ir pārāk nemierīgi. Vērši tiek palaisti brīvā un tie cits pēc cita ar lielu steigu aiziet pa tiem jau pazītamo teku. Netālu no ceļa ir neliela, iegarena ieleja, kurā vēl no lietus laika ir uzglabājies nedaudz zaļa, silta un bieza ūdens. Visi koki, krūmi bedres tuvumā ir koši zaļi. Koki ir pilni ar visādu sugu putniem, bet pati ieleja visādu meža zvēru nopēdota. Tos visus kopā ir pulcinājusi nelielā ūdens peļķe. Mūsu vērši ir iebrīduši pašā bedres vidū, kur ūdens tiem sniedzas līdz ceļiem. Tie nu dzer par vakardienu, šodienu un rītdienu. Arī es esmu iebrīdis bedrē un dzeru pilnām mutēm zaļo un silto ūdeni. Acis

gan esmu piemiedzis, jo ūdens izliekas briesmīgi pretīgs. Tomēr nu skaidri jūtu, ka ar katru malku slāpes mazinās un man ir atkal cerība dzīvot. Tikai dakteris, kurš pāzīst mācības par nāvīgiem bacīļiem, šo Dieva dāvanu neliek ne pie mutēs. Es domāju, ka viņš ir aizmirsis, ka arī uz slāpju bacīļa rēķina ir jāliek ne mazums cilvēku dzīvību. Mēs piepildām abas latas ar šo gaiši zaļo šķidrumu un aiznesam uz savu nometni. No caurās latas ūdeni lietojam tūlīt un otro glabājam rītdienai.

Vakarīnās izvāritie rīsi ir zaļi un tāda pat ir arī tēja. Eduards to dzer divas reizes vairāk nekā mēs citi. Zaļo rīsu virumu visi slavē par pirmklasīgu virumu. Saprotais, te nu visi bacīļi ar saviem nāves dzeloņiem ir savāriti vienā tumē un tādēļ vairs nav kaitīgi un bīstami. Toties ir ļoti garšīgi. Šoreiz mēs izēdam katrs divus šķīvjus rīsu un izdzeram lielu skaitu tējas krūzes. Laikam tādēļ šai nakti guļam tik labi kā vēl nekad šai ceļojumā. Kad Lūķenieks mūs modina, es vēl esmu uz tiem pašiem sāniem, uz kuriem vakar biju apgūlies. Ir jau arī vēl tikai rīta pirmā stunda. Lūķenieks saka, ka šodien mēs aizsniegsot Rinkonu un tādēļ esot jāsteidzas. Šorīt brokastis ēdam tāpat braucot. Maizes rieciens ir apkaisīts ar pašvāritu cukuru un klāt vakar vāritā tēja. Kad sāk mesties gaišs, esam jau nobraukuši labi daudz kilometru. Lūķenieks mums dod padomu, lai ejot ratiem pa priekšu, jo tā mēs Rinkonā nonāksot vairākas stundas pirms ratiem. Tā mēs arī darām. Mūsu krekli ir atkal sviedru piemirkuši, jo saule ir ļoti augstu. Pa reizei drusku atpūšamies, atstiepdamies tāpat uz ceļa, bet tas arī ir stipri sakarsis un tādēļ no atpūtas nekā neiznāk. Visa daba ir kā izmirusi, bez vienas dzīvības zīmītes. Visā garajā ceļa posmā, atskaitot pie ūdens bedres, neesam redzējuši

nevienu dzīvnieku, nevienu putnu, pat nevienu tauriņu. Viss gaiss no liela karstuma viļņojas un man klusībā uzmācas šaubas un smagas domas. Liekas neticami, vai gan tur priekšā mēs atradīsim dzīvus cilvēkus, ūdeni dzeršanai un vēl drusku ar ko nomazgāties. Mēs jau ilgu laiku ejam gar Rinkona ganību aploka žogu savā starpā nekā nerunādami, lai mutē sataupītu kaut cik mitruma. Tad lielu gabalu priekšā pamanām kādas mājas vai šķūņa jumtu. Eduards saka, ka tā esot Rinkona māja, jo to viņš pazīstot no fotografijas, kuru tēvs viņam aizsūtījis.

Esam pienākuši pie maza žodziņa, aiz kura tikai dažus metrus tālāk ir kāda liela māja ar palmu šķilu jumtu. Mēs apstājamies pie vārtiņiem, vērodami tukšo sētu, kur neredzam pat ne suni, kas paziņotu mūsu ierašanos. Tad šo klusumu un karstumu pārtrauc dziesmu skaņas, kas plūst laukā pa nama atvērtām durvīm: „Svēts ir, svēts ir, svēts ir tas Kungs, un debess un zeme ir pilna Viņa godības...” Tikai tagad es atceros, ka šodien ir novembra mēneša pirmā svētdiena. Mēs esam noņēmuši savas tropu cepures un stāvam ar noliektām galvām. Daudz reizes esmu šo dziesmu dziedājis pie tā Kunga nāves Piemiņas Mielasta galda. Bet nekad vēl tā uz mani nebija atstājusi tik dziļi svētvinīgu un kustinošu iespaidu. Pāri mūsu ar putekļiem pārklātām sejām plūda kopā sviedri ar asarām.

Sapulce ir nobeigta un mēs esam pamanīti. Tiekam ļoti miļi un sirsnīgi apsveikti. Vispirms atsavināmies no triju dienu putekļiem un sviedriem un tad pārgērbjamies Ernesta un Arvīda aizdotās drēbēs. Izderam labi daudz maizes dzēriena, bet atsakāmies no piedāvātām pusdienām un ejam kaut cik izgulēt lielo nogurumu. Pamostamies launaga laikā un pamodusies ir arī mūsu ēstgriba. Uz ne-

ēvelēta, no dēļiem sanaglotā galda mūsu priekšā ir nolikts šķīvis ar sagrieztiem kukurūzu maizes riecieniem, maza apakštasīte ar izkusušu sviestu un krūze saldās tējas. Pie galda otrā pusē apsēstas Ernests, Arvīds un vecais Liģera tēvs. Arī viņiem priekšā ir nolikts šķīvis ar maizi un maza trauciņš ar rupju, tumšu sāli. Ar to viņi apkaisa savus maizes riecienus un ēzdami piedzer klāt saldo tēju. Jau visu laiku man ir bijusi smaga, nospiedoša sajūta. Triju dienu gājumā nebiju redzējis neviena tekoša ūdens, neviena iedzīvotāja. Visur, kur vien acis sniedza, bija tikai saules izdedzināta stādu valsts, bez kādas dzīvības pazīmes. Tagad sēdot pie šī nabadzīgā barības galda un skatoties uz pretī sēdošiem brāļiem, mana iekšējā izjūta top vēl smagāka. Kaut gan esmu izsalcis un miesa prasa barību, liekas ka sirds atsakās to ņemt pretī. Domāju par šo brāļu vairāk kā piecpadsmit smaga darba gadiem kopsaimniecībā Palmā. Pēc tiem viņiem bija nodrošinātas vecuma dienas pie bagāti klāta galda, bija glīts un tīrs dzīvoklītis un katru mēnesi algas izmaksa. Dieva Gara paskubināti šie brāļi no turienes bija aizgājuši ar to kas mugurā un somā. No kopsaimniecības saņemto vienreizējo izmaksu 4.000 milreisu jau upurējuši tagad viņi te man pretī sēd... Savu miesu stiprina ar rupji samaltu kukurūzu graudu ceptu maizi un sāli. Ernests un vecais Liģeris pēc nobeigtā dienas darba katru vakaru pāris stundās kukurūzu graudus kafijas dzirnaviņās ir samaluši... Es esmu pārliecināts, ka šie brāļi varētu manu nospiesto sajūtu daudzkārtīgi uzlabot, ja es ar viņiem sarunādamies varētu nojauzt kādu atziņanos par to, ka viņi ir kļūdījušies. Darijuši nepareizi, pamezdami Palmas sētu un tur garīgi un laicīgi iekoptās druvas. Izdarijuši kļūdu, nākdami

uz šo saules izdedzināto tuksnesi lai sāktu dzīvi trešo reizi no gala. Visiem dzīves sākējiem viņu mūžs tak iet jau pāri gadu pussimtam... Bet nekādas kļūdišanās atziņas no viņu runām nevaru uztvert. Tā man ir jāpaliek ar savu smago un nopiedošo sajūtu vienam pašam. Var redzēt, ka šie jauniesācēji ir kāda garīga un laicīga darba lidumnieki. Liekas ka savās dvēselēs viņi glabā kādu apslēptu mieru, kuru ārējie apstākļi nespēj nolaupīt. Ticības acis redz pāri visām grūtībām. Varbūt viņi redz kādas baltas druvas un ļaudis, kuri tāpat kā apustuļu laikos jautā: „Vīri, brāļi, ko mums būs darīt?” — Šāda tāļa, garīga skata dēļ viņi ir gatavi sevi upurēt. Par labu zudušiem brāļiem.

Vakariņās mums dod zupu, kura ir vārīta no rupji maltiem, dzeltēniem kukurūzu graudiem un saulē žāvētas vērša gaļas. Gaļa ir negaršīga, ar stipru sausuma piegaršu. Toties saldā tēja ar rupjo maizi garšo ļoti labi, jo esam krietni izsalkuši. Ernesta un Paulas mums ierādītā istabā pie kūpošas, paštaisītas lampiņas mēs ar Eduardu vēl ilgi runājam par redzēto, dzirdēto un izjusto.

Nākošās dienās ejam apskatīt tuvāko un tālāko apkārtni. Visur kur vien acis raugās ir melni pelēka, saulē izkaltēta zāle un koki bez lapām. Visās šais dienās es Rinkonā redzēju tikai dažus bolīviešus un vienu mazu mežoņu zēnu, kurš Rinkonu pērkot bija nācis līdzī tā inventārā. Dažus simts metrus aiz dzīvojamās ēkas ir kāda ieleja. Tur mēs atrodam brāli Ernestu un veco Liģeri. Viņi ar zemi. Arklam priekšā ir iejūgti divi nelieli un vāji vērši. Liģeris tos ar saiti ved pa vagu, bet Ernests ir pie arkla. Zeme ir ļoti cieta un tādēļ aršana grūta. Vērši ik pēc maza gabala apstājas. Tos tad ir grūti dabūt uz priekšu. Abi arāji ir nosvīduši slapji un vērši

smagi elso. Mēs ejam prom, jo šis skats mums prieku nedara. Jau pirms sešiem gadiem es šos brāļus biju redzējis Palmas laukos sēžam uz traktora. Tur aiz tā palika trīs dziļas, taisnas vagas un zeme jau bija sasmalcināta.

Pusdienas laikā ir atnācis kāds bolīvietis, ar kuru Ernests kaut kā mēģina sarunāties. Es pieeju klāt. Izrādās ka šis vīrs vāra cepjamo eļļu no Totai palmu augļu kodoliem. Šo palmu te ir ļoti daudz. Totai eļļu lieto kā pavalgu, to pielej mērcei. Ļoti plāns bija Ernesta maciņš un cik varēju vērot, tajā vairs tikai nedaudzi mazi naudas gabaliņi atlika. Jā, šis ir tas pats Ernests, kurš bija Palmas saimniecības vadītāja palīgs. Viņš katru mēnesi uz Sanpaulu sūtīja simtiem kilo Palmā ražotu pirmklasīgu sviestu. Tas nu ir tas pats Ernests, kuru tiku redzējis Tupāna pilsētā, Palmas kravas automobīli novietojam lielāku daudzumu 20 litru lielās latas cepjamās eļļas Palmas saimei. Tagad nu viņš vēl pasūta divas puslitra pudeles cepjamo eļļu savai Rinkona saimei. Un to no šī nabadzīgi ģērbtā bolīvieša. Bet toreiz jau rinkoniešu jostās nebija necik vara un vēl mazāk sudraba. Bija gan sirdis bagātīgā mērā ticības zelts.

Mans ceļa biedrs lielāko daļu laika pavada mazajā, tumšajā kambarītī pie savas mātes, jo kā viņš pats saka, esot savas mammas miļākais dēls. Turpretī es lielāko daļu laika pavadu uz lauka pie vīriem, kuri pašlaik līdumā sagatavo kokus kādam jaunceļamam šķūnim, kurā glabās labību. To nu vēl tikai cer stādīt un ja Dievs dos augumu, tad rudenī novākt un paglabāt. Pagājušā gadā raža bijusi ļoti maza. Bijis liels sausums.

Ir pienācis mūsu šķiršanās brīdis. Mēs jāsīm uz dzelzceļa staciju un šoreiz uz vēršu mugurām. Vērsis ir apsedlots tāpat kā zirgs. Bet sēdēt vērša mugurā

ir tāda kā pazemojoša sajūta. Toties vērsis ir daudz izturīgāks par zirgu, var vairāk iztikt bez ēšanas un arī bez dzeršanas. Visi šejienes džungļu zirgi ir labi izmācīti kā jāiet pa meža ceļu vai teku. Zirgs tikko jūt, ka jātniekam aiz kādas stīgas vai zara ir aizķērusies kāja vai galva, tūlīt apstājas un skatās atpakaļ. Bet vērsis tādā gadījumā „piedod tvaiku“, izceļ jātnieku no sedliem un nosviež zemē.

Palicēji vēl pēdējo reizi spiež roku, sveicina un novēl Dieva sargāšanu. Tad esam ceļā, kāda bolīvieša pavadīti. Tas arī sēd vērsim mugurā. Aiz mums paliek rinkonieši ar saulē nodegušām sejām, sastrādātām rokām un darba smaguma saliektiem stāviem. Viņiem tomēr ir gaišs ticības skats nākotnei. Un nesalaužama griba, sekot savam aicinājumam jaunajā misijas darba laukā.

* * *

IV

OTRAIS RINKONA APVIESOJUMS.

Bija pagājuši trīs gadi un mēs ar Dr. Ligeri atkal gatavojamies apviesot ticības brāļus Rinkonā. Šo apviesojumu pievienojām klāt kādam lielākam ceļojumam pa Bolīviju. Šī ceļojuma tālākā vieta bija Titikakas ezers. No turienes vēl bijām Saules salā un atceļā uz mājām izkāpām no vilciena Elkarmenes stacijā. Jau iepriekš bijām rinkoniešiem paziņojuši savu ierašanās laiku šai stacijā. Te sastopam brāļus Arvidu un Albertu Eichmaņus un vēršu transporta vadītāju, Lūķenieku. Alberts bija viesojies Rinkonā, tur palicis dažas nedēļas un tagad brāļa pavadīts brauc atpakaļ uz Brazīliju. Laiks pašreiz ļoti auksts un līnā smalks lietus. Albertam no Rinkona bija līdzī iedots biezs mētelis, to viņš tagad atdod man, lai to vedu atpakaļ. Tas nu ir tieši kā Dieva sūtīts, jo esmu ģērbies plānās drēbēs. Mans ceļa biedrs gan ir jau laikus nodrošinājies un iegādājies biezu ādas pusmēteli. Nakti pavadām šai pašā pilsētiņā pie kāda ticīga brāļa. No gulēšanas maz kas iznāk, jo ar visu biezo mēteli salstu kā nabags. No rīta sākam gatavoties ceļam ļoti agri. Laiks ir auksts, bet nelīst. Rati tiek piekrauti ar dažādām mantām. Viena daļa ir atsūtīta no Korumbā un pārējais sapirkts tepat uz vietas. Galvenais produkts ir sāls, gan priekš cilvēkiem, gan lopiem. Ratu priekšā atliek tikai maza vietīņa vēršu dzinējam. Ratu priekšā ir iejūgti desmit vērši, bet tie visi ir mazi un kaulaini. Tas nu nozīmē, ka mums viss astoņdesmit kilometru garais ceļš būs jānoiet kājām. Mēs abi ar Eduardu ejam labu gabalu ratiem pa priekšu. Tikai tad, kad gribam ēst vai dzert, sagaidām ratus un tad atkal ejam. Kaut gan ejam lēnām, arvienu esam aizgāju-

ši ratiem tāļu priekšā. Ceļš no sākuma ir smilšains, bet vēlāk paliek mālains, bedrainis un celmainis. Lopiņi pieliek visus spēkus, lai pavilkto smagos ratus uz priekšu. Pusdienas laikā Lūķenieks aptur vēršus un novieto koku ēnā, jo šoreiz visiem kokiem ir zaļas lapas. Tiklīdz saule pakāpa augstāk, tā arī lielais aukstums nozuda. Pusdienas laikā mēs jau ejam kreklos un vērši sāk elstot. Pusdienā ir parastais ceļnieku ēdiens: pabieza rīsu biezputra ar žāvētu cūkas gaļu un piedevām salda tēja. Pieskaitot klāt El-karmenē pirktu baltmaizi, pusdienas ir ķēnišķīgas. Mēs ēdam lēnām, bet daudz. Tad atskan vēršu dzinēja skarbā balss, vērši dusmīgi nošņācas un rati atkal sakustas. Es klusībā sevi priecinu, ka ar katru soli esam tuvāk ceļa mērķim. Tur varēsim atpūtināt nogurušās kājas un vairs nedzirdēsīm dzinēja skarbo balsi un pātagas švīkstēšanu. Pātaga gan nav domāta mums, bet viņas valoda iedarbojas uz mūsu apziņu tāpat kā uz nabaga lopiņu ādu. Viņu vilktajos ratos tak ir arī mūsu smagās ceļa somas. Ir jau tuvu devītai stundai, kad rati tiek apturēti, vērši no kangām atsvabināti un piesieti pie kokiem. Šodien viņiem ir jāiet gulēt bez dzeršanas un arī vēl rīt visu dienu jāiztiek bez ūdens. Šiem četrkājainiem misijas līdzstrādniekiem ceļš ir tikpat labi pazīstams kā Gaibas ceļš un var redzēt, ka viņi labi zina kur un kad būs ūdens. Tikko tie ir piesieti pie kokiem, tie tūlīt cits pēc cita smagi nopūsdamies apgulstas. Man šīs lopu nopūtas izklausās kā smaga apsūdzība. Pēc parastajām vakariņām arī mums visiem ir tikai viena doma: ātrāk tikt gulēt. Starp mums un vēršiem tomēr ir starpība—esam paēduši, padzēruši un neesam vilkuši smagus ratus. Pēc Lūķenieka aprēķina esam šodien nobraukuši divdesmit piecus kilometrus. Rīt esot jānobrauc tikpat

daudz, bet atlikušie trīsdesmit kilometri trešajā dienā. Mēs guļam uz zemes noklāta brezenta, bet Lūķenieks ar savu palīgu guļamos tiklos. Nākošā rītā jau pulkstens trijos tiekam modināti. Ēdienam maize ir sagriezta biežās šķēlēs un aptriepta ar riekstiņu sviestu. Tas esot Rinkonā ražots un maize arī. Maize šoreiz ir cepta no smalki samaltiņiem kukurūzu miltiem, bet tomēr smaga un cieta. Šoreiz pēc kārtas ir Eduarda pienākums lūgt galda lūgšanu. Pēc ēšanas atkal dodamies ceļā. Šodien mums ar iešanu vairs tik labi neveicas. Ir bieži jāatpūtina kājas. Laiks ir stipri mainījies. Jau no paša rīta mūsu muguras ir sasvīdušas slapjas un tā turpinās visu dienu. Pusdienas atpūta ir īsa. Lūķenieks mums izstāsta, kāda izskatās tā vieta kur gulēsim pa nakti un pēc cik stundām mēs tur nokļūsim. Tādēļ mēs ejam droši un priekšu. Labu laiku ejam pa tumsu, mūsu ceļu apgaismodami ar kabatas spuldzīti. Ir jau pāri astoņiem vakarā, kad priekšā uz ceļa ieraugam ugunsgrābi. Pieejot klāt izrādās, ka tur ir amerikāņu misionāri, divi vīrieši un viena sieviete. Viņi iet uz mežoņu nometni, kura atrodas vēl kādus piecpadsmit kilometrus aiz Rinkona. Viņi ir jāšus, ar zirgiem. Apsveicināmies ar šiem ticības biedriem un dakteris sāk ar viņiem sarunāties man nesaprotamā valodā. Es jūtos neizsakāmi noguris un mam ir tikai viena vēlēšanās—izstiepties visā garumā uz zemes un tūlīt aizmigt. Jaunā misionāre ir kanadiete un viņas vārds ir Violeta. Viņa ir izvārijusi kafiju un mazās konservu bundžiņās to pasniedz arī mums. Man liekas, ka es nekad ar tādu kāri nebiju tvēris pēc kafijas un varbūt nekad tādu iespaidu uz mani kafija nebija atstājusi kā tai vakarā. Viss lielais nogurums bija kā ar roku atņemts. Man bija tāda sajūta, ka es varētu tūlīt atkal celties un noiet otruš divdesmit pieci tūkstoši metrus.

Pēc stundas piebrauc mūsu vēršu rati, bet misionāri sedlo savus zirgus un saka, ka jāšot līdz pusnaktij, lai nākošā dienā varētu aizsniegt savu ceļa mērķi. Šeit bedrē ir netirs, biezs un sastāvējis ūdens, bet izslāpušie vērši to dzer pilnām mutēm. Kad vērši ir padzirdīti un novietoti nakts guļai, tad arī mūsu parastās vakariņas ir gatavas un mēs saņemam katrs savu tiesu. Pirms aizmigšanas es domāju, cik labi gan būtu, ja tas Lūķenieks rītā aizgulētos, jo tad arī mēs dabūtu kārtīgi izgulēties. Bet vēlāk vismaz man tā likās, ka es vēl nemaz nebiju aizmizis, kad Lūķenieks mūs modina un ir pat jau brokastis pagatavojis. Viņš stāsta, ka pulkstens jau vajagot būt trīs. Viņš savu pulksteni gan esot vakar aizmirsis uzvilkt un tas esot apstājies, bet viņš laiku protot noteikt pēc zvaigznēm. Kad beidzot pēc ilgas brūkšanas pa tumsu sāk aust rīts, tad Lūķenieks aprēķina, cik kilometru esam nobraukuši. Pēc tiem nu iznāk, ka esam sākuši braukt vakar, vienu stundu pirms pusnakts. Esam tomēr priecīgi par Lūķenieka kļūdaino zvaigžņu rēķinu. Jo ātrāk tiekam Rinkonā, jo labāk. Saule ir lielā gābalā un arī mēs esam jau lielu gabalu uz priekšu aizgājuši. Tad ieraugam, ka mums pretējā virzienā nāk kāds jātnieks ar trim zirgiem. Mēs jau gatavojamies to spāniešu valodā apsveicināt un novēlēt laimīgu ceļu tālāk. Bet liels ir mūsu pārsteigums un prieks, kad jātnieks nav nekāds bolīvietis, bet ir latvietis, Jānis Cukurs no Rinkona. Rinkona saimnieks Ernests ir atsūtījis mums pretim divus apsedlotus zirgus un māsas Jūlijas sagatavoto ceļa maizi. Mēs apsēžamies turpat ceļmalā un Cukurs ņem ārā no ceļa somām veselu bagātību. Ir skaisti brūna apcepta vistas gaļa, svaigi cepta mīksta, pusbalta maizīte. Vesels litrs ar svaigu sviestu un otrs

ar biezpienu, kur pēc mana vērtējuma ir vairāk krējuma kā biezpiena. Cukurs šorīt agri tai vietā kur bija gulējis pa nakti, bija uzvārijis kafiju, to ielējis divās pudelēs un ietinis dvieļos. Tā ir karsta un garšīga. Tikai tad, kad mūsu mutes jau bija pilnas ar gaļu un maizi, atminējām ka nebijām šorīt noturējuši galda lūgšanu. Šoreiz nu ir pār vēlu, to atstājam un liekam uz lielā prieka un izsalkuma rēķina. Kad esam jau labi vien ēduši, piebrauc mūsu vēršu transporta šefs Lūķenieks. Arī viņam ir atnesta liela ādas soma ar svaigu barību. Mēs tūlīt sēžamies sedļos un vieglos rīkšos laižam pakaļ mūsu ceļvedim Cukuram. Kāda brīnišķīga sajūta ir, sēdēt zirga mugurā un vērot kā koki viegli slid mums garām un mēs ātrā gaitā tuvojamies ceļa mērķim!

Izrādās tomēr, ka tad kad ir pienākusi astotā stunda vakarā, jau ar visām jāšanas ērtībām jūtamies ļoti noguruši. Cukurs mūs mierina, lai vēl drusku paciešamies. Patiesi, pēc neilga brīža jau esam pie Rinkona. Vecais brālis Liģeris ir pa tumsu panācis mums labu gabalu pretim un ir pirmais, kurš mūs apsveicina. Šoreiz Rinkona sēta ir apgaismota ar vairākām elektriskām spuldzēm un turpat tuvumā savu vienmērīgo takti sit tvaika lokomobile. Tā esot Venera un Emīlijas Grīnbergu dāvināta, kopā ar gaismas ražotāju mašīnu. Tā mums pastāsta vecais brālis Liģeris. Kad beidzot ieejam Rinkonā, pulkstens ir jau pāri deviņiem, bet visi rinkonieši vēl ir nomodā un mūs ļoti mīļi sagaida. Tikai šoreiz starp sagaidītājiem trūkst viena persona un tā ir Liģeru mamma. Viņa nav sagaidījusi sava dēla otro apmeklējumu.

Kad esam tikuši svabadi no vairāk kā nedēļas ceļa putekļiem, varam pārgērbties tirās drēbēs. Šo-

reiz tās nav aizņemtas ne no Ernesta ne no Arvīda. Tās ir „ņemtas no kastēm“, kā vecais Līģeris teica. Kastes ar drēbēm ir atsūtītas no mācītāja Grigoro-
viča vadītās krievu draudzes Sanpaulā.

Virtuvē uz galda šai reizē ir jau tāda bagātība, ka primajā acumirkli visu nevaru pārskatīt. Ir ar svaigu vērša gaļu un briedušiem rīsiem vārīta zupa. Ir liels trauks ar skaisti dzeltēnu, svaigu sviestu. Ir sagriezta svaiga un mīksta pusbalta maize, kurā liekas ka ir vairāk kviešu kā kukurūzu miltu. Ir liels trauks ar svaigu biezpienu, kurš ir peldināts tīrā krējumā. Tad liels šķīvis ar žāvētas cūkas gaļas saceptām šķēlēm. Ir arī bļoda ar piena zupu. Ap mums ir sastājuši visi rinkonieši. Pat Romichs ir atstājis savu dampi. Brālis Ernests lūdz galda lūgšanu un tā ir sirsnīga un kustinoša. Es nekā nevaru novaldīt asaras un tā kā man nav klāt kabatas lakatiņa, tad es tās mēģinu noslēpt ar krekla stūri. Tad mēs reizē ēdam un stāstam par Palmu, par Vārpu un citām draudzēm. Mēs, atbraucēji, gan labi saprotam, ka šis ķēnišķīgi klātais galds nav tāds kā ikdienā, bet ir sagādāts viesiem par godu. Liekas, ka šie draugi katru mūsu teikto vārdu rūpīgi uztver un sirdī noglabā. Viņi visi ir jau pāri piecdesmit gadiem, izņemot māsu Rutī Līdaku, kura kopš neilga laika Dieva Gara skubināta ir pievienojusies šai dzīves cīņā norūdīto un ticības dzīvē pārbaudīto darbinieku grupai. Viņa izskatās kā Sāronas Roze šo veco ļaužu vidū. Ir jau labi vēls, kad ieejam mums sagatavotā un atbrīvotā Dunduru pāra istabā. Man jāguļ Ernesta, Eduardam Paulas gultā. Esam tik noguruši no tāļā ceļa, no lielās runāšanas un ēšanas, ka vairs neatliek spēka ne kārtīgi pateikties mīļajam debesu Tēvam.

Es jūtu, ka mani aiz kājas kāds velk ārā no

gultas, bet nevaru vien atmosties no sava cietā miega. Sēdu gan jau uz gultas malas, bet vēl nevaru atjēgties. Istabā vēl ir tumšs, bet kaut kur laukā bērnu balsis dzied skaidrā latviešu valodā: „Sēji droši sēklu meža kaktiņā...“ Tad arī es esmu pilnīgi atmodies, ātri saģērbjos, jo Eduards jau mani gaida. Ārā uz verandas, mūsu durvju priekšā ir sapulcējušies kādi divdesmit bolīviešu zēni un meitenes un pilnā balsī dzied: „Visur, kur vien eji, palīdzi labprāt; Lielai debes' plaujai stādus audzināt...“ Kad dziesma ir nodziedāta, divas meitenes mums pasniedz tuksneša ziedus un teic nedaudzus apsveikuma vārdus latviešu valodā. Mēs katrs savu apsveicēju apkampjam un samīļojam. Par lielo pārsteigumu mums ir jāpateicas māsām Emmai un Rutei, kuras abas stāv aiz bērnu bara un labsirdīgi smaida. Pēc brokastīm vecais Līģera tēvs ar savu dēlu Eduardu aiziet uz kapsētu pie mātes. Es Ernesta pavadīts eju apskatīt visu, kas pa šiem gadiem ir pieaudzis un vairojies. Ir tvaika un gaismas ražojamā mašīna un lielas akmeņu dzirnavas. Ir rīsu tīrāmā mašīna, cukurniedru spiede un lielas cukura vārāmās krāsnis un pannas. Ir vairāki apcirķņi ar cukuru, rīsiem, pupiņām un kukurūzu. Cūku aplokā ir labs skaits barokļu un vistu aplokā labi daudz vistu un cāļu. Ragu lopu esot pāri par simtu piecdesmit un zirgu tuvu pie divdesmit. Beidzot Ernests mani aizved uz kādu nelielu šķūni, kurš ir pārveidots par pagaidu skolas telpu. Tur mācās vairāk kā divdesmit bērnu, skolotāju Emmas un Rutes vadībā.

Šodien ir sestdiena. Ernests saka, ka esot jāizmaksā strādniekiem alga. Strādnieku nav daudz, skaitā tikai pieci. Ernests ienāk mūsu aizņemtajā istabā un izņem no drēbju skapja kādu nelielu koka kastīti. Tā ir sadalīta trijās vienādās daļās. Pirmajā

nodalījumā ir laba kaudzīte dažādas vērtības bolīviešu naudas zīmes. Otrajā tāpat ir brazīliešu nauda, bet trešajā nodalījumā ir vairākas dažādu vērtību lieluma dolaru zīmes. Kad Ernests no pirmā nodalījuma ir noskaitījis strādniekiem vajadzīgo daudzumu, tad man liekas, ka kaudzīte nemaz nav palikusi mazāka.

Nedaudzās dienās viss redzētais, dzirdētais un baudītais uz mani gulstas kā sīnaga apsūdzības nasta. Pirmajā apmeklējumā es sev klusībā sacīju tāpat kā Eģiptes ķēniņš fāraons par Dieva Israēli: „Tie ir apmaldījušies tai zemē. Tuksnesis ir tiem visapkārt.“ Šo domu dēļ man toreiz bija nospiests gara stāvoklis. Cik labi bija, ka es savu neticības spriedumu toreiz nevienam neizpaudu. Tāds spriedums būtu bijis kā ļauna ienaidnieka uguns. Un uguns jau vienmēr kādus citus arī aizdedzina. Mani pašu tomēr šī neticības liesma ir visu laiku dedzinājusi. Tagad pēc visa redzētā un dzirdētā esmu Dieva priekšā visā pazemībā savu pārskatīšanos nožēlojis. Reizē ar to arī esmu pilnīgi ticis vaļā no šīs ļaunās, dedzinātājas neticības liesmas. Dievs tak pie šiem ļaudīm ir piepildījis sava svētā vārda patiesību: „Vai es tev neesmu sacījis, ja tu ticēsi, tad redzēsi Dieva godību.“ Un vēl: „Kad es jūs esmu sūtījis bez maka, kulītes un kurpēm, vai jums kas ir trūcis?“ Visām nepieciešamām vajadzībām pats Kungs Jēzus bija „čekus“ parakstījis turpat Rinkona lūgšanas istabā. Viņa parakstu jau cienī un ņem pretī visas pasaules bankas. Jo visas Rinkona kustamās un nekustamās vērtības bija iegūtas pa lūgšanu ceļu.

Bijām jau vairāk kā nedēļu pavadījuši Rinkonā un to izstaigājuši krustām un šķērsām. Tad kādā dienā vecais brālis Liģeris mūs aizveda uz piecpadsmit kilometru attālo mežoņu nometni. Ratu priekšā ir

aizjūgti četri vērši un braucēji arī esam četri: abi Liģeri, Līdaku Rute un Ansons. Pirms neilga laika amerikāņu misionāri, kuri prot ajoriešu valodu, viņus bija mežā sameklējuši un atveduši šai nometnē, Rinkona tuvumā. Arī Rinkonā jau bija novietojusies kāda neliela ajoriešu grupa. Mums ir līdzī ceļa maize vairākām dienām. Mežoņu nometnē iebraucam tieši pusdienas laikā. Tikko esam apstājušies pie misionāru uzceltās lielākās pajumtes, no visām pusēm bļaudami mūs ielenc puskailie mežoņi un saspiežas apkārt ciešā lokā. Sievieši aptausta Rutes apģērbu, vīrieši mūsējo. Vecais Liģeris sēd ratos un uzmana, lai kādi nesāk aptaustīt arī mūsu ceļa maizi. Visi šie mežoņi ir skaisti noauguši cilvēki. Tā vīriešu kā sieviešu ķermeņu augšgali ir gluži kaili, bet apakšējie drusku aizklāti ar pašaustu drēbju strēmelēm. Tās ir veikli sašķetinātas un saustas no meža ananasu lapu šķiedrām. Daži mežoņi gan jau ir ietērpti drēbju gabalos, kuri ir at-sūtīti no Rinkona. Tikai tad, kad esam labi izčamdīti un izpētīti, pie mums tiek klāt amerikāņu misionāri, divi vīrieši un viena sieviete. Tie ir tie paši, kuri mūs uz ceļa pacienāja ar spēcinošo kafiju. Viņi mūs laipni aicina apmesties savā pajumtē un šo piedāvājumu mēs labprāt pieņemām. Bez šiem misionāriem te ir arī viena vecāka māsa no Rinkona, Anna Urbana, kura pastāsta, ka esot jutusi iekšēju skubinājumu, kādu laiciņu šai nometnē palīdzēt kā mācīta slimo kopēja. Turpat blakus amerikāņu pajumtei mežoņi ir sacēlušī savas būdas. Sienas ir no stāvus saslītiem kokiem un jumti pārklāti ar palmu lapām. Šādu būdu ir labi daudz. Misionārs mums saka, ka šai nometnē esot kāds simts dvēseļu. Šos nabaga meža dēlus un meitas ir piemeklējusi briesmīga slimība — masalas. Dakteris saka, ka civi-

lizētie ļaudis šo slimību pārciešot viegli un bez sliktām sekām, bet mežoņiem tā esot gatavā nāve. Ar šo slimību nedaudz mēnešos ir miruši vairāk par divdesmit, tā bērni kā pieauguši. Kad esam drusku atpūtušies, ejam apskatīt mežoņu būdas. Pie daudzām tukšām būdām ir nomesti šķēps, loks, bultas ar drāšu galiem un liels, satīts drāšu rullis. Šī mežoņu grupa pirms kāda laika bija šķērsojusi dzelzsceļa līniju un tur šie ļaudis bija noņēmuši lielu gabalu telegrafa vadu. Es vienu tādu rulli paceļu un pēc mana vērtējumu tas ir kādus četrdesmit kilogramus smags. Šādus ruļļus var redzēt pie katras būdas. Tie, kuri nav briesmīgās slimības skārti, no to būdām kuru īpašnieks miris, nekā neņem un arī neceļ augšā viņu kara rīkus. Mēs ieejam kādā būdīnā, kurā ir divi slimnieki. Viens pieaudzis vīrietis un viens zēns. Vīrs guļ visā garumā uz kaila klona. Seja ir piesarkusi un viņš smagi elpo. Dakteris ir nometies pie viņa zemē, pielicis ausi pie meža dēla krūtīm ilgi klausās, tad pieceļas un pakrata galvu. No tā noprotu, ka vīrs vairs necelsies. Tēvam blakus sēd apmēram divpadsmit gadu vecs zēns, ceļus pievilcis pie krūtīm un zodu atspiedis uz ceļgaliem. Viņš sēd ar aizvērtām acīm un tāpat kā tēvs, smagi elpo. Dakteris ir pielicis ausi pie zēna pelnainās un smilšainās muguras un man liekas, ka viņš tur sadzird nāves enģeļa dejas ritmu, jo tas jau droši vien priecājas par savu uzvaru. Dakteris pieceļas ar piesarkušu seju un nesaka ne vārda. Esam nespēcīgi šiem nelaimīgiem sniegt palīdzību, jo visas zāles, kuras dakteris bija no Brazīlijas līdzīpaņēmis, ir izlietas pie mežoņiem Rinkonā. Mēs ejam atpakaļ uz misionāru pajumti ar drūmām sejām.

Pēc kāda laiciņa es eju vēl uz mežoņu būdām, jo biju ievērojis, ka pie kādas būdas dažas mežoņu

sievas gatavojas cept kādu lielu bruņu rupuci. Tādas te var sastapt un nomedīt ļoti viegli. Sievas rupuci ir nolikušas augšpēdu uz jau saliktas malkas kaudzītes un tagad pūlās uzpūst kvēlošās ogles par liesmu. Es tikai nevaru saprast, kā viņas šo dzīvnieku ir nonāvējušas, jo es tam neredzu navienas brūces. Šis ir viens no vismiermīlīgākiem meža dzīvniekiem. Ja tas ir virs zemes, tad nomedīšanai nevajag neviena ieroča. Ja tas ir savā alā, tad gan prasa daudz pūļu, lai viņu izraktu. Pret uzbrucējiem tam vienīgais aizsarglīdzeklis ir stiprā bruņu plāts, aiz kuras tas ievēl galvu un kājas. Dažs labs no mazākiem plēsoņām velti laiku kavē, cerēdams tikt pie gārdā gaļas kumosa. Pie stipri bruņotā nama tāds velti siekalojas, jo tas ir vienīgais ko šāds laupītājs pie rupuča spēj. Bet tā nav ar meža dēliem un meitām. Tiem jau tēvu tēvi ir iemācījuši veidu, kā var bruņu rupuci sagatavot par gārdu kumosu. Sievām ir izdevies uzpūst mazu liesmiņu, saliktā malka sāk degt un tikai tagad es ar lielu sašutumu redzu, ka šis nabaga dzīvnieks vēl ir dzīvs. Sajutis zem muguras briesmīgi dedzinošo liesmu, tas izstiep savas kājas, mēģinādams kaut kur aizķerties un tikt nost no aizdegtā sārta, bet tad atkal ierauj kājas atpakaļ bruņās, jo liesmas jau ir kājas apdedzinājušas. Kad vairākas reizes šie mēģinājumi ir atkārtājušies, tad kustības paliek arvienu gausākas. Pēdējo reizi viņš vēl ierauj kājas iekšā un tās vairs nekustina. Kāju vietā viņš izbāž galvu ar gari izstiepto kaklu, lai labāk redzētu savus mocītājus. Tikai brīdi pazib viņa melnās, miermīlīgās acis un liesmas skārtas tās jau ir baltas. Šī ir viņa pēdējā kustība, jo viņš nu lēnām ievēl apdegušo galvu savās bruņās un tad vairs neparāda nevienas dzīvības pazīmes. Viss ir noticis bez skaņas un bez vaida. Šī nabaga lēnprā-

tigā dzīvnieka moku pilnā nāve mani radīja smagu izjūtu un grūtu jautājumu. Sirdī ielauzās apustuļa Pāvila vārdi romiešiem: „Es jums lieku pie sirds, brāļi, Dieva žēlsirdības vārdā nodot sevi pašus par dzīvu, svētu Dievam patīkamu upuri, tas lai ir jūsu garīgais dievkalpojums.“ (Rom. 12:1.)

Vai tu to spēsi, tā lēnām... mirt un neizkliegt uz ielas, Cik tavas ciešanas ir lielas... Vai tu to spēsi?

(Jūrmalnieks.)

Es eju atpakaļ pie saviem ceļa biedriem ar sadrūmušu seju un sāpju pilnu sirdi. Domāju, ka redzēto es vairs nekad nespēšu aizmirst.

Tā kā Rinkona saimniece Jūlija mums ir iedevusi bagātīgi barības, tad to ēdam kopā ar amerikāņu misionāriem. Cik varēju novērot, tad viņu barība bija trūcīga. Pēc kopīgi paēstām vakariņām māsa Rute un dakteris iesāk garāku sarunu ar amerikāņu misionāriem, Len Barret un Jaime Dun. Pēdējie stāsta ar kādām grūtībām viņi ir sastapušies, kad bijušas pirmās satikšanās ar mežonjiem. Daudz reizes viņi mūža mežā ir bijuši dzīvības briesmās. Dievs tomēr viņus vienmēr brīnišķīgi bija pasargājis. Māsa Violeta Buchagger ir kanadiete un tāpat kā abi pirmie pilnīgi pārvalda ajoriešu valodu. Viņa jau vairāk gadus ir darbojusies pie ajoriešiem Taubitē. Šī nometne atrodas Roborē tuvumā un ir amerikāņu misionāru aprūpē.

Māsa Violeta aizdedzina kādu kūpošu, paštaisītu petrolejas spuldzīti un aiziet uz to mežonu būdu, kurā mēs bijām. Nezinu, vai viņa mani redzēja vai neredzēja, bet es tai sekoju. Viņa ieiet mežona pajumtē, bet es palieku pie ieejas. Viņa noliek savu eļļas lukturīti zemē starp mirstošo tēvu un dēlu, pate nometas ceļos, turēdama rokā kādas aprakstītas

lapiņas un savā smalkā balstiņā dzied vairākas dziesmiņas ajoriešu valodā. Pēc tam viņa lasa, man liekas, kādus Bībeles tekstus un beidzot ilgi un sirsnīgi lūdz Dievu. Es eju atpakaļ uz mūsu pajumti, bet apsēstos netālu aiz tās uz kāda nocirsta koka. Mani nodarbina kāda doma. Kas tas bija par dzinējspēku vai liesmu, kas dzina vai dedzināja šīs trauslās jaunavas sirdi? Viņai bija jāatstāj sava skaistā zeme, varbūt ērta lielpilsētas dzīve. Jāatstāj vecāki, piederīgie, ziedošie jaunības draugi, skaists dievams, liela draudze. Viss tas jāapmaina pret Bolīvijas mūža mežu, šķirbainu pajumti, kurā ir brīva ieeja katram rūpulim, līdējam, lielākam vai mazākam sīkspārnim. Dienā cilvēks te ir padots mocošam karstumam un naktīs dzestrumam. Kas tas gan bija par dzinējspēku, kas šo Dieva bērnu spieda apmainīt savu bagāti klāto dienišķās barības galdu pret rupji cirstu koka kluci uz kura ir nolikta melni apkvēpusi bundža, kura kalpo par vārāmo katlu un reizē bļodu. Vēl mazākas bundžiņas ir šķīvju vietā. Daudz reizes šai vārāmā traukā bez kāda pavalga ir vārīti apaļi kukurūzu graudi un tējas vietā ir zaļais, sastāvējušais lietus ūdens. Tas pats ir bijis brokastīs, pusdienā un vakariņās... Viņa ir apmainījusi glītās drēbēs ietērptus brāļus un māsas, draugus un draudzenes, pret šiem puskailliem un netīriem meža dēliem un meitām. Vai tad tā varētu būt, ka šī māsa nebūtu varējusi atrast sev vietu un darbu, iekļauties garīgā darbā plašajā Kanadas valstī? Vai tādēļ viņa bija spiesta meklēt darbu tālajā Bolīvijā? Man nav drosmes šai mātai prasīt, kas viņai ir pavēlējis nest tādu upuri. Tai vietā es atbildu pats sev: viņa ar saviem darba biedriem ir Dieva Gara aizdegti un izsūtīti prieka vēstneši. Tādēļ viņiem nekā nav par tālu, par dārgu, par smagu un grūtu.

Viņai ir pazudusi tieksme dzīvot sev pašai. Tai vietā ir gatavība dzīvi ziedot zudušo grēcnieku glābšanas darbā. Laikam mani ceļa biedri nemaz nebija pamanījuši manu iztrūkumu, jo kad es ieeju pajumtē, sarunas vēl arvienu ir tikpat sirsnīgas kā sākumā.

Nākošā rītā atvadāmies no laipnajiem misijas darbiniekiem. Atstājam viņiem visus pārpalikušos produktus un braucam atpakaļ uz Rinkonu. Tur sākam jau domāt par braukšanu uz Brazīliju un mājām. Esam jau šeit dažas nedēļas pavadījuši. Šais dienās ir atgriezies no sava izbrauciena mācītājs Arvīds un atvedis mums dažas vēstules. Mūsu istabā ienāk māsa Rute un lūdz dakteri, lai tas izdarītu kādu zāļu iešpicējumu tādām cilvēkam, kuram esot tikai kauli un āda. Mēs ejam Rutei līdzī uz pāris simts metru atstato mežoņu noņemti. Apstājamies kādas būdas priekšā, kurā guļ slimais vīrs. Rute jau ir drusku iemācījusies ajoriski un saka puskailajai sievai, lai ved ārā slimo vīru, jo iekšā ir tumšs. Pa būdas spraugu četrpārus ar izslietu kaulainu dibenu lien laukā kāds vīrs. Viņa tievos kaulus sedz ar pelniem un smiltīm novārtīta, netīra āda. Garie un rupjie mati ir pilnīgi aizklājuši viņa seju un viņš drīzāk līdzinās kādam aizvēsturiskam dzīvniekam nekā cilvēkam. Turpat būdas priekšā viņš izstiepjas visā garumā guļus un vairs nekustas. Dakters tam kādu vietu noberž ar alkoholā samērcētu vates kušķi, paceļ ādu uz augšu un iešircina attiecīgo zāļu devu. Tad pagriežies pret Ruti saka: „Tādiem kaulainiem vienīgais palīdzības veids ir šis.“

Pirms kāda laika vienā vēlā vakarā Rinkonā bija ienākusi viena mežoņu sieva. Atnesusi lielu, pašaus-tu maisu. Kad nasta bijusi nolikta zemē, rinkonieši redzējuši, ka maisā kaut kas kustas. Sieva no lielāka

attāļuma šai maisā bija atnesusi savu slimo vīru, lai baltais vīrs to dziedinātu. Pateicoties māsas Rutes lielajām pūlēm, zāļu devām, un aizlūgšanām, slimais vīrs sāka atspirgt. Pateicoties rinkoniešu pienestai barībai, vīrs drīzā laikā vīrs saviem kauliem uzauzdināja veselu miesu un vēl pēc dažiem mēnešiem iestājās Rinkona strādnieku rindās. Bet sieva no pārpūlēšanās, no smagās nastas nešanas saslima un nomira.

Ir pienākusi mūsu atvadišanās diena. Mūsu ceļa somas jau kopš pāris dienām Lūķenieks savos vēršu ratos ir aizvedis. Mēs šoreiz jājam ar zirgiem un mums līdzī ir tikai guļamie tīkli, ceļa maize un par pavadoni Arvīds Eichmanis. Vēl pēdējie rokas spiediņi, svētību novēlējumi un tad atkal esam ceļā. Ir jau atkal vairākas nedēļas kopš saule nežēlīgi dedzina un šai apkārtnē lietus nav lijis ilgāku laiku. Mums ir līdzī katram jātniekam divas pudeles ar ūdeni, bet pievakarē tās abas jau ir sausas. Arvīds saka, ka tur kur pārnakšņosim būs kāda lietus ūdens bedre. Viņš gan šauboties, vai pēc šī lielā karstuma tur vairs ūdens būšot atlicis. Tā arī bija. Minēto vietu sasniedzām stipri vēlā vakara stundā, bedrē ir tikai spīdīgi māli, bet ūdens nav ne pilītes. Kamēr mēs nosedlojam zirgus, Arvīdam uznāk kādas stipras iekšējas sāpes. Viņš vārtās pa zemi no vieniem sāniem uz otriem un klusi vaid, bet nekā nesaka. Dakterim nav līdzī nekādu zāļu, jo tās kas vēl bija ir visas atstātas Rinkonā. Cerējām, ka tādu mums ceļā nevajadzēs. Dakteris tomēr ir sameklējis no veciem ugunskuriem ogles un mēģina tās uz kāda celma sasmalcināt. Es eju uz bedri, cerībā sadabūt kaut vai puskrūzīti ūdens. Ar roku izroku mīkstajos mālos dziļāku bedri un tajā ielieku līdzī paņemto dvieli. Tā ceru dabūt

kādu lāsi ūdens, lai varētu Arvīdam iedot sagrūztās ogles. Dvielis gan paliek slapjš, bet līdz ūdens pilienam netieku. Dakteris ir noklājis Arvīda tīklu zemē, tur tagad slimnieks valstās un vaid. Pēc pusnakts tas aplust. Liekas, ka ir iemidzis.

Ši nakts man visā cēlojumā likās grūtākā. Ausis skan brāļa nopūtas un vienīgā palīdzība ir klusa lūgšana pie Dieva. Mana paša sakarsusi miesa brēc pēc ūdens piliena. No rīta agri tomēr sedlojam zirgus. Arvīds ir kluss un stipri samocījies. Mums un zirgiem šodien būs jāiztiek bez ūdens. Tuvu pusdienas laikam sastopam karavīru grupu, kura nāk uz Rinkona pusi labodama ceļu. Viņiem ir līdzī vesela muca ar ūdeni. Viņi mūs laipni padzirdina un piepilda arī tukšos traukus. Tikai mūsu zirdziņiem ir jāturpina ceļš ar izkaltušām, sausām mutēm. Vakarā aizsniedzam Elkarmeni un apmetamies pie tā paša brāļa, pie kura jau reiz bijām pārnakšņojuši. Lūķenieks ir jau šeit ar mūsu ceļa somām un nākošā dienā mūs aizved uz dzelzceļa staciju. Te nu mēs šķiramies no pēdējiem rinkoniešiem. Arvīds brauc uz Roboré un Santa Kruz, Rinkona uzdevumā. Lūķenieks pēc divām atpūtas dienām brauks atpakaļ uz Rinkonu un vedīs Arvīda sapīrtās mantas. Mēs ar Eduardu dodamies uz Brazīliju, uz mājām.

V.

BRAZĪLIJĀ, LETONIJAS KOLONIJĀ.

Es biju lējis sviedrus gadiem ilgi, kamēr biju savilcis kopā koku pie koka. Citi bija ierakti zemē ar stāvu gaisā saslietiem galiem, citi atkal krustām un šķērsām sakārtoti. Šie koki visi bija kopā sastiprināti ar naglām, skrūvēm un koka tapām. No visa tā bija iznākusi liela pajumte. To pašu biju darījis ar dzelžiem, tos sавēdis un savilcis no malu malām; saskrūvējis, sametinājis, sakniedējis un novietojis katru savā vietā un uzdevumā. Tad arī bija pienācis tāds brīdis manā dzīvē, kuru es turēju par materiālo pūļu lielāko panākumu. Kādā rītā, tūlīt pēc brokastīm, pa sarūsējušo, caurumaino skārda skursteni sāka velties ārā biezi, melni dūmi. Tad vēl pēc laika pa daudzajām vecā katla spraugām sāka spiesties laukā gan vāroša ūdens pilieni, gan baltais tvaiks. Nebēdājot par šiem zaudējumiem vecajā, varbūt simtgadīgā katlā vēl bija palicis labi daudz saspiesta tvaika. Vecais misiņa pulkstenis rādīja astoņdesmit spēka mārciņas un mašina triecēja, bet tā jau bija liela spēka zīme. Tad karstam ūdenim šļācot, tvaikam krācot un eļļai šķīstot, lēnām sāka mest kūleņus lielais spēka loceklis, ar vienu pieņemdamiēs ātrumā. Spara rata spieķus vairs nevarēja saskatīt un tad sāka cilāties lielais gateris, dalītājs, ar saviem diviem zāģiem. Asi iztrītie zāģu zobī sāka grauzties iekšā koka sarkanajā miesā, vilkdami taisnu līniju no koka viena gala līdz otram. Tas pats notika ar pārējām zāģu mašīnām. Visas mašīnas mēģināja man un maniēp palīgiem izpatikt un vilka taisnas un gludas līnijas resnajos balķos.

Šī lielā notikuma diēna iekrita tieši manā piec-

desmitajā šūpla svētku dienā. Es domāju, ka biju sasniedzis kādu labklājības kalngalu. Biju zāģētavas īpašnieks. Par to biju samaksājis ar smaga darba gadiem. Ēdiena laikā bieži biju rokā turējis tikai sausu kukurūzu maizes gabalu un tam klāt piedēris avota ūdeni. Bet pēc visām pārciestām grūtībām un izsalkuma nu varēju sevi saukt par zāģētavas īpašnieku. Pie manis nāca ļaudis no tuvienes un tālienes, veda zāģēšanai balķus gan ar zirgiem, gan vēršiem, gan smagajām mašīnām. Par padarīto darbu maksāja skaidrā naudā. Tā gāja dienu pēc dienas, gadu pēc gada, steidzīgā ritmā. Vēlāk jau man pašam bija kravas mašīnas un es varēju nopirkt mazākus gabalus meža. No tiem varēju izcirst visus zāģēšanai derīgos lietas kokus. Biju arī paspējis uzbūvēt labas mājas. Apcirkņi bija pilni ar miesas uzturam vajadzīgo. Man kabatā turējās pabiezs naudas maks un arī bankas čekų grāmatiņa. Kad es vienu un otru reizi ar savu smago mašīnu Kvatá pilsētīņā piebraucu pie bankas durvīm, tad ierēdņi man draudzīgi uzsmaidīja jo labi zināja, ka atkal kādu mazumiņu esmu atvedis noguldīšanai. Dažreiz pats bankas direktors man draudzīgi teica: „Aleksandr, ja jums kādreiz ir vajadzīga lielāka naudas summa, jūs varat ar mani rēķināties!“ Es nu gan šo laipnību un uzticību nekad netiku izlietojis, jo biju daudz dzirdējis par bankas vīru laipnību un izpalīdzību. Tādai jau daudzi bija par upuri krituši un īsā laikā pa kalna otro malu noslīdējuši lejā atpakaļ pie sausās kukurūzu maizes un avota ūdens.

Biju ticis pie vislabākiem apstākļiem, kādi manā mūžā bija bijuši, gan pajumtes, gan iztikas, gan naudas ziņā. Tieši šai laikā, Jāņu dienā, Vārpas apvienotās jaunatnes gada svētkos, lielā, ļaužu pārpildītā dievnamā Paranas misioneres darbinieks Jānis Pūpols

savā svētku uzrunas nobeigumā teica: „Brāli Anson, tava vieta nav šeit, jo Dievs tevi ir aicinājis misio- nes darbā!“ Man tai brīdī bija neērti par tādu Pū- pola pravietojumu. Bet tā kā mēs bijām labi draugi, es viņu biju apmeklējis Paranas jūrmalas darba lau- kos, tad es viņa izlecieni ļaunā neņēmu. Tieši tai pašā vietā un veidā viņš arī nākošā gadā atkārtoja šādu izaicinājumu, bet tad es savā sirdī jau atsaucos un klusi sevi teicu: “Redzi, še es esmu, Kungs, sūti mani!” Turpat uz baznīcas sola sēdot, viss manis sa- sniegtais un iegūtais bija pēkšņi savu vērtību pa- zaudējis. Man bija vēlēšanās, ātrāk tikt pie tiem ļaudīm, pie kuru galda es pirms vairāk gadiem sē- dēju ar sauso kukurūzu maizes rīcienu rokā un to mērcēju izkusušajā sviestā. Man gribējās ātrāk tikt pie viņiem un pēc dienas darba ņemt dalību vi- ñu lūgšanas sapulcē, noliecot vaigu tuvu smilšainai ķieģeļu grīdai. Es gribēju būt tur, lai tajos apstāk- ļos dzīvodams mēģinātu arī sevi nodot par dzīvu un svētu upuri, kā to biju pie citiem redzējis darot dvēseļu glābšanas darbu. Tādēļ visu, ko es biju tu- rējis par kalngalu un kas bija manis iecerētā vecu- ma dienu garantija, ērtā un gaišā dzīvoklī, to visu es kādā dienā norakstīju savam māsas dēlam, kurš ar savu darbu man bija palīdzējis. No visa īpašu- ma līdzī paņēmu vienu somu ar nepieciešamām drē- bēm un ceļa naudu līdz Rinkona sētai Bolīvijā.

Tad atkal zem manis bija dzelzceļa sliedes un skaļi klabošie riteņi. Vagonu nelidzenajā līnijā raus- tija un grūstīja uz visām pusēm un es nevarēju ie- migt. To gan es ļoti gribēju, lai man nebūtu jāklau- sās kādu balsi, kura uz mani tik stipri runāja, ka pārspēja pat riteņu troksni. Es tikai nevarēju saprast, no kurienes šī balss nāca, jo reizēm man likās, ka tā runā kaut kur zem manas kabīnes gultas, reizēm

atkal ka tā bija paslēpusies kaut kur dziļi manī pašā. Tā tomēr runāja skaidrā latviešu valodā un teica: „Vai tik tu Sašīn tā īsti esi sapratis, ko tu esi izdarījis? Uz kurieni tu tagad brauc? Mīļais debesu Tēvs tevi bija svētījis un tavu roku darbu labi atmaksājis. Tu būtu varējis algot kalpus, bet tu Dieva svētību esi apsmējis un apkaunojis. Vai tad tas viss tavs būdams nevarēja tavs palikt? Vai tu nevarēji tāpat kā citi Dieva svētīti namturi, ar savu mantu kalpot Dieva valstības darbā? Kas šo ceļu no tevis tavā vienpadsmitā stundā prasa? Kāpēc tu steigies jauniem priekšā un viņus bez darba atstādams apvaino?“ Varbūt, ka šī balss vēl ilgi tā runāja, bet es visu nedzirdēju, jo biju jau aizmidzis.

Es sēdu blakus pilotam un vēroju skatus zem lidmašīnas. Pa labi paliek Paragvajas upe ar saviem nepārredzamiem pantanāliem (purvājiem). Kreisajā pusē ir nebeidzami Bolīvijas mūža meži. Te nav nevienas apdzīvotas vietas. Neesam vēl ne stundu lidojuši, bet jau priekšā ieraugu Rinkona lidlauku un zaļo cukurniedru lauku. Lidmašīnas riteņi pieskaras zemei un pēc īsā skrējiena lidmašīna apstājas. Mani aplenc un apsveic misijas darbinieki un puskailie mežoni. No tiem liela daļa jau mani pazīst. Šī jau arī ir piektā reize, ka esmu Rinkonā. Divas reizes te biju kopā ar Dr. Liģeri, divas reizes viens pats un šī nu ir piektā reize. Visas iepriekšējās reizes esmu bijis viesis un baudījis viesu priekšrocības: labāku kumosu, mīkstāku gultu un ērtāku istabu. Kā viesim man bija noteikšana par laiku, kad rinkoniešiem jāsegatavo vēršu pajūgs, vai apsedloti zirgi, lai mīļo viesi izvestu vai nu uz dzelzsceļa staciju, vai uz Gaibas ezeru. Šodien vairs neesmu viesis, bet tā Kunga izsūtītais vai arī izdzītāis strādnieks. Neraugoties uz to, ka atkal esmu mīļi sagai-

dīts un sirsnīgi apsveikts, mana patreizējā sajūta ir nospiedoša. —

Brālis Ernests mani ievēd nelielā, patumšā būdā. Tās divi kakti jau ir aizņemti, katrā ir pa gultai, bet trešo, brīvo kaktu ierāda man. Tur jau ir no dēļiem sanaglotā gulta. Gultā ir kukurūzu čabu maiss ar baltu pārklāju, bet pie gultas galv gala ir novietota tukša petrolejas kaste. Tā ir galdiņa vietā; blakus tai apaļš klucis krēsla vietā. Otrā, lielāka kaste ir nolikta gultas kājgalā, tā ir domāta ceļa somas novietošanai, ja tāda būtu. No vienas būdas sienas uz otru ir izstiepta drāts uz kuras var uzkārt drēbes. Drēbes vakaros darbu nobeidzot mēdz būt sviedru piemirkušas, slapjas. Uz drāts uzlikta pa nakti var izžūt. Vēl ir divi kluči un virs tiem ir uzlikts neliels dēļa gabals. Virs šī sola ir mazgājama bļoda un spainis ar ūdeni. Māla sienā ir iedzīta koka tapa un virs tās ir balts linu divielis ar iešūtiem burtiem: A. O. Palaga stūrī un spilvena pārvalka drēbē ir iešūti burti: J. D. Būdas grīda ir sarkans, nomīdīts māls, ļoti nelīdzens. Jumts ir no palmu zariem, labāk sakot, lapām. Jumts ir labi biezs, lai lietus nelītu cauri. Šo jumtu lapās attīstās un dzīvo lieli tārpi, kuri bieži vien savas neuzmanības vai pārdrošības dēļ izkrīt no savas patvertnes un dažreiz rodas gultā. Ja kāds iekrīt tad kad cilvēks ir nomodā, tad to vienkārši iesviež vēl neaizņemtajā istabas kaktā. Ja tas iekrīt kad cilvēks naktī guļ, tad to saspiež plakanu, tikai tā vieta vairs neizskatās glīta. Man ir tikai viena vēlēšanās: iekrist gultā un drusku atpūsties, jo sajūtos pārāk noguris. Patī būda ir taisīta no saslītiem kokiem, kuru spraugās no abām pusēm ir piemesti samīcīti māli. Vienā sienā ir atstāts neliels caurums, jeb lūks. Tas ir aizklāts ar baltu drēbi un to sauc par logu. Es

iekritu gultā un guļu pusmiegā ar aizvērtām acīm. Tad mani jau atkal ir sēmeklējusi pazīstamā balss un saka: „Taisi vien, Sašiņ, acis vaļā un apskati labi savu jauno un skaisto dzīvoklīti. Tu tagad esi misionārs un tādiem šāda mājīga pajumte ļoti labi piestāv. Tik to, Sašiņ, neaizmirsti, ka tagad tu esi kalps, kuram savu kēklu vajag labprātīgi likt smagā darba jūgā. Tava spārdišanās pret dzenuli tagad būs veltīga. Kad tavi pleci būs noberzti, rokas tūznainas un noguruma pārņemtas, tad nedomā, ka tu varēsi likties gultā un atpūsties. Nekā nebūs. Tev ar lielu steigu būs jānomazgājas, jāpārmaina drēbes, ar tādu pašu steigu jāpaēd vakariņas un kad skanēs zvans, tad būs jāiet uz lūgšanas stundu...“ Varbūt ka man vēl ilgi būtu bijis jāklusās šai kārdinātāja runā, bet to iztraucēja Ernests. Viņš ienācis mani aicināja vakariņās. Pie galda es Ernestam pasaku, ka rītā sākšu strādāt. Viņš gan mēģina mani pierunāt, lai vēl kādu dienu pavadu brīvā, bet es palieku pie sava nodoma.

* * *

VI

MANA PIRMĀ DARBA DIENA RINKONĀ.

Liekas, ka es vēl esmu aizmidzis, bet dzirdu ka pie dampja jau sarunājas Ernests ar Līgeri un pie maza brīža tvaika mašīna sāk strādāt. Es paskatos pulkstenī, tas rāda rīta ceturto stundu. Es augšā vēl neceļos, jo ārā ir dziļa tumsa. Pie cukura spiedes un krāsnīm gan spīd elektriskā gaisma. Gaismai austot esmu sētā un prasu Ernestam darbu. Ernests ir pie cukura krāsnīm, kur darbi rit pilnā jaudā. Man esot uz smirģeļa akmens jāasina ripas un gatera zāģi. Tad man būšot jāstrādā pie gatera. Jāzāģē dēļi. Tā Ernests norīko.

Pēc mana pēdējā apviesojuma ir daudz kas jauns te nācis klāt. Māsa Rute ir pārmainījusi savu no tēva mantoto uzvārdu un tagad saucas Rute Janssona. Viņa sev ir ieguvusi vērtu dzīves biedri un misijas darbinieku, vārdā Hariju. No nedzīvām lietām te ir ieradies liels un spēcīgs traktors un tēraudraudi ar gumijas riteņiem. Ir cukura vāramie katli un turbīne. Skola ir krietni paplašināta un tur par mācību spēkiem ir Arvīds, Alīda, Rute, Emma un vēl daži palīgi.

Esmu sameklējis zāģus un uzstādījis asinātāju smirģeļa ierīci. Visi zāģi ir ar īsiem un strupiem zobiem un man būs labi daudz jāpiestrādā, lai tos savestu lietošanas kārtībā. Spožas dzirksteles lido uz visām pusēm un zāģa brēcošo balsi droši vien var tāļu dzirdēt. Te uzreiz kā no zemes izlīdusi man priekšā stāv puskailla mežoņu sieva ar lielu, garu dunci rokā. Man liekas, ka viņai patiek noskatīties spožo dzirksteļu dejā un tādēļ es piespiežu vēl ciešāk zāģi klāt smirģelim. Lai jau meža meitai tiek savs prieks. Tā vis nebija. Kad viņa man piebāž

savu dunci pavisam tuvu, as saprotu ka viņa grib, lai es to uzasinu. Nolieku zāgi un paņemu viņas ieroci. Var redzēt, ka tas ir daudz lietots. Asināts ir tikai uz akmeņiem. Mani pārņem tāds kā misionāra lepnums, ka es varu kalpot mežoņiem. Bet tikko sāk parādīties pirmās dzirksteles, sieva sāk pilnā balsī nežēlīgi kliegt. Man liekas, ka viņa domā tā ka es viņas ieroci visu saberzīšu smalkajās dzirkstelēs un tādēļ nu viņa kliedz. Es viņu sāku tāpat latviski mierināt un teicu: „Neuztraucieties, madām, es savā mūžā esmu daudz nažus trinis un tie visi labi grieza. Tāpat griezis arī jūsu nazis!“ Sieva tomēr neapmierinās, bet ļāuj vēl niknāk un viņas balss ir tik griezīga, ka pat manai vecai sirdij paliek baigi. Es atceros kaut kur lasījis, ka mežoņi esot ļoti smalkjūtīgi un ātri apvainojoties. Es visu labu domādams viņu biju nosaucis par madāmu, bet varbūt tas viņu valodā nozīmē kaut ko sliktu un nu viņa ir apvainojusies un kliedz. Nejauši pametu acis uz mežoņu nometnes pusi un man mute uzreiz paliek sausa. No nometnes uz mums skrien liels bars sievu un tām visām ir rokā lieli dunči, cirvji un durāmie iesmi. Viņas mani ielenc no visām pusēm, rokās turēdamas savus nāves ieročus. Es mēģinu sevi savaldīt, lai šie puskailie radijumi neredz ka manas rokas trīc. Lielā blāvēja laikam ir piekususi un ir palikusi klusa. Es tai atdodu atpakaļ viņas ieroci un tagad no visām pusēm man sniedz dunčus, cirvjus, nažus un šķēpus. Katra ajojete cenšas savu ieroci man piegrūst tuvāk. Tikai tagad es atjēdzos un saprotu, ka sievas nav saskrējušas, lai mani nogalinātu, bet ir atnesušas savus trulos ieročus, lai es tos uzasinātu. To es arī daru ar lielāko prieku. Manā mutē ir atkal radies mitrums, es smirģelēju un dziedu: „No ziemeļnieku salām...“

Mana pirmā darba diena gandrīz visa pagāja strādājot tikai par labu mežoniem. Vēlāk es dabūju zināt, ka šiem mežoniem priekš katra īpaša gadījuma ir savs blāviens tonis. Tie kas to dzird, tūlīt zina, kas ir jādara. Tā arī šai gadījumā brēcošās sievas signālu citas bija pareizi sapratušas. Nākošā dienā es beidzu sagatavot gatera zāģus, lai otrā rītā varētu sākt dēļus zāģēt. Šai gaterī var ielikt tikai vienu zāģi. Zāģējamais balķis tiek novietots uz gatera ratiem un ar attiecīgām ierīcēm nostiprināts, lai nevalstās. Šie rati ar siksnas un zobratu palīdzību lēnā gaitā virzās uz priekšu gar ātrā gaitā strādājošo zāģi. Zāģējamo koku pēc vajadzības var pabīdīt uz vienu vai otru pusi. Tā var zāģējamam materiālam dabūt vajadzīgo biezumu un platumu. Pie šāda gatera es savā mūžā sāku strādāt pirmo reizi. Harijs jau vakar man bija ierādījis, kā ar trim komandas kloķiem vai svīrām ir jārīkojas. No rīta esmu palaidis mašīnas vaļā un gateris ar lielu troksni sāk strādāt. No mežonu nometnes, savādā trokšņa aicināts, liels vīru, sievu un bērnu bars nāk skatīties kas te notiek. Viņi ielenc gateri no visām pusēm. Tas kas šeit notiek, šiem meža dēliem un meitām ir liels brīnums. Tādēļ viņi spiežas arvienu tuvāk klāt, lai šo brīnumu labāk varētu redzēt un saprast. Lielais balķis lēnām, bet bez apstāšanās lien virsū spožajam tērauda gabalam, kurš ātrā gaitā kā negudrs lēkā uz augšu un leju. Viņi visi ļoti labi pazīst šādu lielu koku, jo daudz tādu ir nocirtuši, varbūt lielāko daļu ar akmens cirvjjiem. Pēdējā laikā šādam nolūkam viņi ir lietojuši par dārgu maksu kara gaitās iegūtos tērauda cirvjus. Baltais vīrs tādus cieši turēja savās rokās un tikai tad, kad cīņā bija kritis, atdeva savu ieroci ajorietim. Šādas cīņas un uzvaras atmaksājās tad, kad ar tērauda cirvjjiem

varēja vieglāk nocirst lielos kokus. Tajos mēdz būt saldaiss medus, bišu maize un bišu jaunie bērni. Šādi gārdumi bija par atmaksu lielajām pūlēm, vienalga, vai kokus nocirta ar akmens, vai ar tērauda cirvjiem. Tā ar vienu kā ar otru, koku nocirst bija ilgs un grūts darbs. Bet te nu šis spožais tērauda rīks kapā cieto koku kā nieku. Daži ir nometušies uz ceļiem pie zemes, mēģinādami atrast noslēpumaino brīnumu, kurš lielajam un smagajam kokam tā bez apstāšanās liek list uz priekšu. Kāds pusducis sievu ar bērniem ir jāteniski sasēdušās uz septiņi metri garā baļķa kā uz zirga un lielā priekā smejas vien. Lielais, puskaילו sievu bars mani ir atspiedis labi tālu nost no mana komandas tilta. Ir pienācis brīdis, kad vajadzētu ratus apturēt un atbīdīt atpakaļ, bet es šai sablīvētai mežoņu masai netieku cauri un klāt saviem komandas kloķiem. Man paliek bail, ka kokam izejot zāģim cauri nenotiek kāda nelaime. Pēkšņi atskan briesmīgs kliedziens un no tā man pārskrien auksti drebuļi, jo iedomājos ka kāds būs pielīdis par tuvu zāģim un to tagad griež pušu. No kliedziena visi mežoņi mūk katrs uz savu pusi un vienā acumirkli koks no tiem ir brīvs, bet slapjš. Tā tad meža ļaudis briesmu brīdī sevi visai labi nepārvalda. Manis pie kliedziena iedomātā nelaime patiesībā nav bijusi nelaime bet laime. Kliedzējs nebija bijis neviens mežonis, bet Harijs. Viņš bija pārbraucis no lauka un nācis skatīties, kā man veicas ar zāģēšanu. Redzēdams, ka es biju pazaudējis kontroli par mašīnu un mežoņiem, viņš bija kliedzis tādā balsī, kas nozīmēja briesmas no kurām ir jā-mūk. Es šo kliedzienu tūlīt iemācījos un vēlāk dažos gadījumos to ar labiem panākumiem pielietoju. Mežoņu bars ir atkāpies labi tālu no gatera, bet visi sirsniņģi smejas.

Biju jau paspējis sazāgēt labi daudz materiāla, kas bija domāts kādai lielākai būvei. Bija arī sakrājušies liela kaudze ar īsiem nomaļiem. Tiem nav liela vērtība un tos parasti izlietojam par malku. Gar šo nomaļu kaudzi katru dienu iet garām mežoni un kāri noskatās uz šiem nomaļiem. Kādā dienā viens no mežoniem no darba uz māju iedams pienāk pie manis un ar zīmēm rāda, lai es viņam vienu nomali dodot. Tā viņš lūdz vairāk reizes, bet es vienmēr noraidoši pakratu galvu. Vēlāk es prasu Ernestam, vai es tam lielajam lūdzējam nevarētu ļaut izmeklēt kādu nomali un dot ko viņš grib. Ernests nosaka, ka jādod viņiem kaut kas ir, jo tādēļ Dievs mūs te ir sūtījis lai mēs viņiem palīdzam. Tā kā nu man no paša saimnieka atļauja ir, tad sāku ar nepacietību gaidīt lielo un neatlaidīgo lūdzēju. Viņš arī drīzi nāk, tikai kā par brīnumu šoreiz pie manis nepienāk, bet iet taisnā ceļā uz nometni. Es viņu pasaucu pie lielās kaudzes un ar zīmēm rādu un skaidroju, lai viņš sev izmeklē kādu grib. Tad lai nes uz savu būdu. Mežonis nu tāpat kā baltais cilvēks, ticis klāt mantu kaudzei, sev meklē platāko, garāko, glītāko un vērtīgāko. Beidzot viņš ir sameklējis labi platu, biezu un garu nomali un to ar lielām pūlēm uzcēlis uz pleciem. Tad uzreiz viņš sāk tādā savādā, dziedošā, bet nelabā balsī bļaut un nekust ne no vietas. Izskatās, ka šis meža dēls ir izmežģījis mugurkaulu. Es apturu gateri un skrienu tam palīgā, lai to atsvabinātu no smagās nastas. Redzu, ka viņu ir piemeklējušas divas nelaiques — sāpes mugurā un krampis rokās. Viņa pirksti ir tik cieši iespiedušies nomaļa sānos, ka man nav iespējams tos dabūt vaļā. Vīrs nekust no vietas un turpina bļaut, tā tad sāpes ir lielas. Esmu nobijies, jo tuvumā nav neviena mūsu cilvēka, kas varētu nākt palīgā. Mana apziņa mani

apsūdz un saka, ka es pats esmu vainīgs un man tai ir jāpiekrīt. Visa mežoņu nometne jau arī ir sakustējusies un skrien bļāvējam palīgā. Palīgus ieraudzījis tas apklust, jo laikam sāpes ir pārgājušas. Man par pārsteigumu viņš tecīņus vien skrien uz nometni, pusceļā nomet savu nastu, un jau ir tūlīt atpakaļ pie nomaļu kaudzes, izmeklē vēl lielāku nomali un atkal aizskrien. Tāpat viss lielais vīru un sievu bars krīt kaudzei klāt un katrs ņem ko var un prot. Gandrīz visi paņemto nomali nomet pusceļā un skrien atpakaļ pēc nākošā. Es stāvu ar nolaistām rokām un nezīnu ko lai daru. Taisnību sakot, nu būtu bijusi mana reize bļaut cik spēka. Varbūt brālis Romichs pie dampja to sadzirdētu un skrietu man palīgā. Bet es šai brīdī esmu pazaudējis ir padomu ir balsi. Nedaudz minūšu laikā no lielās kaudzes nav vairs atlicis ne vismazākais gabaliņš. Es bailīgi eju pie Ernesta un stāstu notikušo. Viņš nemaz nav ne sašutis ne dusmīgs, tikai atkārto jau iepriekš sacīto, ka šiem ļaudīm kaut kas ir jādod. Es gan no šī piedzīvojuma esmu tā uztraukts, ka atsakos no pusdienām un pēcpusdienu pavadu gultā. Biju tak jau agrāk dzirdējis, ka mežoņi par katru savu cilvēcīgu, kuru baltais ir kaut kā apvainojis vai ievainojis, nežēlīgi atriebjas. Un kad es redzēju lielo mežoņu baru skrienam bļāvējam palīgā, ko tad es citu varēju domāt vai gaidīt, ja ne piedzīvot to ko biju dzirdējis...

Ir Bolīvijas lielākā valsts svētku diena, sestais augusts. Mūsu sēta ir ļaužu pilna. Skolas bērni uzstājas un izpilda nacionāla satura programmu, kurā noskatās un noklausās viņu vecāki un viesi. Tie ir sanākuši no tuvienes un tālienes. Visur valda prieks un liksmība, kā jau svētkos. Arī es esmu šeit jau nostrādājis vairākus mēnešus, esmu daudz maz pie-

radis pie darba, pie jaunajiem apstākļiem un arī labi iedraudzējies ar ajoriešiem. Šis lielais ļaužu saplūdums tomēr mani vairāk nogurdina nekā iepriecina. Es paprasu Ernestam kara šauteni, pāris desmit patronas un eju uz mežu. Eju pa to pašu vientuļo meža ceļu, pa kuru pirms dažiem gadiem vēršu ratos braucām uz ajoriešu nometni. Tagad šis ceļš vairs netiek lietots un ir gandrīz aizaudzis. Dzīvi palikušie mežoņi ir pārnākuši uz Rinkonu. Amerikāņu misionāri ir aizgājuši atpakaļ uz Taubatē, uz turienes ajoriešu nometni. Biju nogājis kādus desmit kilometrus, bet neviena mediējuma vēl nebiju sastapis. Redzēju tikai zili sarkanās spalvās tērptos lielos papagaiļus, bet viņu apģērbs ir tik skaists, ka man ir zēl viņus šaut. Drusku atpūšos un eju atpakaļ uz mājām. Lielais mežs ik pa gabalam mainās ar zāļu kļajumiem un tajos zāle sniedzas cilvēkam līdz krūtim. Neesmu vēl pagājis necik tālu, kad sev priekšā ieraugu pa lielo zāli skrejam ceļa virzienā divus melnus skrējējus. Nevaru izšķirt, kas tie tādi ir. Iedomājos, ka tie būs mūsu lopi, bet par to neesmu drošs. No tiem man ir bail, jo mums tādu ir ļoti daudz kuri ir mežā auguši un ir nikni. Eju lēnām uz priekšu un ar augošu nemieru vēroju melnos skrējējus. Tie abi skrien vienādā ātrumā un ietur vienādu atstarpi. Tad pēkšņi man šautene nokrīt zemē un tā man ir jāpaceļ ar abām rokām, jo labā ir palikusi nespēcīga. Man vairs nav šaubu par to, kas šie skrējēji ir. Tie ir kādas ļoti niknas cilts barbari, no kuriem pat mūsu mežoņi ļoti baidās. Domāju ka viņi ir mani pamanījuši un tagad grib man aizsprostot ceļu uz mājām. Droši vien, viņu pārējie biedri man seko no aizmugures un arī uz to pusi atkāpšanās ceļš man ir nogriezts. Mana pirmā doma ir, ka būtu jādod pāris bliksķu

šiem skrējējiem pāri galvām, lai viņi saprot ka te iet apbruņots vīrs kurš jokus netaisa. Tūlīt šo domu atmetu, jo atminu ka esmu dzirdējis, ka sakaitināts mežonis esot nīknāks par ievainotu tīgeri. Abi mežoni turpina tādā pat tempā skriet un ik pēc brīža notupstās zemē atpūsties. Tad skrien atkal tālāk. Tagad varu redzēt, ka abiem skrējējiem ir uz muguras nelielas, melnas nastiņas. Galvas viņi ir tik zemū noliekuši ka es tās neredzu. Man kājas ir palikušas tik smagas, ka aizķeras aiz katras stīdziņas un ir jāsatūrās lai nepakristu. Savādi ir tas, ka no nāves neliekas būt bailes, jo esmu pārliecināts ka viņi mani saņems gūstā un prasis no Rinkona labu izpirkšanas maksu. Nejauši un nezīnu kāpēc, esmu atcerējies kādu vārdu mežonu valodā: "kučibasū" — kas nozīmē lielo putnu, lidmašīnu. Esmu iedomājies viņiem ar zīmēm rādīt, ka esmu atbraucis ar lielo putnu, kučibasū. Eju lēnām uz priekšu un bez apstāšanās sevī skaitu šo vārdu. Nedaudz minūtēs esmu nosvīdis slapjš, bet tad ieklausos, ka vairs nemurminu vārdu kučibasū, bet gan kočabambu. Pats nesaprotu, kā esmu pazaudējis ajoriešu valodas vārdu un pārgājis uz bolīviešu. Vārds kučibasa bija pavisam izzudis no atmiņas. Vairs neskatos uz skrējējiem, bet eju tikai lēnām uz priekšu. Tad manī uzliesmo kāds jauns cerības stars. Esmu tak dzirdējis no amerikāņu misionāriem, ka mežonu draudzību varot iegūt par kādu lielāku dāvanu. Izlādēju šauteni tukšu, nometu patronas zemē un ar abām rokām turu šauteni aiz stobra gala, lai mežoni saprot, ka viņiem briesmas no šī ieroča nedraud. Šiem mežonīgās cilts dēliem vajadzēs tikai izstiept roku un saņemt lielo dāvanu no Rinkona jaunā misionāra. Man jau ir cerība, ka būšu nāvi piekukuļojis ar vecu šauteni. Tad kādus

desmit metrus man priekšā nobriekšķ krūmi, zāle pašķiras un ar lieliem lēcieniem pāri ceļam pārskrien divi lieli melni strausi. Tie uz mani pat nepaskatās un savā ierastā gaitā turpina savu ceļu. Šoreiz man šautene izslīd no rokām un man paliek tik viegli ap sirdi, ka varētu gaviļēt, bet ar sausu muti nekāds gaviļnieks neiznāk. Atgulstos turpat uz ceļa un slauku no sejas sviedrus un asaras. Nomierinājies eju atpakaļ, salasu municiju, atkal pielādēju šauteni un to tagad nesu tā kā tas bijušam karakuģa „Virsaitis“ matrozim savā laikā ir iedresēts.

Kad esmu pārnācis Rinkona sētā un sēdu pie vēlā pusdienu galda, tad stāstu saviem galda biedriem šīs dienas nepatīkamo piedzīvojumu. Tie visi smejas par maniem baiļu sviedriem. Vienīgi brālis Cukurs prātīgi man izskaidro, ka nezinātājs varot viegli šos lielos strausus par mežoņiem noturēt. Kad viņi skrienot, tad tie savus melnos spārnus tā savādi saceļot uz augšu un tad tieši tā izskatoties kā mežoņi ar paunām uz muguras.

Kādā vakarā no ceļa, kurš jau ir gandrīz aizaudzis un iet no Rinkona uz astoņdesmit kilometru attāļo Mandorē ezeru, iznāk kāds gluži noskrandis, ar bārdū un matiem apaudzis vīrs pusmūža gados. Viņš lūdz Ernestam naktsmājas un arī grib palikt pāris nedēļas Rinkonā un strādāt. Ernests viņam parāda kādu tukšu būdu un tad aizved uz virtuvi. Šis cilvēks ir priecīgs par ierādīto pajumti, doto ēdienu un solīto darbu. Viņš stāsta, ka esot no Paragvajās. No viņa izturēšanās, runas un intereses var spriest, ka viņš ir kāds politiskais bēglis un militārais. Nākošā rītā viņš jau ir ar kapli rokā mūsu strādnieku rindā. Pēc pāris nostrādātām nedēļām viņš jau ir kaut ko nopelnījis un arī atspirdzis. Māsa Alīda viņam

iedod no atsūtītām drēbēm bikses un pāris kreklus. Vīrs no mūsu sētas aiziet ļoti priecīgs un pateicīgs. Viņa ceļa mērķis ir kāda labi atstata vieta jeb miests. Bet netālu no mūsu robežām šo vientuļo ceļnieku bija sastapuši mežoņi kuri nāca uz Rinkonu. Tie bija viņam uzbrukuši, nosituši, sacirtuši gabalos un tad apkrāvuši ar kokiem un žagariem. Pēc dažām dienām kāds bolīvietis mums šo baigo ziņu atnesa. Viņa dzīves vietas tuvumā šis noziegums bija pastrādāts.

Drīzi pēc tam mūsu sētā iejāja kāds cits bolīvietis, mūsu attālāks kaimiņš. Viņa baltais kreklis bija samircis asinis un pats jājējs tikko spēja noturēties sedlos. Netālu no mūsu sētas viņam kāds mežonis bija no aizmugures uzbrucis un ar šķēpu to smagi ievainojis. Izbiedētais zirgs bija sācis aulekšot un savam saimniekam izglābis dzīvību. Māsa Rute ar saviem palīgiem Dievu lūgdama darīja visu ko spēja, lai šī vīra dzīvību glābtu. Tas arī izdevās un pēc kāda mēneša vīrs jau bija tik tālu atspirdzis un sadziedēts, ka varēja iet mājās. Likās, ka mežoņi gaidīja kādu valdības izmeklēšanu un vainīgo sodīšanu. Viņi katru dienu savā nometnē rīkoja savas kara spēles un gatavojās cīņai. Tāda tomēr nenāca un izpalika.

Mūsu nometnē jau ir tuvu pie divi simti mežoņu, bet man liekas, ka starp viņiem tikai vienam ir ļoti ļaunas acis. Patiesībā tāda ir arī viņa daba. Ar Ernestu viņš vienmēr strīdās, saka, ka alga esot maza un produkti pārāk dārgi. Tā viņš kurina naida uguni savos biedros. Kādā vakarā šī niknā vīra dēls, kurš iet mūsu skolā, kopā ar otru mežoņu zēnu bija noskatījušies, ka mazajā veikaliņā varētu ielīst pa vienā stūrī izzāgēto caurumu. Vienam vajadzētu pielikt spēku, un vienu dēli pie zemes atplēstu turēt vaļā. Pa to pašu caurumu varētu visu izlikt laukā,

sākot ar atstāto siknaudu un beidzot ar drēbju gabaliem. Viņu nodoms varbūt būtu izdevies, ja viņi to būtu mēģinājuši izdarīt pēc tam kad tiek nodzēsta elektriskā gaisma. Jauni iesācēji būdami, viņi bija ķērušies pie darba kamēr ir labāka gaisma. Nebija pat baidījušies par to, ka Ernesta dzīvokļa durvis ir tikai pāris metru atstatu. Tieši tad, kad zēns bija paspējis līdz pusei ielīst un visa bagātība jau turpat acu priekšā, nāca Ernests. Zēna biedrs, kurš bija paliecis dēli uz ārpusi, to palaida vaļā, metās bēgt un tā pameta savu biedri slazdā. Ernests tūlīt pasauc dažus brāļus un arī zēna tēvu. Liek tam savākt savu dūšīgo dēlu. Tēvs nesaka ne vārda, bet viņa acis zvēro kā divas jaunas ugunis. Ernests atslēdz durvis, lai zēns var tikt ārā no slazda. Tēvs ar dēlu aiziet atpakaļ uz nometni, sašutuši par neizdevību. Nākošā rītā Ernests mani sauc līdzī uz mežonu nometni pie dūsmīgā tēva un palaidnieka dēla. Redzēdami mūs ienākam nometnē un zinādāmi vakardienas notikumu, pārējie mežoni, vīri, sievas un bērni mums nāk līdzī. Mežonis stāv savas būdas ieejā un viņa izturēšanās ir dzīvnieciska naida pilna. Ernests savā trūcīgā spāņu valodā mēģina pateikt, ka nedarbs pie kura viņa zēns ir pieķerts ir ļoti slikts un nosodams. Mežonis savukārt Ernestam ar zīmēm rāda, ka ja viņa zēnam tikai iekniebs, tad visi aīorieši rinkoniešiem uzbruks un nokaus. Ernests teic, ka viņam no nāves neesot bail, bet tēvam pašam vajagot savu dēlu par padarīto nedarbu sodīt. Abi vainīgie zēni ir ielīduši kādā tukšā būdā un iekšpusē durvis aizkrāvuši ar kokiem. Aīoriešu virsaitis ar pāris grūdieniem durvis atgrūž vaļā. Abi zēni ir nogulušies uz mazajām lāviņām uz mutes un nekust no vietas. Visa nometne ir sapulcējusies šīs būdas priekšā kā kādu lielu no-

tikumumu gaidīdama. Tad mežoņi pašķiras uz abām pusēm un dod ceļu dusmīgajam vīram, kurš ar lielu šķēpu rokā atnāk un sāk savā dziedošā balsī runāt. Mēs nesaprotam no viņa runas neviena vārdā, bet man ir tāda izjūta, ka tā ir briesmīga naida izpausme pret mums. Mēs tak bijām vainīgi, pārsteigdami viņa dūšīgo dēlu tieši tai brīdī, kad viņš bija sācis izlietot tēva iemācīto gudrību. Šī gudriba liek paļauties uz labu redzi, dzirdi un ožu; uz veiklām rokām un kājām. Tagad balto vīru iejaukšanās dēļ viņiem biedru priekšā ir jāpiedzīvo tāda neizdevība un kauns. Mežonis savu balsi ir sakāpinājis ļoti augstu un tā ir pretīgi skaļa un skarba. Viņš vairākas reizes ar šķēpa galu piesit pie zemes un tad atkal turpina blaut. Pārējie mežoņi, kuri vienmēr ir nevaldāmi skaļi, tagad ir klusi kā akmeņi. Negaidot un pēkšņi runātājs aplkust. Zēns lēnām pieceļas no guļas vietas un paiet tēvam garām uz savu būdu. Otrs paliek turpat guļot. Mēs abi ar Ernestu ejam atpakaļ uz savu sētu un visi mežoņi izklīst.

Tāpat kā visās tautās, arī mežoņu vidū ir strādīgi cilvēki. Ir tomēr arī tādi, kuri katru darbu no sirds ienīst. Tie savu uzturu mēģina iegūt pa aplinku ceļiem. Tā arī tepat mūsu sētā bija mežonis, jauns un spēka gados. Tas bija liels darba un drēbju ienaidnieks. Viņš staigāja pa mūsu sētu apsedzies tikai ar nelielu lupatu. Vairākas reizes pie virtuves lūka Alīda viņam bija iedevusi kādu maizes riecieni un saldu tēju ar piezīmi, ka nākošā reizē viņam jābūt mugurā kādam apģērba gabalam, jo citādi maizi nedabūs. Nākošā reizē viņš tomēr ir atkal atnācis savā dabas tērpā. Šoreiz Alīda uzstājas stingri un noteic, lai viņš papriekš uzvelk kādu drēbes gabalu, tad maizi dabūs, citādi nē. Jau pir-

majā dienā kad viņš atnāca, Alīda viņam bija pāris apģērba gabalus iedevusi. Viņš nostāv labu laiku pie lūka, bet redzēdams ka nekā nedabūs, un šoreiz citas izejas nav, saprot, ka baltajai sievai jāklausa vien būs. Neapmierināts viņš aiziet uz noietni un pēc brīža ir atkal atpakaļ. Viņš ir ietērpies Līģera zilajā vestē un tā ir kārtīgi aizpogāta. Tagad nu Alīdai ir jāpiekāpjas un maizi jādod, jo mežonis tak kaut ko jau muģarā ir uzvilcis. Tomēr ar to vēl nepietiek un ir gaiši un skaidri jāpasaka, ka nākošā reizē maizi nedabūs ja nebūs uzvilcis bikses kājās.

Šis pats mežonis kādu laiku negribēja ķerties pie darba. Vienmēr viņš atrada kaut kādu veidu kā tikt pie maizes kumosa. Viņš kā nebūt savu izsalikumu apmierināja un audzināja slinkumu. Kādā dienā kā parasti, viņš atkal stāv pie Ernesta veikaliņa un prasa, lai tam dod drusku rīsus. Ernests atkārto savu — par iešanu darbā, nepiekāpjas un saka, lai iet strādāt, tad vakarā rīsus dabūs. Viņš lailgi stāv pie durvīm un atkārto savu prasību, bet Ernests paliek pie sava. Tomēr reiz brīvā meža dēla pacietības mērs ir pilns un iet pāri malām. Seja pārvēršas un acis sāk zvērot. Viņš aizskrien uz noietni un pēc brīža skrien atpakaļ ar meža cērtamo dunci rokā. Ernests pa to laiku ir veikaliņu aizslēdzis un iet man līdzī uz zāģētavu. Mēs kaut ko runājam un Ernests neliekas ne zinīs par pretīm skrējošo mežoni. Tas paskrien mums garām un tad atkal griežas atpakaļ. Tad nostājas mums iepretim, atspiedies pie žoga. Liekas, ka viņš domā, vai nevajadzētu tam baltajam vīram vēlreiz tā draudoši garām skriet. Bet tā kā baltajam vīram nav ne mazāko baiļu no viņa dusmīgā vaiga un spožā ieroča, tad viņš lēnām aiziet atpakaļ uz savu noietni. Nākošā rītā ar to pašu ieroci viņš liek sevi ierindot starp citiem strādnie-

kiem. Tās pašas dienas vakarā viņš par nopelnīto saņem rīsus, cukuru, tēju un vēl dažus naudas gabaliņus.

Kādā dienā strādājot pie smirģeļa palieku neuzmanīgs un gandrīz man norauj diviem pirkstiem nagus. Tie gan vēl klāt turās, bet ir atplēsti vaļā. Tieši tai brīdī gadās iet Ernestam garām un es tam rādu savus ievainotos pirkstus. Ernests tikai pamet īsu skatu uz manu nelaimi un projām steigdamies nosaka: „Aizej pie Rutes, lai uzlej sarkano...“ Ernestam ir jāsteidzas pie traktora, lai brauktu līdzī uz lauku, kur pašreiz rīsu un kukurūzu stādīšana iet pilnā spēkā. Es stāvu un domāju, cik labi būtu, ja sāpju brīdī kādam cilvēkam būtu laiks un līdzjūtība, pateikt kādu labu vārdu. Varbūt tāds vārds sāpes vēl labāk remdētu nekā Rutes uzlietais „sarkanais“. (Mercúrio cromo.) Nezinu ko darīt, jo no pirkstiem jau tek mēnis paša sarkanais. Eju uz Rutes māju, labāk sakot, būdu. Tā ir saslieta no apaļiem kokiem un spraugas ir piemestas ar māliem. Jumts no palmu lapām. Šī būda ir sadalīta divās daļās. Pirmajā pagaidām ir iekārtota klase lielākām meitenēm. Otrā ir dzīvoklis. Sienas apakšējā daļa ir vairāk vietās izdrupusi un ūdens ir izskalojis caurumus. Pa tiem vakaros lien iekšā lielie krupji. Šie rūpuļi ir miermīlīgi un labi ieredzēti. Viņi no mūsu dzīvokļiem izmedī moskītus, kukaiņus, prusakus un tauriņus. Es gan zinu, ka pašlaik ir mācību stunda, bet domāju ka gan jau Rutei būs tik daudz laika lai uz mani skaistajiem pirkstiem vēl uzlietu sāpju remdētāju sarkano.

Tā kā es savā bērnībā esmu audzis lielā nabadzībā un skolā nekad neesmu gājis, tad arī man nebija nekāda saprašana par to, kādā veidā mācības skolās pasniedz. Nu es to redzu. Rutes klasē ir

tikai lielākās meitenes, skaitā kādas divdesmit. Visas ir nometušās uz ceļiem zemē, ar elkoņiem atspiedušās un no priekšā noliktām grāmatām kaut ko klusinātā balsī lasa. Liekas ka neviena no skolniecēm neredzēja, ka es stāvu pie atvērtām durvīm. Visas bija aizņemtas ar mācīšanos un Rute pa to laiku bija iegājusi otrā nodalījumā, paēdināt un apkopt savu mazo Zāmuēliti. Es saprotu, ka šai reizē man būs jāizpaliek. Sāpju remdētājs balzāms jāatstāj citai reizei. Eju atpakaļ uz savu būdu, sameklēju kādu pavalkātu, izmazgātu kreklu un noplēšu tam dažas strēmeles. Iznāk ar ko apsiet abus pirkstus un vēl paliek pāri citai reizei. Ēs vakarā Rutei stāstu, ka stāvēdams pie viņas skolas durvīm esmu novērojis viņas mācību veidu. Teicu, ka tas pēc manas saprašanas nav no vieglajiem. Rute man vienaldzīgi paskaidro, ka tāds esot viens no daudzajiem soda veidiem, kādus Bolīvijas skolās pielietojo.

Ir jau tuvu Kristus dzimšanas svētki un tas nu šejienes apstākļos nozīmē, ka ir iestājies pats karstākais gada laiks. Pusdienas laikā karstums ir tik liels, ka to ir grūti paciest. Katrs dzelzs priekšmets, kurš ir palicis saulē, ir tā sakarsis, ka to nevar ar kailu roku aizkart. Tie kuriem ir termometrs stāsta, ka dienās tas ēnā rādot vairāk kā četrdesmit grādus (Celsija). Šais mēnešos visiem strādniekiem cauru dienu kreklī ir slapji, sviedru piemirkuši. Nav nozīmes slapjo kreklu mainīt pret sausu, jo sausais tūlīt atkal ir tāds pat slapjš. Karstumu un slapjos kreklus varētu kaut kā paciest, ja to dēļ nerastos kāds cits ļaunums. Tas ir tāds, ka visa miesa tiek kā nosēta ar maziem, sarkaniem izsitumiem. Mūsu sētā to vienkārši sauc par suni. Šie izsitumi vai iekaisumi reizē niez un sāp tā, ka vakarā apgulstoties

nevar atrast tādu ķermeņa pusi uz kuras cilvēks var gulēt. No šīs sērgas cieš gandrīz visi misijas darbinieki un ļaunākais ir tas, ka pret šo sērgu mūsu sētā zāļu nav. Daži ieteic vakarā pirms gulēt iešanas nomazgāties ar aukstu ūdeni. Tad īsā laikā tiekot no suņa vaļā. Citi turpretī ieteic lietot karstu ūdeni. Esmu izmēģinājis abus šos ieteiktos ārstniecības līdzekļus, bet panākumu nav. Suns ir palicis vēl niknāks nekā agrāk bija. Kādā dienā es šo savu nelaimi stāstu vecajam brālim Liđerim. Šis manu stāstu noklausījies paliek tā kā dusmīgs. Kādēļ es viņam neesot to tūlīt teicis, kad suns sācis mani mocīt. Viņš no tā mani būtu atsvabinājis vienā pašā naktī. To dzirdot es palieku ļoti priecīgs, jo ceru, ka nu no šī posta tikšu vaļā. Liđeris man atnes krūzītē tādu pelēku pulveri un teic lai es pirms gulēt iešanas ar to nokaisot visu miesu. Otrā rītā būšot pilnīgi vesels. Ar labpatiku un prieku skatos uz šo veselības trauciņu un nepacietīgi gaidu Romicha pēdējo signālu, kuru viņš dod astoņos un divdesmit piecās minūtēs. Tad tūlīt sāksu pēdējo ciņu ar nikno suni, kurš mani ir tik ilgi mocījis. Priecājos par to, ka ir tāda laba vecu cilvēku pieredze un padomi. Par tiem gan dažreiz modernie ārsti smejas un vecos līdzekļus nicina. Vientiesīgie un spaidos nonākušie ar prieku šādus padomus pieņem un pat neprasa zāļu satūra noslēpumus. Nabaga slimniekiem ir tikai viena vēlēšanās — tikt vaļā no savas kaites. Tādēļ iedotās zāles ir jālieto saskaņā ar noteikumiem. Pēc darba beigām mājās nokaisu visu palagu ar pelēko pulveri, kura smarža gan man lāgā nepatīk, bet domāju ka tādas jau ir visas labās zāles. Tā jau mēdz būt, ka lielākai daļai zāļu nav ne jaukas smaržas ne patīkamas garšas, bet tās savu uzdevumu tomēr godam veic. Nokaisu arī pats sevi, cik labi māku un spēju.

Soreiz kā par brīnumu, aizmiegu ātri un viegli. Sapņos redzu niknus suņus ar ugunīgām mēlēm un garu spalvu. Tie ir visapkārt un gatavojas man uzbrukt. Baiļu pāņemts es uzmostos tieši pusnaktī. Visa miesa deg kā ugunī, neciešami sāp galva un ir slikta dūša. Es izstreipuloju ārā zem liela koka un tur kādu pusstundu mocos ar jūras slimību, kura nezin kā te ir atkļuvusi, jo tuvākā jūra ir kādi trīs tūkstoši kilometru tālumā. Tad eju atpakaļ savā būdā un mēģinu nomazgāties ar aukstu ūdeni. Noņemu sazāļoto palagu un mēģinu aizmigt, bet tas neizdodas. No rīta esmu kā salauzts. Esmu vēl gultā, kad vecais Liģeris jau ir klāt un jautā kā es jūtosies. Es šim onkulim saku, ka pagājušā naktī suņi mani gandrīz nokoda. Izstāstu notikušo visos sikumos. Viņš aiziet neteicis ne vārda. Vēlāk es iepazīnos ar šo pelēko pulveri un arī izlasīju tā ķīmiskā sastāva analīzi. Tādēļ, ka es to vēlāk lielā daudzumā kaisīju kukurūzu šķūnī starp vārpām, lai tās pasargātu no insektiem...

Mūsu dzīve Rinkonā ir kā tuksnesis, vai aizmirsta sala jūras vidū. Esam tāļu šķirti no lieliem un ērtiem satiksmes ceļiem, līdzekļiem un pilsētām. Neskatoties uz šiem apstākļiem, mēs ik pa laikam piedzīvojam patīkamus pārsteigumus. Pa lielākai daļai tas gan notiek tad, kad pārbrauc mūsu vērsu rati un atved pastu. Jau tad, kad rati vēl ir labi tāļu no mūsu mājām, arvienu kāda gaišāka acs tos ir pamanījusi un patīkamā ziņa izskrien sētai cauri kā kāda gaiša un silta liesma. Tā katru vienu iesilda, jo katrs cer, ka arī viņam būs kāda vēstule no piederīgiem, kāda ticības brāļa vai māsas. Vēstules satur siltus, mīļus un spēcinošus vārdus, tā ka arī tie kuri ir palikuši tukšā, atrod kādu prieku, redzēdami savus darba biedrus ar vēstulēm rokās. Saņē-

mējiem sejas staro priekā un arī tukšā palikušie smaida līdzī.

Šodien rati sētā ieripo visai gausi. Tie ir visgarām ar dubļiem nošķaidīti. Pats transporta šefs iet vēršiem papriekšu ar neparasti zemu noliektu galvu. Šoreiz gaidītā prieka vietā viņš ir atvedis smagas bēdas. Ratu priekšējā daļā guļ Lūķenieka palīgs. Vēršus dzidams viņš bija pakritis zem riteņiem un rati bija pārbraukuši viņam pāri un sadragājuši vienas kājas stilba kaulu. Salauzto kaulu gali ir vietām izspiedušies ādai cauri un no ievainojuma lēnām sūcas asinis. Nēlaime bija notikusi braucot no Gaiabas uz mājām, kādus divdesmit kilometrus no Rinkona. Mūsu sētā nav neviena, kas noteikti zinātu kā tādā gadījumā ir jārikojas. Tomēr Rute ar saviem palīgiem ķeras klāt šim grūtam un atbildīgam darbam. Pārējie darba biedri klusībā lūdzam Dievu, lai Viņš šī darba darītājiem dotu vajadzīgo gudrību. Pēc ilgāka laika liekas, ka grūtā darba pirmais posms ir paveikts. Ar taustes palīdzību salauztie kauli ir iebīdīti katrs savā vietā, lūzuma vieta nosieta ar plāniem dēlišiem un pret iekaisumu izdarīti iešpricējumi. Pēc kāda mēneša mūsu sētā nejauši iebrauc viens ārsts. Rute viņš aizved pie slimā vīra. Ārsts pamatīgi iztausta, apskata salauzto kāju un tad teic, ka tā esot nepareizi salikta. Kāju vajagot lauzt un tad salikt pareizi. Citādi vīrs nevarēšot kāju lietot kā pienākas un palikšot invalīds visu mūžu. Ārsts šo darbu sola izdarīt pilnīgi par brīvu, tikai slimnieks ir jāaizved uz pilsētu. Slimais vīrs, kurš jau savā sirdī bija atradis ticību dzīvajam Dievam, tomēr atsacījās braukt. Teica, ka paļaujoties Dieva žēlastībai un kopā ar tiem kuri viņam jau palīdzējuši, vēl lūgt un gaidīt kā būs. Ticība viņu kaunā nepameta. Pēc kāda laika lūzums bija sadzījis un kāju varēja lietot tik-

pat labi kā iepriekš. Viņš atkal brauca līdz Lūķeniekam tāļajos ceļos, kuros viņam vēršus dzenot lielāko ceļa posmu vajadzēja kājām nostaiģāt.

Biju jau vairākus gadus nostrādājis Rinkona misijas darba laukā un arī pieradis pie kolektīvā dzīves veida. Biju kopā ar citiem darba biedriem piedzīvojis Dieva palīdzību un žēlastību. Biju redzējis grēcniekus kā tie ar asarām acīs jautāja: „Vīri, brāļi, kas mums jādara?“ Biju dzirdējis kā viņi draudzes vidū apliecina grēku piedošanas saņemšanu un izsaka vēlēšanos, slēgt derību ar savu Kungu un Pestītāju kristībā. Biju viņus redzējis kā tie ietērpti baltās drēbēs stāv vecās dabas kapa malā un pagremdēti pieceļas jaunai dzīvei. Es esmu pazinis Dievu kopš sava sešpadsmitā dzīves gada, bet vēl Viņu nebiju pazinis tādu kā To mācījos pazīt šeit. Daudz reizes pat laicīgo un materiālo vajadzību dēļ esam kladzinājuši pie Viņa durvīm. Esam Viņu lūguši, lai Viņš par mums gādā un Viņš to ir darījis. Varam līdzībā sacīt, ka Viņš mums ir rakstījis vajadzīgo līdzekļu izmaksas čekus un tiem visur ir segums.

Mūsu sēta ir bērnu pilna un skolas gads iet jau pāri pusei. Mēs sveram un mēram dienīšķās maizes krājumus. Nākam pie kopīga atzinuma, ka skolnieki nākošā mēnesī ir jāatlaiž mājās. Trūkst barības līdzekļu, jo arī pašiem iznāk vairs tikai pāris mēnešiem. Ja bērnus sūtam mājās, tad paši kaut kā varam iztikt, kamēr nāk jaunā raža. Lūgšanu sapulcē šo vajadzību stāstam Dievam. Pēc lūgšanas mācītājs Arvids jautā: „Ko tagad darīsim?“ Noskaņojums ir drūms, sirdis nospiestas un visi klusē. Pēc brīža Arvids atkārtu to pašu jautājumu. Kļums turpinās. Liekas ka šī lieta ir ielikta svaru kausā un abos galos ir vienāds smagums. Ir tā, ka

kurā kausā kāds vēl savu svaru iemetīs uz to pusi svāri nolieksies. Beidzot pieceļas brālis Cukurs, iet priekšā aiz galda un saka: „Brāļi un māsas, skola ir jāturpina tik ilgi kamēr būs pilnīgi iztukšoti mūsu apcirkņi. Kad tas būs noticis, tad skolu slēgsim.“ Ar to lieta bija izlemta un likās, ka no sirdim bija noņemta kāda smaga nasta. Nobeidzam sapulci ar dziesmu: „Viņš mans palīgs katru dien!“

Nākošā svētdienā latviešu sapulcē, kuru noturam mācītāja Arvida dzīvoklī, atkal savu miltnu un eļļu mazumu stāstam savam Kungam, un lūdzam, lai Viņš to svētī un vairo. Tūlīt pēc sapulces klausāmies radio raidījumu no Sanpaulas krievu draudzes. Īsi pirms programmas nobeiguma dzirdam miļā latviešu valodā sekošo: „Brāļiem un māsām Rinkonā, Bolīvijā: Esat sirsniņi sveicināti mūsu miļā Glābēja vārdā. Novēlam, lai Viņš stiprina jūsu miesu un garu. No Ziemeļamerikas ticīgiem ir pienācis naudas sūtījums, trīs simti dolāru. Tie ir domāti jūsu darbam un nauda ir nosūtīta uz Korumbā. Brāļi jūs sveicinu — Rūdolfs Andermanis.“ Mūsu sejās atplaukst prieka smaids, bet acīs iezogas pa asarai. Lūgumu, kuru mēs šai tuksnesīgā vietā bijām nodevuši savam Kungam visā klusībā, dzirdējām atbildētu un pasludinātu no jumtiem. Nākošā rītā Arvids dodas ceļā uz Korumbā un pēc dažām nedēļām mūsu trauki ir pilni ar eļļu un apcirkņi ar miltniem. Mierīgi pabeidzam skolas mācību gadu.

Citā gadījumā bijām nokļuvuši līdzīgā, grūtā stāvoklī. Bijām savus tīrumus apsējuši un kopš sēšanas laika katru dienu pieminējām Dieva priekšā savus tīrumus. Lūdzām, lai Dievs sūtītu agro un vēlo lietu. Šādā dabiskā ceļā gaidījām savu dienišķo maizīti. Bet šoreiz Dievs mums to parastā ceļā nedeva. Lielais sausums un karstums mūsu acu priek-

šā visus stādījumus un sējumus nokaltēja līdz pat saknēm. Tur kur pirms viena mēneša bija skaisti zaļi, daudz apsološi labības lauki, vairs bija tikai brūni pelēki, sakrituši labības stieбри. Mūsu ticība un cerība uz Dievu vēl tomēr zaļoja. Mūsu ticības dzīves pieredze cerību glabāja dzīvu. Uzticējamies Dieva apsolījumiem un zinājām ka netiksim apkautoti. Turpinājām lūgt un gaidīt. Šoreiz notika tā, ka daži uzticīgi Dieva namturi bija ar kuģi mums atsūtījuši uz Bela Vistas ostu lielāku daudzumu rīsu un kukurūzu. Mums tie nu ir jāpārved mājās. Braucam ar traktoru uz Gaibu. Man ir jābrauc līdzī no turienes uz Bela Vistu, Malvesam par palīgu. Arturs brauks atpakaļ ar vienu vezumu uz mājām. No Malvesa dzīves vietas Gaibā līdz Bela Vistai ir apmēram divdesmit pieci kilometri. Mums ir ļoti jāsteidzas, lai varētu izbraukt divas reizes dienā un katrā braucienā ar laivu varam atvest četrdesmit maisus. Kad aizbraucam Bela Vistā un es ieraugu lielo kaudzi sakrauto maisu, mana sirds priekā un pateicībā Dievam gaviļē. Prāts tomēr ir nemierīgs, jo visapkārt krājas lieli un biezi lietus mākoņi. No pieredzes varam spriest, ka lietus ir tuvu. Labības maisi ir sakrauti upes lēzenajā krastā zem klajās debess. Mūsu rīcībā ir tikai neliels brezents, ar kuru varētu aplāt dažus desmit maisus. Vai tad tiešām šī lielā maizes bagātība aizies bojā mūsu acu priekšā kad lietus uznāks? Es gan pazīstu Dievu, kurš jau daudz reizes ir locījis tuvo un tāļo cilvēku sirdis. Tie Viņam paklausīdami arī mūsu vajadzībām bija atvēruši savas sirdis un rokas. Bet vai šoreiz Dievs aizbīdis projām tumšos lietus mākoņus, kamēr mēs paspēsim aizvest šo svētību kaudzi mājās? To es nezīnu, bet gan zīnu ka mūsu darba biedri mājās, redzēdami kas draud, katrā ziņā sauc uz Dievu

lai Viņš nāk palīgā. Dievs tiešām paklausīja. Lietus mākoņi gan katru dienu stāvēja visapkārt, brižam tāļumā arī pēkšņs rūca, bet lietus nelīja. Bet tad, kad ar pēdējo vezumu aizbraucām no Gaibas un ar priekšpēdējo Arturs un Harijs bija iebraukuši Rinkonā, tai pašā naktī sāka liet. Līja divas dienas ar nedaudz pārtraukumiem. Mūsu tukšais ūdens dambis pieplūda ar ūdeni un pat pārplūda. Arī tīrumi saņēma savu tiesu, bet stādījumi vairs neatdzīvojās. Tomēr klētī apcirkņi bija pilni ar Dieva sūtīto barību. Tā gan nebija augusi mūsu tīrumos, bet bija nākusi no tālienes. Tas man bija vēl viens piedzīvojums, kurš mani mācīja pazīt lielo Dievu, kas valda cilvēku sirdis un dabas spēkus.

Vienu un otru reizi mēs šai tukšneša dzīvē piedzīvojam priecīgus pārsteigumus. Tie tad mūs priecīgi saviļņo un tas parasti notiek tad, kad tiek atvests mūsu pasts. Tas tomēr ir jānovērtē un jāpieskaita otrās šķiras priekam. Par pirmās šķiras pārsteigumu un prieku mēs skaitam to, kad mūsu sētai pārskan vēsts: „Avions brauc!“ Tādā reizē katrs viens, kurš var pamest savu darbu, to nekavēdamies dara. Skolā pārtrauc mācības un pa visām durvīm skrien laukā bērni un skolotāji. Visiem ir viens mērķis: lidlauks. Zemu pāri mūsu galvām pārlido lidmašīna un parasti mēs to labi pazīstam no krāsas un lielajiem burtiem. Ar strauji pukstošām sirdīm mēs stāvam un skatāmies uz lidmašīnu, kura no lidlauka tālākā gala ārvienu lēnāk ripo uz mūsu pusi. Skolotāji un skolas bērni ir sastājušies vienā grupā. Tiem jau mēles galā ir apsveikuma dziesma. Kad lidmašīna ir piebraukusi klāt, mēs citi arī piedalāmies skolnieku dziedātai apsveikuma dziesmas pantai. Nu jau redzam un pazīstam mūsu viesus, un spiežamies atbraucējiem klāt. Māsa Emīlija Grīnberga izkāpj pir-

mā un viņu tūlīt ielenc skolas bērni un māsas, kuras to sveicina ar miļiem vārdiem un skatieniem. Izkāpj brālis Kārlis Purgailis, kuru pirmie sveicina brāļi, ar diviem ieradumiem: kā visā pasaulē parasts, sniedz roku un pēc šīs zemes paraduma ar otro roku sit uz pleca. Citi gan ar abām satver viesu roku un to ilgi spiež, it kā gribēdami tāļā viesu sirdij dot gaidītāju siltumu. Vismīlīgākais apsveicināšanās veids gan ir sirsnīgs apkampiens. Pēdējo gan jaunie brāļi maz lieto, bet vecākie gan—ieskaitot mūsu sirmo mācītāju, brāli Andermani un Bediku, kuriem vēl nav aizmirsies apustuļu paraugs—svētais skūpst uz brāļa vaiga. Māsas gan savā starpā šo apsveikuma veidu vēl cītīgi kopj. No tāda mātai Emīlijai vaigi zied kā rozes. Tikai brāli Verneru mēs laikam vairs neturam par viesi, bet par rinkoni. Viņš tikai drusciņ ilgāk kā citi ir bijis projām, bet nu ir atkal atgriezies mājās. Viņš ir izkāpis lidmašīnas otrā pusē un tur sirsnīgi sveicinās ar mežoņu vīriem, sievām un bērniem. Tie visi cenšas pieskārties viņa rokai. Vēlāk gan mēs viņus atbīdam nost, lai arī mēs varētu savu draugu un līdzstrādnieku apsveicināt. Kopš misijas darba sākuma laikiem šī sveicināšanās aizņem labu laiku, bet pūlīņš ir to vērts. Neskatoties uz to, ka mūsu sētā ikdienas ir liela kustība, mēs tomēr arvienu sajūtamiem vientuļi. Mums ir vēlēšanās, redzēt tāļo draugu miļās sejas un dzirdēt viņu balsis, kaut arī tas būtu tikai dažas dienas ilgi. Īsais apviesojuma laiks mums dod neizteicami daudz. Esam kopā ar tiem, kuri ar savām aizlūgšanām un materiāliem upuriem šo darbu atbalsta. Daži to dara kopš misijas pirmās darba dienas. Brālis Kārlis Purgailis mums liekas kā tālumā aizdegta lāpa, kura arī citus ir aizdedzinājusi.

Kādā dienā es eju pavadīt Verneru un Emīliju

uz kādu palmu birzi turpat Rinkona tuvumā. Tur nonākuši mēs dzirdam, ka kāds bērns skaņā balsī un skaidrā latviešu valodā dzied mums pazīstamo dziesmu: „Es lieku savu cerību...“ Tonis un vārdu izruna liecina, ka tas ir latviešu bērns, bet viņš nemītīgi atkārtu tikai vienu teikumu. Skaņa nāk no kādas palmas galotnes, kuras tagad visas ir pilnas ar dzeltēniem, gataviem ogu ķekariem. Citādi nevar būt—kāds bērns ir uzkāpis palmā ogot un tagad mūs pamanījis grib parādīt savu mākslu. Ar lielām pūlēm ieraugām dziedātāju, bet tas nav nekas cits, kā zaļš papagailis, kurš bez pārtraukuma atkārtu pazīstamās cerības dziesmas pirmo teikumu. Māsa Emīlija sajūsmināta iesaucas: „Nu vai nav brīnums, Rinkonā pat putni cilvēku valodā slavē Dievu!“ Es nu atminu, ka pirms daudz gadiem, kad mēs ar Dr. Līgeri viesojamies Rinkonā, toreiz māsa Rute kaut kur bija dabūjusi mazu, bezspalvainu papagailīti. Viņa to toreiz bija ielikusi mazā papes kastītē un baroja ar pusdienu atliekām. Varbūt viņa toreiz cerēja šim putnēnam iemācīt kaut ko runāt. Toreiz dakteris teica tā: „Rute, tu šo ērmu vari atdot kaķim, no viņa nekas labs neiznāks!“ Rute daktera gudro padomu nepieņēma, bet pielika visas pūles, lai pa vaļas brīžiem tam kaut ko iemācītu. Tagad nu šis ērms skaļā balsī slavē Dievu. Rute viņu bija nosaukusi par puiku un tam šo vārdu iemācījusi. Par šādu vārdu tas laikam bija lepns, jo vakaros vienmēr savu vārdu vairākos reizes skaļā balsī izklicēja.

Šis lielais dziedātājs nodzīvoja vairākus gadus, bet mira traģiskā nāvē. Viņš katru dienu mēdza aizlaisties uz mežu, bet katru reizi atgriezās mājās. Reiz viņš tomēr vairs nepārnāca. Kāds mežonis ar bultu to bija nošāvis. Neviens nebūtu zinājis, kas

ar puiku ir noticis, bet mežonis pats atnācis Rutei pateica, ka esot pārskatījis un nepazīdams viņas papagaili nošāvis. Tad kad ievainots no koka nokritis, viņš vēl pāris reizes iesaucies: „Puika, puika!” Tā nobeidzās šī putna dzīve, kurš ar cilvēkiem līdzīgu balsi mācēja Dievu slavēt.

Nākošā dienā atkal ejam uz mežu. Šoreiz ar Verneru un Kārli. Visi esam bruņojušies ar šautenēm. Esam nostaiģājuši lielu gabalu pa mežu, bet vēl neesam neviena medījuma pamanījuši. Ir redzami tikai lielie, zili sarkanie papagaiļi, bet tie ir tik greznā tērpā ģērbti, ka mums nav nekāda prieka pret viņiem vērst savus šaujamos rikus. Kādēļ gan tos nogalināt, ja no viņiem nekā cita nevar iegūt kā tikai krāsainās spalvas? Ejam atpakaļ uz mājām, jo laiks ir apmācies. Esam gājuši labu gabalu māju virzienā un nu jau vajadzēja būt aizsniegtam ganību žogam, bet visiem par brīnumu atnākam atpakaļ tai pašā vietā kur neilgi iepriekš bijām sēdējuši. Tepat Verners ar dunci bija iegriezis kādā kokā dziļu robu. Tagad viņš kā jau pilots uzņem kursu un teic, lai mēs viņam sekojot. To mēs arī darām, bet pēc neilga laika atkal esam pie ierobotā. koka. Nesaprašanā skatāmies viens uz otru un smejam. Trešo reizi ejam pa kādu nelielu graviņu, kura turpat tuvumā ir, un pēc kādām desmit minūtēm esam pie žoga, gar kuru iedami satiekam Emiliju, kura ir nākusi mums pretī, jo mēs esot pārāk ilgi bijuši prom. Mēs trīs ejam uz mājām, bet Verners iet atpakaļ, jo gribot noskaidrot, kādēļ esam maldījušies. Bet cik zinu, tad mežs šo noslēpumu paturēja pats.

Ir pienācis mūsu viesu atvadišanās vakars. Visās četrās dienās kurās esam kopā bijuši, gandrīz katru dienu un vakaru ir noturēta kāda sapulce, gan

latviešu, gan vietējā valodā. Viesi visi pēc kārtas ir runājuši, dziedājuši un spēlējuši. Viņi nu teic mīļus un svētīgus atvadīšanās vārdus. Tā viņiem kā mums brīžam parādās acis pa asarai. Kārlis nospēlē uz savas vijoles pēdējo korāli: „Tur aiz tiem zvaigžņu augstumiem ir mana tēvija...” Tad viņš noliek savu kokli, bet tās skaņas vēl dziļi sirdīs atkartojas, kas zina, varbūt vienam un otram no mums šī ir pēdējā reize satikties ar mīļajiem mīļas līdzstrādniekiem. Varbūt kādam no mums dzīves kokles stīgas pārtrūks un kad kokle vairs neskānēs, tad tā būs malā jānoliek. Bet kamēr vēl svešniecības ceļu iesim, tuksneša smiltis bridīsim un nastas nesīsim, savu skatu arvienu vērsīsim uz zvaigznēm rotāto debesu tāli. Tur jau ir mūsu tēvija. Tur mūsu nolietoto kokļu vietā saņemsim jaunās, tās vairs nekad nenolietosies un viņu stīgas nepārtrūks. Šai atvadu sapulcē ir gana runāts, dziedāts un spēlēts, to ir darījuši gan viesi gan palicēji. Palicēji esam gribējuši saviem viesiem pateikt visu ko sirdīs jūtam, tikai tas mums ir vāji izdevies. Liekas, ka vēl daudz kas ir nepateikts, jo ir pietrūcis piemērotu vārdu. Tomēr esam ļoti pateicīgi mīļajam debesu Tēvam par svētīgiem brīžiem, kurus kopā ar viesiem šeit pavadījām. Viesi bija mūs kā kādā kalnā uzveduši un no turienes varējām redzēt kaut ko tādu, kas mums lika aizmirst darba jūgu. To gaa zinām, ka atkal būs jākāpj lejā un jānes darba nasta par jaunu. Zinām ka tur mūs gaida ļaudis, kuriem vajadzēs palīdzēt un pat dažu reizi par vienu un otru ļaunumu būs jājautā: „Kādēļ mēs to nevaram izdzīt?” Bet tomēr kalnā redzētais un dzirdētais ir mūsu māla traukus ar kādu spēka balzamu piepildījis.

Nākošā rītā visi, kam vien iespējams, esam uz

lidlauka. Šoreiz visi ir klusi un domīgi, tikai isi novēl svētību un sargāšanu ceļā; spiež visiem roku un tad atkal pāri mūsu galvām aizlido sarkanbaltais putns ar mūsu draugiem un līdzstrādniekiem. Mēs ejam atpakaļ pie saviem pienākumiem, bet visi klusējam un tikai viens un otrs reizēm apspiesti ieklepojas. Citi tikai klusi izslauka acis, lai labāk varētu saskatīt kurā vietā ir atstājuši savu darba nastu.

Ir nākuši un gājuši gads aiz gada. Mūsu sētā ir uzbūvētas vairākas jaunas pajuntas, kuras jau var saukt par ēkām. Arī es jau sen vairs nedzīvoju tai pajumtē, jeb būdā, kurā man pa naktīm no palmu lapu jumta krita virsū lielie tārpi. Mans jaunais dzīvoklis ir neliela pažobeļe, piebūvēta pie pionieru mājas sienas, saules, jeb vakara pusē. Mans tuvākais kaimiņš ir vēršu transpotra vadītājs un reizē arī dzejnieks, Lūķenieks. Mans dzīvoklis ir 1,80 metru plats un 4 metri garš. Viena siena ir no mūra, bet trīs ir no dēļiem un jumts ir no dēļiem. Augstums ir nepilni trīs metri. Esmu ļoti apmierināts ar savu jauno dzīvokli, jo te es jūtos ka savā pašā pasaulē, neviena netraucēts. Karstajos mēnešos gan te ir ko izturēt, bet es visu dienu esmu darbā un vakaros mana istabiņa jau ir labi atdzisusi. Kad mūsu sētā viesojās mūsu miļlais brālis un darba biedrs mācītājs Klaupiks, tad es viņam starp citu parādīju arī savu dzīvokli. Viņš pie durvīm labi apskatījās un tad noteica: „Brālīt, tas jau ir cietums!“ Man tāds brāļa Klaupika spriedums vēl šodien pēc vairākiem gadiem īsti labi patīk, jo es jūtos sava Kunga saistīts gūsteknis un cietumnieks. Tādi pat ir mani citi darba biedri, jo visi esam sava Kunga saistītie. Darba gadi nākdami un iedami mūsos atstāj redzamas pēdas. Mūsu gaita paliek gausāka un stāvi saliekti. Vienam un otram ir tā

jāsaka, ka āgrāk gan to vai citu ko varēja veikt, bet tagad vairs nespēj. Cits tikai atmiņās kavējas pie tā laika, kad varēja kaut ko veikt, bet tas ir jau kopš labi daudz gadiem...

Pirms gadiem... Es sēdu kopā ar Verneru Grinbergu, Vārpā, Pitangeiras draudzes vecajā, ļaužu pārpildītā baznīcā. Skatāmies Rutes Līdakas rādītās gaismas bildes. Viņa ir nupat kā atbraukusi no Ziemeļamerikas un gatavojas braukt uz Bolīviju. Šis nu ir Rutes atvadišanās vakars. Pēc gaismas bilžu izrādes viņa saka savu liecību par to kā ir saņēmusi Dieva skubinājumu un norādījumu par Rinkona darba lauku, kurā būs jāstrādā. Brālis Verners jau ir bijis Rinkonā vairākas reizes, bet es tikai vienu. Mēs kaut cik turienes dzīves apstākļus pazinām. Zinājām arī kāds darba smagums tur ir. Es sēdēdams šai dievnamā pats sev jautāju, vai Rute tur izturēs. Viņa gan ir jaunības ziedonī un spēcā, bet vai turienes dzīves un darba nasta viņu nesalauzīs? Rute tomēr gāja un izturēja.

Kad rinkonieši bija saņēmuši ziņu par jauno misijas darbinieci, viņi nolēma tai sūtīt pretī uz Elkarmenes staciju pašu Rinkona saimnieku Ernestu. Viņš bija aizgājis uz turieni ar diviem apsedlotiem vēršiem. Noteiktā dienā Rute ieradās Elkarmenē, kur Ernests viņu gaidīja. Visa atbraucējas manta bija tikai neliela ceļa soma, kuru viegli piesiet pie sedliem. Bija lijis vairākas reizes spēcīgs lietus. Tagad ceļā vērši vairākus kilometrus brien pa ūdeni, ceļa neredzēdami. Abas ceļmalas ir aizaugušas ar bieziem krūmiem, kuri gandrīz visi ir dzeloņaini. Tie plēš ceļnieku rokas un drēbes un tā iet arī Rutei. Viņa tādām ceļam nav pienācīgi sagatavojusies un jau pusceļā viņas drēbes ir saplēstas. Ernests viņai aizdod savas rezerves drēbes un nu viņai vairs

no ērkšķiem tā nav jābaidās, jo drēbes ir biezas un neplīst. Pēc trim ceļojuma dienām viņi sasniedz Rinkonu, kur jauno darbinieci visi ar lielu prieku apsveic. Pēc pāris atpūtas dienām viņa iestājas darbinieku rindās un jau pirmajā dienā redz, ka visu padarīt nespēs, bet cenšas darīt ko var. Darbs ir skolā un ambulancē. Ir jāmāca un jādod zāles. Ir darbs virtuvē pie trauku mazgāšanas, galda klāšanas un novākšanas. Ir darbs pie drēbju šūšanas un lāpīšanas. Trīs reizes dienā ir jāvada skolnieku galda lūgšana. Kad kāds saslimst, vienalga, diena vai nakts, Rutei ir jāiet un ar zāļu devām un labas cerības vārdiem slimais jāatspirdzina. Ir viņa pie pirmiem un pēdējiem strādniekiem. Tomēr vēl liekas, ka darba būtu par maz. Kādu laiku viņa apņemas mūsu barokļus apgādāt ar barību. Četras reizes dienā viņa dzen vairākas ķerras uz pāris simts metru atstato aploku. Kā par brīnumu, ar visiem šiem darbiem viņa tiek galā. Neiztrūkst arī nevienā no latviešu un bolīviešu sapulcēm. Cik Dievs dod izturību, tik darbu viņa nesamazina, drīzāk vēl pavairo. Kad tādā gaitā ir pavadīti vairāki gadi, tad tomēr tie atstāj nepatīkamas sekas. Lēnām viņa sāk pagurt. Reizēm ēdiena laikā tikko pie kopīgā galda sākusi ēst, viņa pamet ēdienu un izgājusi laukā kādā koka ēnā mocās ar jūras slimību. Tad viņa vairs pie galda neatnāk, bet skolas mācību starplaikā, kad citi skolotāji sevi stiprina ar mēizes gabalu un kafiju, viņa sarāvusies kamolā guļ savas mājas priekštelpā uz platā sola. Tad pienāk diena, kad māgas kaite viņu pavisam sagrābj savā varā. Viņa jau vairākas dienas nav sētā redzama. Trešās dienas rītā pulkstens trijos Harijs modina mācītāju Arvidu un brāli Ernestu. Rutei ir vēlēšanās, lai vēl viņu tā Kunga vārdā svaidītu ar eļ-

ļu un pielūgtu Dievu. Slimnieces pulss esot ļoti gauss un visu nakti viņa esot mocījusies smagās sāpēs.

Rute guļ gultā un ir nedabīgi bāla un klusa. Pie gultas uz krēsla deg maza petrolejas lampiņa, kuras stikls ir piekvēpis melns. Liekas, ka arī šī lampiņa taisās dzist. Gultas galā sakņupusi sēd māsa Jūlija Ostnieka. Viņa tur ir pavadījusi visu nakti. Acis viņai ir iekaisušas un viņa pastāvīgi tās slauka. Mēs kopīgi lūdzam Dievu un mācītājs Eichmanis viņu svaida ar eļļu tā Kunga vārdā. Tas ir viss, ko var darīt. Mēs nespējam satvert cietējas roku un teikt: „Celies un staigā!“ Tik liela mūsu ticība nav, bet tomēr ticam tam ko Raksti saka, ka tas Kungs pats slimos paceļ un Rakstus nevar atnest. Pēc dažām dienām Rute ir atspirgusi un sāk iet savās darba gaitās.

Labu laiku viss iet parastā gaitā, bet tad Rute atkal ir sagurusi un paliek gultā. Šoreiz lidlaukā ierodas no Korumbā aicinātā lidmašīna. Rute tomēr ir tik nespēcīga, ka nevar paiet. Mēs viņu iesēdinām krēslā un četri brāļi aiznesam uz lidlauku. Pie Rutes mājas ir sapulcējušies visi skolas bērni. Tie dzied atvadu dziesmu, bet necik tāļu netiek. Pirmā panta ir nodziedāta līdz pusei, tad pārtrūkst un apklust. Meitenes visas sāk raudāt. Mēs stāvam pie lidmašīnas un klusējam, arī mūsu acis lien rūgtais mitrums. Vēl kādu brīdi varam noskatīties kā lidmašīna paceļas un Rute ar Hariju aizbrauc.

Pēc dažiem mēnešiem atkal esam lidlaukā. Te ir atkal visi skolas bērni un pārējie. Sākam dziedāt un šoreiz dziesma ir cita un netiek pārtraukta. Dziedam sirsnīgi un jo skaļā balsī. Rute un Harijs kāpj laukā no lidmašīnas un abiem ir smaidoši un

sārti vaigi. Ja kāds vēl iedomājas slaucīt acis, tad tur vairs nav rūgtuma, bet katra asara ir prieka un pateicības lieciece. Mūsu mīļajam debesu Tēvam patika mums vēlreiz uzdāvināt mūsu Ruti.

* * *

VII

BRAUCIENS PA GAIBAS CELU AR VĒRŠU RATIEM LIETUS PERIODĀ.

Mūsu vēršu transporta šefs ar savu palīgu, desmit jūga vēršiem un smagajiem, dubļu notraipītajiem ratiem ir pavadījuši trīs dienas pie Gaibas ezera, gaidīdami sili no Brazīlijas puses. Ar sili atbrauks Arvīds un atvedīs Korumbā sapīrtās mantas. Brauciens no Rinkona uz Gaibu Lūķeniekam bija izdevies bez kādām grūtībām. Ceļš gan bija pārplūdis ar ūdeni, jo bija spēcīgi lijis. Tā kā ceļš bija galīgi izmircis, tad visur rati bija atstājuši dziļi iebrauktas grambas. Abas ceļa malas bija apaugušas ar treknu zāli, kurai vērši garām iedami nokož tikai galotnes un vēlāk arī to vairs nedara, jo ir paēduši. Vietām garī ceļa posmi vēršiem ir jābrien pa ūdeni, kurš sniedzas tiem līdz ceļiem. Tā kā rati bija gandrīz tukši, tad braucēji trijās dienās bija Gaibu aizsnieguši. Arī Gaibas krastā gaidīšanas laikā dzīve ir viegla. Vērši ganās ezera krasta lielajā zālē un tos uzmana Lūķenieka palīgs, ajoinietis. Jāuzmana, lai kāds no vēršiem nenoklist un neaiziet atpakaļ uz mājām. Tā jau dažas reizes bija noticis. Lūķenieka palīgs ir tāds vīrs, kurš prot vārīt un arī traukus mazgāt, tādēļ šefs ir pilnīgi brīvs. Viņš var pārcelties savā dzejnieka valstībā, tur izmeklēt sev pērles, dārgakmeņus un citas spožas lietas pēc patikas un vajadzības. Var arī, ja patīk, staigāt pa rožu un citu puķu ielejām un apbrīnot to skaistumu.

Ceturtās dienas rītā viņi ierauga tālumā uz ezera kādu melnu punktu un tas nu nozīmē, ka gaidītie brauc. Pēc kāda laika viņi ir klāt. Sile ir dziļi iegrimusi no smagās kravas un diviem airētājiem. Tie ir Jānis Malvess un Arvīds Eichmanis. Arvīds

izskatās ļoti noguris, jo ir cilājis trīs stundas ilgi smago aieri. Tāds darbs nav viņa vecumam piemērots. Vakar rītā Malvess viņu bija sagaidījis ezera savienojumā ar upi. Šī vieta atrodas apmēram 12 kilometrus attālu no Malvesa dzīves vietas. Arvīds bija četras dienas pavadījis uz kuģim piesietās lielaiņas, padots saules tveicei, lietum un nakts dzestrumam. Tur gultas maisa vietā ir cietais prāmja skārds un pagalvī malkas pagale. Pusi no atvestās kravas viņi bija nolikuši krastā un ar otro pusi pārbraukuši Malvesa mājā. Pēc brīža atpūtas Malvess bija aizbraucis pēc atstātām mantām, pārbraucis mājās vēl vakara stundā un šorīt agri atkal pāri ezeram. Gaibas militārais komandants norīko savus kareivjus par palīgiem, sile drīzi vien ir iztukšota un viss atvestais rūpīgi novietots ratos. Kādu stundu atpūties Malvess aizbrauc pēc otrā vezuma un viņam par palīgiem līdzī divi kareivji. Pēc septiņām stundām viņi atbrauc ar pārējām mantām. Māsa Rute Malvesa ir mums atsūtījusi lielu katlu ar saceptām zivīm, otru tādu pašu ar rīsos vārītu gaļu un vēl divus lielus maizes klaipus. Tā ceļa vīriem ir liela bagātība. Šovakar jāvēra tikai tēja, jo visa cita ir papildnam.

Ir jau dziļa tumsa, kad Malvess no mums atvērās un sāk dzīt savu smago sili pāri ezeram uz Brazīlijas pusi. Ceļa vīri ir iesējuši savus guļamtiklus karavīru pajumtē, jo atkal sāk līt. Arvīdam komandants dod savu istabu un gultu, bet pats aiziet gulēt kareivju telpās. Lietus līt visu nakti. Pulkstens četros rītā tomēr jau vērsi ir aizjūgti un iesāk vilkt smago vezumu uz māju pusi. Ratu priekšā Arvīdam ir iekārtota vietīņa. Lūķenieks iet ratiem pa priekšu, bet ajorietis tiem seko. Iebraucot mežā vairs nevar redzēt ne ceļu ne ceļa malu. Bet Lū-

ķēniņš tikpat labi kā viņa vērši šo ceļu pazīst un tādēļ viņiem lietus un tumsa nekādas grūtības nerada. Rati gan dziļi iegrimst mikstajos dubļos un iebrauktajā sliedē, bet vērši ir labi paēduši un atpūtušies, tādēļ samērā viegli tiek cauri visām dubļu ielejām. Gaismai austot lietus apstājas un no mākoņiem var spriest, ka tas kādas dienas vairs nelīs. Visi apmaina slāpās un dubļu apklātās drēbes pret sausām un tīrām. Lai nebūtu velti jākavē laiks, braucēji savā starpā sadalā vienādās daļās atlikušās zīvis un rīsus un tad tās ir brokastis un pusdienas kopā. Tējas un kafijas vietā sataisa dzērienu no brūnā cukura un uz ceļa pasmeltā ūdens. Pie dzēriena piekož klāt rīcietu maizes, kuram virsū ir zemes riekstiņu sviesta kārta. Līdz ar tumsu ceļnieki sasniedz naktsmāju vietu. Tā ir tāda vieta, kur mežs ir iztīrīts no asajiem krūmiem un kur ir iespējams piesiet tiklus gulēšanai. Te ir arī vieta vēršiem, jo šai mežā kurā katrā vietā pārnakšnot nevar un to var darīt tikai zināmās nometņu vietās. Lūķeniņš savu pavāra pienākumu uztic mežonim, kurš to arī godam veic, tikai rīsu biežputra ir izdevusies stipri sāļta un tēja nesamērīgi salda. Pēc mežonu garšas viss tomēr skaitās pirmklasīgs vārījums un pašam vārītājam lieliski garšo. No galda lūgšanas Lūķeniņš šoreiz ir brīvs, jo to lūdz Arvīds. Viņam atliek tikai novietot ratu dziļajā kastē vakariņu traukus un tā kā laiks izskatās skaidrs un jauks, tad brezenta pajumti netaisa. Ceļnieki iesien starp kokiem savus guļamos tiklus un tie reizē ir viņu gulta un māja, ar drēbes sienām un jumtu, kurš tos aizsargā no asinskārīgiem moskītu tūkstošiem. Tie cauru nakti dzied un pacietīgi gaidā, kad gulētāji celsies, līdzis no savas mājas laukā un ar kādu asins pilienu samaksās par jauko dzie-

dāšanu un pacietīgo gaidīšanu. Šis brīdis pienāk pulkstens trijos rītā, kad Lūķenieka komandas balss ziņo laiku celties. Komanda iztraucē agrā rīta klu-sumu un mieru. Visi satin savus guļamos tīklus un sāk cīņu ar tūkstošiem uzbrucēju, kuru šoreiz ir neredzēti daudz. Lūķenieks jau ir izvārijis kafiju, sagriezis un sasmērējis ar zemes riekstiņu sviestu biezus maizes riecienus. Nav pagājusi ne stunda, kad vērši ir sajūgti un brokastis paēstas. Tad rati atkal ir uz ceļa un kratās pa akmeņiem un koku saknēm. Tā turpinās visu dienu ar isu pusdienas laika pārtraukumu.

Vēlā vakara stundā ir aizsniegta nākošā nometnes vieta. Kamēr izjūdz vēršus, Lūķenieks ir pagatavojis vakariņas. Tā ir parastā risu biežputra ar žāvētu vērša gaļu. Šoreiz ēdiens nav pārsālīts un vakariņās izsalkušiem ceļniekiem garšo lieliski. Pēc vakariņām sāk rūkt pērkons un tas nozīmē, ka līs hetus. Tiklīdz ceļnieki paspēj uzvilkt brezenta pajumti, lietus ir klāt. Lūķenieks savu tīklu ir izkāris ārpus pajumtes, bet pārklājis ar plastika gabalu un tam ūdens cauri netek. Palīgs savu guļas vietu pagatavo zem brezenta, bet Arvīds paliek gulēt ratos, kur gan no lietus ir pasargāts, bet ne no moskītiem, jo tur nevar pārvilkt sev pāri moskītu tīklu. Lietus līst lielām lāsēm un bez apstājas cauru nakti. Tieši no šejienes sākās grūtākais ceļa posms. Tā kā pa tumsu nevar redzēt braukt, tad nekas cits neatliek kā gulēt līdz gaismai. Beidzot tā arī aust, bet lietus līst kā lijis. Lūķenieks teic, ka tomēr ir jājūdz vērši un jāmēģina tikt pāri priekšā stāvošai pāris simts metru platai ielejai. Tā ir pārplūdusi ar ūdeni, kas sniedzas vēršiem pāri ceļu locītavām. Tā kā uguni neizdodas iekurt, tad ir jāiztiek bez brokastīm. Norunā ēst vēlāk, kad pārstās līt. Kamēr sajūdz vēr-

šus, visi ir izmirkuši slapji. Nevienam nav lietus mēteļa, Arvīdam ir tikai lietussargs. Galva un pleci viņam gan no lietus ir pasargāti, bet pārējais ķermenis padots lietum. Tikko rati ir sākuši kustēties un brauciens sākas, Arvida lietus sargam kāds ass koka zars izplēš lielu robu un tagad šis patvēruma devējs vairs nav lietojams. Kad piebrauc pie ielejas, tā izskatās kā plata upe un tajā ūdens vēršiem sniedzas līdz vēderam. Tā kā ceļu nevar redzēt, tad ir jāpaļaujas vēršu izmaiņai. Kad pa ieleju ir nobraukti daži desmit metri, pēkšņi rati sagāžas uz vieniem sāniem. Lūķenieks ar savu spēcīgo kliedzienu pārbiedē vēršus un tie gan izrauj ratus no neredzamās bedres, bet tad rati sagāžas uz otru pusi. Šoreiz tie iegrimst tik dziļi, ka vairs nelīdz ne kliegšana, ne pātagas vīcinašana. Vērši apstājas. Kad tie ir mazliet atpūtušies, tos mēģina par jaunu iekustināt, bet rati iegrimst vēl dziļāk un tos vairs nevar ne kustināt.

Lūķenieks daudzo piedzīvojumu izmācīts saprot, ka šoreiz ārā netiks un saka, ka cits nekas neatliek kā gaidīt kamēr lietus pāriet. Tad visu kravu varēs pārņest uz kādus 150 metrus attālo augstāko vietu. Kamēr gaida lietu pārejam, visi cērt kokus no kuriem pagatavo grīdu uz kuras novietot kravu. Kad pēc pāris stundām grīda ir pagatavota, tad arī mīļais debesu Tēvs nāk ceļa vīriem palīgā un pašķir biezos mākoņus uz abām pusēm, lai lietus apstājas. Vīri ar smagajām nastām brien pa dziļo ūdeni. Kamēr ūdens sniedzas līdz ceļiem, brišana nav grūta, kaut gan kājas mīkstajos dubļos slīd uz vienu vai otru pusi un ir krietni jāturās lai nepakristu. Kad nonāk pie dziļākas vietas, kur ūdens sniedzas līdz krūtīm, tad tikai lēnā gaitā un ar lielu uzmanību var tikt uz priekšu. Lūķenieks negrib Arvīdam at-

ļaut piedalīties šai grūtajā darbā, bet Arvīds nav at-
runājams. Viņš tāpat kā citi nes pāri lielajam ūde-
nim maisu pēc maisa un saini pēc saina. Pēc četrām
stundām visa krava ir pārnesta un novietota uz sa-
gatavotās grīdas. Liekas, ka vērši to ir labi sapra-
tuši ka rati tagad ir tukši un tiklīdz dzird pazīsta-
mo komandu, visi reizē salecas un vienā stiepienā
rati ir pāri neredzamajam līdzenumam un dziļajai
gravai. Kamēr citi krauj vezumu, mežonis pēc Lū-
ķenieka norādījuma gatavo brokastis pusdienas un
vakariņas. Visu vienā reizē, tikai divos katlos. De-
bess sāk palikt atkal tumšāka, bet vēl nelīst. Kad
ceļa vīri ir paēduši brokastis un pie vienas reizes
arī pusdienas un ratos noglabājuši vakariņām pare-
dzēto ēdienu, tad arī tā kā būtu norunāts, lietus ir
atkal klāt. Lūķenieks grib pierunāt Arvīdu, lai viņš
ietu ratos zem jumta un pārgērbtos sausās drēbēs,
bet viņš atsakās un iet kopā ar citiem ceļa biedriem
aiz ratiem. Tā kā laiks ir ļoti karsts un sutīgs, tad
slapjās drēbes un lietus lielas grūtības nerada. Vīri
ir norūdīti šādai dzīvei, tikai moskīti ir saradušies
neredzētā daudzumā un ceļnieku rokas un sejas ir no
dzēlieniem uztūkušas un sarkanas.

Ceļojums turpinās līdz deviņiem vakarā, kad ir
aizsniegta nākošā nometnes vieta. Kā vienmēr, vēr-
šus izjūdz un piesien pie kokiem. Tie ir noguruši
un tūlīt cits pēc cita noguistas dubļainajā zemē un
sāk atgremot trekno zāli, kuru pa visu dienu gar
ceļa malu ir salasījuši. Lietus vēl vienmēr līst, tikai
tagad tas ir tāds smalks un biezs. Kad ir uzcelta
pajumte, tad mēģina iekurt uguni. Tas izdodas ātri,
jo mežoni to ļoti veikli prot. Var sasildīt šorīt izvā-
rītās vakariņas un piedevām kafiju. Visi to dzer
pilnām mutēm un slavē. Ceļniekiem visiem ir sausas
drēbes kuras var mainīt pret slapjajām, bet mežo-

nim tādu nav. Arvīds izņem no savas ceļa somas baltu kreklu un tumšas bikses un tos iedod mežonim, tam labi ieskaidrodams ka tās viņš var paturēt un nav jādod atpakaļ. Pēc ilgākas skaidrošanas ajorietis to ir sapratis un viņa seja priekā staro vien. Kad vakariņas ir paēstas un trauki novākti, ir jau tuvu vienpadsmitai stundai. Pirms gulēt iešanas vēl tiek salikts krietni daudz malkas uz ugunsкура un tad tam tuvu pie kokiem uzkar salijušās drēbes. Norunā celties tikai ar dienas gaismu, lai cilvēki un lopi var ilgāk atpūsties. Tā arī dara. Gaismai aus-tot visi pamostas. Lietus vairs nelist un Arvīds saka, ka tas esot apstājies līt tūlīt pēc pusnakts. Tiem kuri savas slapjās drēbes bija novietojuši tālāk no uguns, tās tagad ir sausas, bet Lūķeniekam, kurš bija savu kreklu un bikses novietojis tuvāk ugunij, bija citādi. No krekla bija atlikušas tikai piecas bal-tas pogas. Tās bija pie koka zemē nokritušas. No biksēm bija pāri palikušas četras melnas pogas un biezā ādas josta, kura no karstuma bija savilkusies desmit likumos un izskatījās pēc čūskas, kura ir aptinusies ap koku. Par sadegušajām drēbēm Lū-ķenieks neko daudz neskumst, jo viņam katrā brau-cienā mēdz būt līdzī septiņi krekli un tikpat daudz bikšu. Sašutis viņš ir par sadegušo jostu, kura viņam esot kalpojusi ilgu gadus un uzticīgi turējusi bik-ses pieklājīgā augstumā.

Kad brokastis ir paēstas, vērši sajūgti un telts nojaukta, sākas atkal mājup brauciens. Lūķenieks brien pa dubļaino ceļu vēršiem pa priekšu un Ar-vīds ar ajorieti seko ratiem. Kaut gan noguris, Arvīds atsakās sēsties ratos. Lietus mākoņi uz laiku ir nozuduši un ceļnieki pēc vairākām dienām atkal sajūt saules karstumu un sviedrus. Laiks ir pāri pusdienai, kad Lūķenieks aptur vēršus un saka ka

tie esot jāatpūtina. Atpūtas laikā varēs pagatavot un paēst pusdienas. Šai vietā izrādās, ka ir ļoti daudz tā saukto sviedru bišu. Tās ir mazliet lielākas par parasto virtuves mušu un ir ļoti uzbāzīgas. Viņām nav ne zobu ne dzeloņa, bet viņu lišanu cilvēkam ir grūti paciest, jo tās lien degunā, mutē un ausīs. Lien aiz krekla un visur kur vien iespējams. Tām kā liekas ir tikai viena vēlēšanās — iegūt sviedrus, jādomā tādēļ ka ir apnikušas savu saldo barību un kāro kaut ko sālāku. Muguras un rokas ir kā nolipušas ar šīm bitēm un vērsiem tās ir pilnas nāsis un vēl ārpusē sakrājies labs kamols. Tās gaida savu reizi kad varēs tikt klāt sālūmam. Vērši paši ar tām neprot tikt galā un Lūķenieks iet viņiem palīgā. Viņš ar koka zariņa palīdzību tiem iztīra nāsis, jo citādi tie smok nost. Pusdienas vēl nav izvāritas, bet vīru pacietība ir galā. Lūķenieks paņem cirvi un seko mežonim, kurš šai reizē ir viņa priekšnieks. Arvīds paliek nometnē vārīt ēdienu. Mežonis iet Lūķeniekam pa priekšu skatīdamies gaisā un vērodams, no kurienes bites nāk un uz kuriem iet. Dažus desmit metrus no ceļa viņš apstājas pie resna koka un vēro tā galotni. Tad viņš ar pirkstiem rāda Lūķeniekam, ka kokā ir četras saimes bišu. Pēc neilga laika resnais koks ar cauro vidu guļ pie zemes. Meža dēliem ir apbrīnojama zināšana meža dzīvē. Tikko koks ir nogāzts, ajorietis veikli sameklē visas četras „stropu“ vietas, kuri ir caurajā stumbrā ietaisīti. Tie ir pilni ar medu, bišu maizi un periem. Medus ir baltā krāsā, ļoti garšīgs un mīlīgs. Vīri ir paņēmuši līdzī traukus un tos piepilda ar saldo šķidrumu. Ajorietis medum lielu vērību nepiegrīez, bet to galvenokārt veltī bišu maizei un periem. Pēdējie mežonū izpratnē skaitās par lielāko gardumu. Medu uzdzēr vīrsū

ūdens vietā. Sviedru bites ļepo krustiem un šķēr-
sām pa koka zariem, savu mājokļu labuma notrai-
pītas. Var redzēt, ka tās saviem uzbrucējiem neat-
riebjas, varbūt tikai apbrīno to rijīgumu. Īsā laikā
uzbrucēji ir izpostījuši viņu mitekļus, izlaupījuši
viņu medu, maizi un šīgada bērnus. Kad beidzot
vīri ar saldo kravu atgriežas nometnē, ir jau vēla
pēcpusdienas stunda. Arvīds ir pusdienu pagatavojis
un citiem atliek tikai sēsties klāt un ēst. Nospriež
tā, ka šovakar vairs tālāk nebrauks. Toties rītā sāks
braukt labi agri, lai laikus varētu aizsniegt lietus
perioda upi Rio Novo. Šī upe lietus laikā ir apmē-
ram 15 metru plata, vietām līdz 6 metri dziļa un
atrodas apmēram 14 kilometru no Rinkona. Tā kā
pusdienas ir ēstas vēlu, tad vakariņās dzer tikai
tēju. Arvīds jau iepriekš paredzēdams, kā šovakar
vairs tālāk nevarēs braukt, kamēr citi medu mek-
lēja ir izjūdzis vēršus. Līdz ar saules rietu visi jau
ir guļamos tiklos. Tikai meža dēls viens pats guļ
uz paklātā brezenta un sāpēs vērtās no vienas ma-
las uz otru. Viņš kunkst, vaid un locās kā tārps uz
maksķeres āķa. Vaina tā, ka to moca lielā daudzu-
mā apēstie bišu bērni, maize un medus. Tā viņš
mocās pāri pusnaktij, tad grūtā cīņā beidzas un
viņš paliek uzvarētājs. Ir tikai rīta otrā stunda, bet
nometnē jau ir liela kustība. Citi jūdz vēršus, citi
gatavo agrās brokastis un pie reizes arī pusdienas
maltīti. Kafija šorīt ir saldināta ar medu un ļoti
garšīga. Tad atkal sakustas smagie rati un aiz tiem
ceļa vīri, atstādami aiz sevis lielo ugunsgrūdu, kurš
ar savu dziestošo gaismu vēl ilgi pavada aizbrau-
cējus. Ceļš ir ūdens un dubļu pārklāts, tādēļ vērši
katru brīdi ir jāmudina. Pusdienas laikā, kamēr
vēršus drusku atpūtina, vīri paēd jau iepriekš pa-
gatavotās pusdienas. Tad atkal steidzīgi brauc tālāk.

Saulīte vēl ir diezgan augstu, kad Rio Novo upe ir aizsniegta. Te ir jāapstājas visgrūtākā šķēršļa priekšā. Upe ir pārplūdusi un iet pāri krastiem. Liekas ka tā ir tik strauja kā pavasarī ledus iešanas laikā Daugavā. Arvīds uzraksta Ernestam vēstuli uz Rinkonu, lai tas sūta lielo maizes abru ar ko pārcelt mantas pāri upei. Vēstuli nosūta ar Lūķenieka palīgu, ajorieti. Šis piesien savas drēbes virs galvas un pa jau agrākos laikos pārstiepto tērauda saiti veikli pārvelkas otrā krastā. Kad palikušie ir paēduši vakariņas, tie sadzird tālumā šņākoņu. Tas nozīmē ka tuvojas lietus. Ar lielu steigu izdodas uzcelt pajumti un tad lietus ir klāt. Arvīds saka, ka viņš to paredzējis un tādēļ sūtāmo vēstuli ielicis plastika maišiņā. Ziņnesis vēstuli Rinkonā ienes astoņos vakarā, pats viscauri izmircis, bet vēstule ir sausa. Par saņemto ziņu visi ir priecīgi, bet ar laivas sadabūšanu nav tik viegli. Rinkona maizniekam lielā maizes abra patlaban ir pilna ar iejaukto maizes mīklu. Nekas cits neatliek, kā tūlīt kurināt krāsni, lai rītā agrī varētu atbrīvot abru un to lietot par laivu. Nākošā rītā Ernests ar Hariju un otriem vēršu ratiem, kuros ir iejūgti divi spēcīgi vērši, ir braukšanas gatavībā. Ratos ir lielā maizes abra, kura šodien kalpos par laivu. Tajā ir pagaidām ielikti divi karsti maizes klaipi, biezpiens, sviests un cepta gaļa. Lietus gan vēl drusku liņā bet vēlāk apstājas. Ceļnieki pie upes vēl nav paspējuši padzert kafiju, kad palīgi jau ir klāt. Tā kā Ernests ar Hariju ir labi peldētāji un spēka vīri, tad četrās stundās ap 600 kg smagā krava jau visa ir otrā krastā. Beidzamā krava ir Arvīds ar Lūķenieku. Atliek vairs tikai ratus dabūt pāri. Vērši tiek iesieti garā saitē un pa vienam pārrauti pāri. Ratus iesien garā ķēdē, kura sniedzas pāri upei. Ķēdes galā piejūdz divpadsmit

vēršus un tad pēc Lūķenieka komandas tos visus dzen skriešus uz priekšu. Otrā pusē rati ar troksni iedrāžas upē. Vīri kliez un bļauj uz vēršiem ko katris spēj, bet kad rati ir upes vidū, ķēde pārtrūkst un rati kūleņus mezdami aiziet pa upi uz leju. Tie nozūd aiz pirmā likuma. Visi stāv ar vaļējām mutēm un nolaistām rokām. Arī valoda uz brīdi ir pazudusi. Atjēgušies tie cērt šauru stigu gar upes krastu cerībā, ka vārbūt rati būs kaut kur aizķērušies. Tā arī bija. Pāris simts metru lejup no krasta ar visām saknēm bija iegāzies liels koks. Tā galotne sniedzās gandrīz līdz otram krastam. Pie šī koka rati bija piestājušies tāpat kā kuģis pie steķa. Nu vajadzēja taisīt ceļu gar upes krastu. Pēc piecām grūta darba stundām rati bija piebraukti pie mantu kaudzes. Mantas nu steidzīgi krauj labi nomazgātos ratos. Kādu daļu novieto arī no mājām atbrauktajos. Tajos novietojas arī daži ceļnieki. Lūķenieks nu pēc veca ieraduma var sēdēt ratu priekšā un komandēt savus vēršus, kuri jau sajūt māju tuvumu un viņu soļi ir garāki un steidzīgāki. Tikai tagad Harijs atceras savu labās rokas pirkstu, kuru pirms nedēļas bija ievainojis un tagad tās par jaunu ir iekājis. Cīņas karstumā tas bija pavisam aizmirsts. Aptinums ūdenī bija norauts un tagad pirkstu dedzina asas sāpes. Pirksts izskatās ļoti neglīts. Harijs to ir apsējis ar kabatas lakatiņu un tur uz augšu. Līdz ar vakara krēslu rati apstājas Rinkona sētā, kur nu visi ir mīļi apsveicēji: latvieši, bolīvieši un ajorieši. Nemaz nav jāprasa kā braucējiem ir gājis tālajā ceļā. Dubļos notašķītās un saplēstās drēbes, ērkšķu saskrābātās rokas un mōskītu neskaitāmo kodienu pēdas ir skaidra valoda par to kā ir gājis. Braucēji tomēr nekurn un

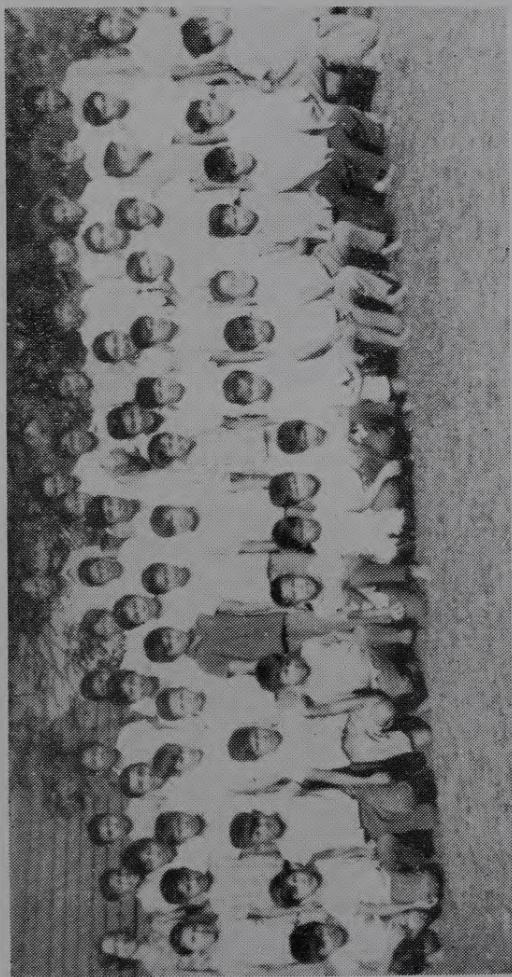
Rinkona lūgšanas nams.

Rinkona skolas kopgrupa

Rinkona meiteņu internāta iemītnieces 1958. gadā.

Rīnkona zēnu internāta iemītnieki 1958. gadā.

Rinkona Bībeles institūta audzēkņi ar skototājiem 1. r.
no kreisās: Māc. J. Krūklis, I. de Lopes, māc. A. Roks,
Alida Eichmane un māc. Arvīds Eichmanis

Kristības dievkalpojums Rinkonā

Rinkona skolnieču gājiens Bolīvijas valsts svētku dienā

Bolīvijas valsts lidmašīna palīdzot pievest pārtiku Rinkona mīsiņai lietus periodā

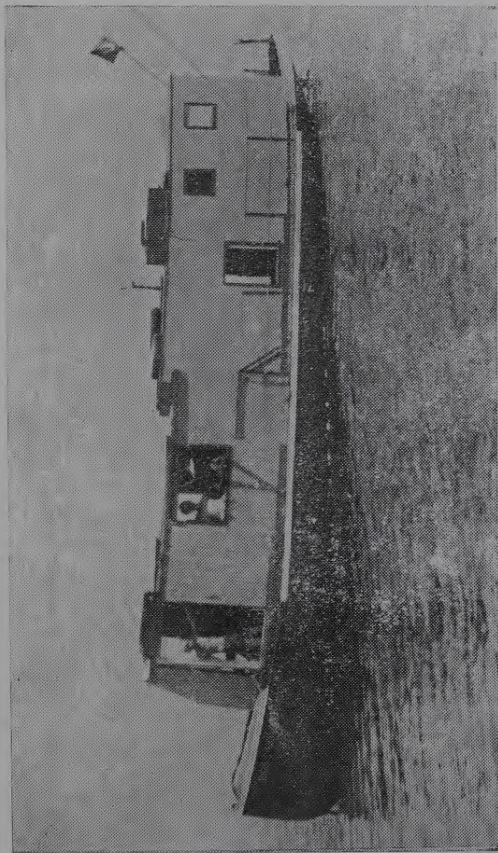
Rinkona misijas darbinieki un viesi

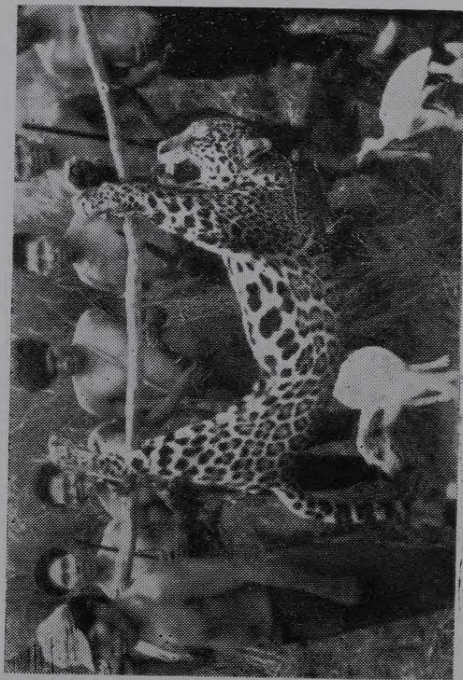
B. L. B. Apvienības priekšnieks māc. A. Arājs un pilots V. Grīnbergs pie
pēdējā lidaparāta braucienā uz Rinkonu

Rinkona skolnieki ceļā uz dievnamu

Rinkona misijas laiva

Rinkona indiāņi ar medījumu.

Rinkonieši apsveicina J. Lukašu un V. Grīnbergu

Rinkona skolnieces vingrošanas stundā

Skats uz Rinkona misijas staciju no gaisa

nesūdzas, kaut arī noguruši tomēr ir apmierināti
un sejās viņiem ir kāds apslēpts prieks, kuru grūtie
piedzīvojumi nav spējuši iznīcināt.

* * *

(No dienas grāmatas.)

VIII

BRAUCIENS PA ELKARMENES CELU AR VĒRSU RATIEM SAUSUMA PERIODĀ.

Mācītājs Arvīds Eichmanis jau kopš vairāk nedēļām ir aizbraucis uz Korumbā, lai iepirktu mūsu nepieciešamākām vajadzībām trūkstošās mantas. Šais dienās ir pienākusi no viņa sūtīta ziņa, lai braucam ar lielajiem četrriteņu vēršu ratiem viņam pretī uz Elkarmenes dzelsceļa staciju. Vēršu transporta šefs Lūķenieks tūlīt ķeras pie darba. Ganībās saķer un pārved mājās desmit braucamos vēršus, lai māsa Hermīne viņus var labi sabarot tālajam ceļam. Lūķenieks iesmērē ratu asis ar pašu vārīto smēri un ratos novieto mucu ar ūdeni. Šai ceļā ir liela ūdens nabadzība. Tikai vienā vietā visā 80 kilometru garajā ceļā ir ļoti niecīga izteka un pārējās vietās, kādās ielejās un bedrēs dažreiz izdodas atrast lietus laikā sakrājušos ūdeni. Tā kā laiks ir ļoti karsts un lietus sen nav lijis, tad arī pat ceļmalas zāle, kura jau tā tur ir nabadzīga, ir nokaltusi un lopu nograuzta. Pa šo ceļu mēdz dzīt pārdotos lopus uz pilsētu. To zinot Lūķenieks ar saviem abiem palīgiem sacērt labi daudz cukurniedru un tās novieto ratos, lai pusceļā tās mežā paslēptu, jo atpakaļ braucot būs vezum un tad vēršiem vismaz pāris reizes ceļā būs pietiekoši daudz spēka barības.

Nākošā rītā agri ceļa vīri izbrauc no Rinkona un palicēji tos izvada. Tā kā ratos nekāda liela smaguma nav un vērši ir labi paēduši un atpūtušies, tad arī braukšana veicas diezgan labi. Pusceļā mežā tiek noglabātas niedres un vērši tūlīt jūt, ka rati ir vieglāki. Jau trešās dienas vakarā braucēji ir Elkarmenē. Parastā apmešanās vieta ir pie kāda ticīga brāļa, kurš dzīvo pilsētas nomalē. Viņa ganību aplokā var arī atstāt vēršus. Izrādās ka Arvīds jau

ir dažas dienas iepriekš atbraucis. Sapiirkto mantu kopsvars ir ap 600 kilogramu un mantas ir jau no stacijas atvestas pie minētā brāļa. Priekš tāļā un grūtā ceļa šis mantu svars ir diezgan liels. Ticīgā ģimene pie kuras mēdzam apmesties, vienmēr ar mums grib dalīties savā nabadzīgā maltītē. Mēs gan no savas puses viņiem parādā nepaliekam un vienmēr kautko vēl atstājam. Lūķenieks ar saviem vēršiem ir pāris dienas bijis kaut kur aiz pilsētiņas, kur kādā zāļainā laukumā vērši priekš sevis ir kaut ko ēdamu sameklējuši. Atvestie pirkumi ir rūpīgi novietoti ratos, kuru jumts ir pārklāts ar neģērētām vēršu ādām. Vēršus pabaro ar pēdējiem miltiem, kuru katram vēršim iznāk apmēram trīs litri. Būtu varbūt varējuši šo spēka barību paņemt vairāk līdzi, bet mūsu apcirkņi bija diezgan tukši un ar to bija jāērķinās. Agrā rīta stundā atskan Lūķenieka skarbā komanda, noskan aizjūga ķēdes un rati sakustas tāļajam, astoņdesmit kilometru garajam ceļam. Vīri visi iet kājām, lai vēršiem būtu vieglāk, jo ceļa izbrauktais un izbradātais māls ir sakaltis ciets kā akmens — tādēļ vēršiem ir jāiet lēnā gaitā un viņi tikai ar grūtībām tiek uz priekšu. Ir nobraukts labs ceļa gabals un saule stipri dedzina. Vīri slauka sviedrus un vērši smagi elso. Šim jau parastajām ceļa grūtībām nāk klāt vēl viena jauna un neparedzēta. Transporta vadītājs un reizē arī pavārs jau vairāk dienas bija tāds sanīcis, bet tagad viņu pēkšņi pārņem kādas iekšējas sāpes. Viņa seja ir sarkusi un acis miglainas. Viņš gan vēl mēģina iet un komandēt savus vēršus, bet tā vien liekas, ka kuru katru brīdi viņš var pakrist. Arvīds liek apturēt ratus un to priekšējā daļā iekārto nelielu vietu kur slimo ievieto. Tā kā abi palīgi vēl pie vēršu vadīšanas ir diezgan nemākulīgi, tad cits nekas neatliek

ka Arvīdam pašam uzņemties vadību. Pusdienas laikā vēršus aptur, lai tie kaut cik atpūšas. Pa to laiku vīri paēd pusdienu un tad atkal dodas tālāk. Kad sasniedz naktsmāju vietu ir jau dziļa tumsa. Abi palīgi dzirda vēršus pie kādas nelielas bedres, kurā gan dubļu ir vairāk kā ūdens, bet vērši to sūc pilnām mutēm. Pa to laiku Arvīds ir pagatavojis vakariņas un galda lūgšanā viņš piemin arī slimnieku. Pēdējais visu dienu cita nekā nav baudījis kā aspirīnu un ūdeni. Pēc vakariņām abi palīgi nozūd savos guļamos tīklos, bet pavārs nomazgā traukus un tos novieto ratu kastē. Ir jau ļoti vēls, bet Arvīds vēl ilgi sēd ugunsкура tuvumā un galvu noliecis runā ar Dievu. Nākošā rītā pukstens četros viņš jau ir brokastis un pusdienas pagatavojis un arī vēršus aizjūdzis. Tie nemierīgi mīņājas un gaida parasto komandu, tad rati sakustas un iesāk savu dienas gaitu. Arvīda sirdi smagi nospiež garais un grūtais ceļa posms un vēl vairāk saslimušais brālis. Ik pa brīžam viņš apjautājas par tā stāvokli un atbilde viemēr ir tā pati — ļoti slikti. Vērši arvien paši no sevis apstājas un tad ir grūti tos par jaunu iekustināt. Cilvēki ir paēduši un padzērušies no līdzī paņemtā ēdiena un ūdens, bet nabaga lopiņi visu dienu gandrīz nekā nav dabūjuši. Visu ceļmalas zāli saule ir izdedzinājusi un ūdens vietā ir tikai dubļi vien. Tomēr šie četrkājainie misijas līdzstrādnieki pacietīgi velk smago vezumu uz misijas nometni.

Tā kā pusdienas maltīte jau iepriekš ir pagatavota, tad arī pusdienas atpūtas brīdis ir isāks kā parasti. Arvīds grib pasteigties, lai varētu ātrāk aizsniegt nākošo nometnes vietu. Lūķenieks reizēm smagi vaid un var redzēt, ka viņam ir paaugstināta temperatūra. Vakara krēslā ir aizsniegta parastā nometnes vieta. To kas vēl nelielajā ieplakā ir atlicis

gandrīz vairs nevar saukt par ūdeni. Tomēr izslāpušie lopiņi prot tādos gadījumos sev palīdzēt. Tur kur citi lopi ir ieminuši dziļāku pēdu, tagad tā zirgi kā vērši ar purnu izspiež mālus no pēdas nostāk uz visām pusēm, izveidodami dziļāku bedrīti un tad pagaida kamēr ūdens tanī kaut cik iesūcas. Sapro-tams, šis nu ir pēdējais veids, kuru šādos gadījumos šie nastu nesēji un vilcēji pielieto, lai kaut cik slāpes remdētu. Lūķeniekam pavārs ir izvārijis tēju, kuru viņš ar lielu piespiešanos iedzer. Šodien viņš jau ir iedzēris pēdējo aspirīnu, bet karstumi vēl nav mazinājušies.

Kad vakariņas ir paēstas, piejāj kāds ceļnieks, kurš ir pazīstams un dzīvo Rinkona tuvumā. Viņš saka ka jāšot visu nakti, jo zirgs viņam esot stiprs un izturīgs. Arvīds uzraksta Ernestam vēstuli, lai sūta palīgspēkus un arī kādas zāles slimniekam. Jātnieks sola ka rītā agri jau būs Rinkonā un vēstuli nodos. Kad ziņa ir nosūtīta, Arvīds ir priecī-gāks un arī slimnieks liekas mazliet atspirdzis, jo izdzer pāris krūzītes rīsu tumes.

Liekas ka Arvīds arī šonakt nav gulējis, jo pulkstens trijos viņam jau ir gatavas brokastis un pusdienes nākošai dienai. Viņš iet palīgā iejūgt vēršus un tad rati atkal sāk lēnām virzīties uz māju pusi. Meža ceļu aspīd pilnais mēness. Šovakar ir jāaizsniedz nometne kur ir noglabātas cukurniedres un cerams, ka arī ūdens tur būs pietiekoši daudz. Viens vēršis uz asajiem akmeņiem ir atlauzis nagu un stipri klibo, bet velk tāpat kā pārējie. Pusdienu paēd tāpat braucot, lai tā kaut cik izmantotu laiku un ātrāk tiktu pie ūdens un spēka barības. Laiks ir neciešami karsts un lopiņi smagi elš, bet arī ceļa vīri ir līdz jostas vietai no sviedriem slapji. Pēc pusdienes Arvīds ļauj vēršiem iet lēnā gaitā un

arī reizēm drusku atpūsties. Tur kur ceļš ir platāks, viņš iet vēršiem blakus un tos skubina un stāsta lai vēl drusku paciešas, jo šovakar tiks pie ūdens un saldās, spēcinošās barības. Varbūt ka nabaga lopīņi ir sapratuši un noticejuši, jo šķiet ka viņu soļi ir drusku garāki un steidzīgāki. Kad nometne ir aizsniegta, vēl ir dienas gaisma. Vēršus izjūdz un pa diviem ved uz nelielo graviņu padzirdīt, bet tur ir tikai spīdoša mālu java. Kopš pāris dienām ūdens ir izžuvis. Vērši jau no tālienes redz un varbūt arī saoz ka ūdens vairs nav, tādēļ tālāk vairs nemaz neiet. Šāda smaga vilšanās viņiem nav pirmā. Tādu viņi savā darba jūgā jau vairāk reizes ir piedzīvojuši. Arvids ir ļoti noskumis, jo šeit parasti ūdens glabājās kādu nedēļu ilgāk kā citās vietās, bet šoreiz arī te ir sauss. Atliek tikai cukurniedres un tās nu būs reizē ēdamais un dzeramais. Vēršus piesien pie kokiem un tie tūlīt apgulstas, jo ir ļoti noguruši. Vīri steigšus sameklē lielos dunčus un cirvi, lai varētu sasmalcināt niedres. Tās ir jāsakapā turpat paslēptuvē un tad jāatnes un katram vēršim jānoliek priekšā uz maisa paklāja. Bet te nu atkal ceļa vīrus sagaida jauns pārsteigums un vilšanās. No paslēptajām niedrēm nav pāri palikusi ne sausa lapiņa. Pirms kādām dienām te bija pārnakšņojis kāds lielāks lopu bars. Tie bija atraduši paslēptās niedres un tās līdz pēdējai lapiņai apēduši.

Arvids gatavo vakariņas un nerunā ne vārda. Arī no ēdiena un dzēriena šai vakarā viņš atsakās. Pēc vakariņu trauku novākšanas viņš atkal ar noliektu galvu sēd pie ugunskura. Lūķenieka slimības stāvoklis vēl arvienu ir bez pārmaiņas. Temperatūra joprojām ir paaugstināta, bet kā par brīnumu viņš tomēr izdzer krūzīti rīsu tumes. Viss mežs ir pieliets ar spožu mēness gaismu un kluss kā kņap-

sēta. Klusumu tikai pa retam pārtrauc lopu smagās nopūtas. Liekas ka tās arī cilvēka apziņai uzliek savu smagumu.

Pulkstens vēl nav četri, kad rati jau atkal kratās pa akmeņaino un sakņaino ceļu. Pēc visiem aprēķiniem šovakar vajadzētu pienākt palīga spēkiem. Varbūt ka šovakar tiek arī pie ūdens. Nākošo nometnes vietu sauc par Barbaru Aku un tā parasti nemēdz izžūt. Tur ūdens iztek no akmeņu spraugas tik daudz, cik viens vērsis spēj izdzert. Ūdenim gan ir sāls piegarša. Šodien pusdienas laikā rati uz pāris stundām apstājas, lai vērsi var mazliet uzkrāt spēkus tālākam ceļa posmam. Pusdienas laikā slīmiņi apmierinās ar krūzīti rīsu tumes ēdiena vietā, bet dzer daudz tējas. Pēcpusdienas cēlienā vērsi it kā sajuzdami ūdens tuvumu iet bez lielas skubināšanas. Līdz ar saules rietu ir aizsniegta Barbaru Aka un nometnes vieta pie tās. Ar lielu steigu vērsus izjūdz un pa vienam ved pie mazā strautiņa, kurš savu gaitu pie akmeņu spraugas iesācis, turpat dažus metrus tālāk izbeidz. Vērsi ilgi dzer, kamēr atgūst nokavēto daudzumu. Kad izjūdz pēdējo vērsu pāri, viens vērsis aiziet pie strauta, bet otrais nekust no vietas. Tad viņš pēkšņi sagriļojas un saņemst pie zemes. Kad pārējie deviņi ir padzērušies, desmitais vairs nav starp dzīvajiem. To vajag novelt no ceļa, lai pārējie rītā var tikt tam garām. Nabaga četrkājainais nastu nesējs un vilcējs, mēmais misijas līdzstrādnieks bija, nobeidzis savu kalpošanas gaitu. Varbūt vairāk tūkstoš kilometrus viņš bija palīdzējis vilkt vezumus gan uz Gaibas, gan Elkārmenes ceļiem. Vienmēr viņam bija spēkē pieticis, lai smago vezumu ievilkto Rinkona sētā, bet šai reizē tā bija pietrūcis. Ja būtu par to jārunā, būtu jāsaka: „Tu esi atdevis pēdējo. Neredzēt vairs tev Rinkona

noru, nebaudīt no Hermīnes sagatavotās un ar spēka barību piekrautās siles un skaidrā ūdens. Nesāņemt tev vairs viņas draudzīgo glāstu kā mazu atlīdzību, kuru viņa nekad neaizmirsā tev dot par atvilktu vezumu. Līdzīgi tev daudz nabaga lopiņu ir cilvēku kara gaitās krituši par šo pasauli. Tos stāstos teic un dziesmās apdzied. Tevi piemin vienīgi misijas darbinieku mazā saimīte. Jūsu, nabaga lopiņu, mūžs nav viegls. Jums vēl vienmēr būs jālikst zem smagajam nastām, tiekams visa radība reizē ar Dieva bērnu godības svabadību tiks atbrīvota no vērdzības jūga. Tā sola Dieva vārds. (Rom. vēst. 8:18-22.)

Arvidu šis notikums smagi skar un viņš ilgi stāv muguru atspiedis pret ratiem. Ratos slimais vaid un deg karstumos. Zemē guļ mirušais, tas jau ir „sadedzis“. Vai tad tādām vajag izskatīties dzīvam un svētam upurim, par kādu runā apustulis Pāvils? „To es zinu, man ceļš drīzi nostaiģāts būs, ceļa mērķis man tuvu jau māj; Ceļa grūtības visas tad aizmirstas kļūs, kuras miesu un dvēseli klāj... Vēl brītiņu īsu kaist tuksneša smilts, vēl naidnieka vajāts un vilts; Bet brīnišķā gaismā mirdz uzvaras rīts, tad mani sveiks debesu cilts. To es zinu, ka drīz saule vakaros grims — būs pēdējā zemišķā nakts... Sāpes, vaidi un pēdējā nopūta rims, būs beigusies ciešanu vakts. Es dzirdu, ka dziesma no tālienes skan — vai debesu koris to dzied? Šī brīnišķā dziesma nav dzirdēta gan — tā cauri caur dvēseli iet...

To es zinu, ka drīz ausīs brīnišķais rīts, to redzēs mans skaidrotais skats. Un visu, kas šeit vēl kā miglā bij tīts, to priekā tad skatīšu pats. Ko auss šeitā nedzird un nesaredz acs, to redzu un dzirdu nu pats; Bez vārdiem, ko izteikt

nevienam nav brīv, mulst debesu godībā skats...

Arvids tikai tad sakustās, kad pienāk viens no palīgiem un saka, ka uguns esot iekurta. Tad tālumā ir dzirdams troksnis un vīri saprot, ka tur nāk palīgi. Drīzi vien tie ir klāt. Četri vērsi un divi vīri. Abi atnākušie prot rīkoties ar vērsiem un cienīgi pārvalda pavāru mākslu. Viens pat prot rīkoties ar veselības adatām un prot ar tām durēt. Pie viena vērsa sedliem ir piesieti divi lieli kurvji ar mandioku saknēm vērsu barībai. Arī ceļnieki nav aizmirsti. Jūlija ir atsūtījusi vairākus klaiņus svaigas kukurūzu maizes, saceptu gaļu, sviestu un biezeņu. Atnākušie palīgi tūlīt aizvieto Arvidu pie vērsu vadīšanas, varišanas un trauku mazgāšanas. Viņam atstāj tikai vienu pienākumu: lūgt galda lūgšanu. No Arvida vēstules, kurā tas bija aprakstījis Lūķenieka slimību, Rute bija atradusi pareizo slimības diagnozi. Drīzi pēc pirmā veselības adatas dūriena slimais sāk runāt un pat pasmaida. Pēc otrā viņš jau pieceļas pussēdus, bet pēc trešā tas jau sēd ar maizes un gaļas gabalu rokā. Arvids arī šovakar vakariņas neēd, bet sevi spēcina tikai ar ūdeni.

Nākošā ritā vērsi ar atlauzto nagu aizvieto ar citu un palaiž papriekšu ceļā, lai iet uz mājām. Kad pēc pāris dienām rati apstājas Rinkona sētā, visi priecīgi saņem atbraucējus. Viena gaidītāja tomēr ir noskumusi — tā ir māsa Hermīne. Viņas desmitais vērsis, kuru tā ar glāstiem un labiem vārdiem bija izvadījusi tālajā ceļā, vairs nebija starp dzīvajiem.

* * *

DRĒBJU DALĪŠANA RINKONA SĒTĀ.

(Tāļajā ceļā nozaudētā vēstule.)

„Es biju izsalcis un jūs Mani esat ēdinājuši.
Es biju kails un jūs Mani esat ģērbuši.“

Mans mīlais Teofil!

Mūsu Kunga Jēzus Kristus žēlastība lai ir ar Tevi un Tavu namu.

Esi mīli un sirsnīgi sveicināts!

Varbūt ka Tu domā ka es Tevi esmu aizmirsis. Ir jau arī pagājis ilgāks laiks, kopš neesmu Tev rakstījis. Tādēļ vispirms gribu sevi ar pāris vārdiem aizbildināt. Pašlaik mūsu sētā ir karstākās un smagākās darba dienas gadskārtā. Notiek cukurniedru ciršana, vešana un spiešana, cukura vārīšana un turbinēšana. Tā iet dienu pēc dienas jau trešo mēnesi. Šogad Dievs ir bagātīgi svētījis mūsu cukurniedru laukus un ceram ka raža suiēgsies pāri četriem simtiem maisu. Šai darbā esam visi iesaistīti no agra rīta līdz vēlai vakara stundai. Vakaros visi spēki ir izsīkuši, bet nu jau paldies Dievam, tuvojamies darba nobeigumam. Šis apstākļi lai tad nu ir manai nevaļībai par attaisnošanu un aizbildināšanu. Vēl gribu savam atvainošanās lūgumam kā zīmogu pielikt mūsu Kunga vārdus: „Gars gan ir labprātīgs, bet miesa ir vāja.“

Tu man tiki jautājis, kā mēs sadalot un izlietojot tās lietotās drēbes, kuras misijas labvēļi no tuvākām un tālākām vietām mums atsūtot. Mēģināšu Tev isi un saprotami izstāstīt.

Gandrīz jau no paša Rinkona darba sākuma laika Palma, Vārpa, abas Nova Odessas draudzes,

Sanpaulas latviešu draudze un mācītāja Grigoroviča vadītā krievu draudze katru gadu ir sūtījušas pa lietotu drēbju krājumam. Pēdējos gados gan Palma un Vārpa vairs nav starp regulāriem sūtītājiem, bet toties ir nākuši klāt citi sūtījumi no Ziemeļamerikas draudzēm.

Mīlais Teofil, man ir prieks par to ka mūsu dienās dzīvo ticīgi ļaudis, kuri paši sevi Dievam ir svētījuši un kurus Dievs ir svētījis. Ir labi, ka viņi visas Dieva svētības nepatur tikai sev pašiem, bet tās dod arī mazākam brālīm. Dod barību un dod arī apgērību. Pēc mūsu Kunga Jēzus un apustuļu priekšraksta šī ir istā Kristus mācekļu pazišanas zīme. Ja Dievs mums ir devis divus maizes klaiņus un divus svārkus, tad tuvāko, kurš cieš izsalkumu un aukstumu, mēs nevaram iepriecināt tikai ar Dieva vārdu un lūgšanu. No otras puses, tādu kurš guļ miršanas gultā un ir tuvu mūža gala lielajam notikumam, mēs vairs nevaram iepriecināt ar maizes riecienu un apgērību gabalu. Pirmajam der maize un apgērība, un pēc tam arī aizlūgšana, lai šis cilvēks ierauga Dieva mīlestību un sāk Dievu mīlēt un godāt. Otrajam pirmā vietā ir Dieva vārds un lūgšana, lai viņš taptu pestīts. Ja vēlāk ir vajadzīgs, tad var palīdzēt arī ar apgērību un barību. Nevaram dažkārt ne iedomāties, cik lielu iespaidu dara tādu Dieva cilvēku darbība, kuri seko Kristus nospraustai palīdzības teikai. Mīlais draugs, es tev varētu minēt daudz Dieva kalpu un kalpoņu vārdus, kuri savā dzīvē izstaro Kristus mīlestību. Viņu mīlestība nav tikai vārdi vien, bet ir darbi un spēks. Viņu siržu siltumu mēs arī savā tālajā un vientuļajā sētā patiesi sajūtam. Varu Tev pastāstīt par vienu no daudzajiem palīdzības saņemšanas gadījumiem un bei-

dzot gribu Tevi lūgt, lai Tu vienai daļai mūsu draugu nodotu mūsu sirsnīgākos sveicienus.

Mūsu misijas sētā reiz viesojās kāds vecs Dieva kalps. Viņš bija braucis tāļu ceļu no tāļas zemes, lai redzētu to misijas darba lauku, kuram viņš ar savu draudzi bija jau daudz gadu palīdzējis. Man bija dota liela izdevība viņu šeit latviešu sapulcē apsveicināt un pie tās pašas reizes atvadīties. Atceros to ko toreiz sacīju un tas bija apmēram tā: „Mēs esam priecīgi un Dievam pateicīgi, ka šovakar varam sveicināt mūsu tāļo misijas draugu. Mēs vēlamies, lai Dievs svētītu tos brīžus kurus šeit kopā pavadīsim. Vēlamies, lai šeit redzēto un dzirdēto Jūs varētu pārvest tāļajās mājās un tur dzīvojošie Dieva ļaudis ar Jūsu piedzīvojumu atstātu tiek svētīti. Pirmo reizi es Jūs redzēju un dzirdēju, kad Jūs no semināra atbraucis sludinājāt Daugavgrīvas draudzē. Tur es toreiz kā jauns ticīgais dziedāju korī. Tad daudz gadus es Jūs esmu dzirdējis caur „Kristīgo Balsi“ — to es skaitu par otro reizi un šovakar savā un Jūsu dzīves otrajā pusē vēl Jūs redzu un dzirdu šeit. Šī nu ir trešā reize...“

Mūsu tāļais viesis tai vakarā runāja par Dieva Gara augli. Tas sevī satur visas dievīgās dabas īpašības un bez šī Gara augļa mūsu ticības dzīve ir bez paliekamas vērtības. Viņa svētruna mūs dziļi saviļņoja un lika katram sevi pašu pārbaudīt. Notika tā, ka tad kad šis Dieva kalps pārbrauca mājās, mēs no turienes saņēmām veselu svētību straumi. Tā plūda no Dieva kalpa un Gara augļu bagātnieka. Nav jau jādomā, ka mēs šeit tikai uz citu kokiem meklējam Gara augļus, lai ar tiem piepildītu savus pustukšos apcirkņus. Tā tas nav. Bet par to gan mums ir liels prieks, ka vēl šodien pasaulē mūsu Dievam ir tādi ļaudis, kuru darbi iet kopsoli ar vār-

diem. Man tā liekas, ka visas misijas pārtiek no šiem Gara augļiem. Ja kaut kur tādu nav, tad tur arī misijas darbs izbeidzas. Vai arī tāda nemaz nav...

Ir pienākuši mūsu sētā drēbju sūtījumi no Amerikas un Sanpaulas krievu draudzēm. Tā kā visa diena ir darbā aizņemta, tad drēbes tiek dalītas tūlīt pēc pusdienas maltītes. Šai darbā ņem dalību visi, kuri ir gatavi upurēt savu pusdienas atpūtas stundu. Drēbju sadalē lielākā noteikšana ir Alīdai un meiteņu un zēnu internatu pārzinēm, Jūlijai un Veltai. Mēs, pārējie, viņām tikai piepalīdzam. Alīda ir tā, kura rūpējas par drēbju apgādi mežonjiem un Jūlija ar Veltu zēniem un meitenēm. Pēc drēbju izvērtēšanas un šķirošanas, vienu daļu no meiteņu un zēnu drēbēm aiznes drēbju labošanas darbnīcā, kur tās pēc augumiem tiek attiecīgi pielaiktas. Pārējās drēbes paliek turpat uz vietas, Alīdas dzīvokļa blakus telpā. Tā kā Alīda pazīst visas mežona ģimenes pēc vārda, sastāva un augumiem, tad viņa pa vēlajām vakara stundām katrai ģimenei sagatavo atsevišķu drēbju saini un tam piestiprina nākošā īpašnieka vārdu. Kad visai ajoriešu nometnei saiņi ir sagatavoti, tad tas ir jāpasaka tikai vienai mežonu sievai un pēc pāris minūtēm Alīdas durvju priekšā ir visi mežonu nometnes iemītnieki. Katra ģimene saņem savu drēbju saini. Saņēmēji turpat sētas vidū uzlaiko saņemtos apģērba gabalus un tad ar smaidošiem vaigiem un skaļi runādami aiziet atpakaļ uz savu nometni.

Paši dalītāji — misijas darbinieki, arī vienmēr neaiziet ar tukšām rokām. Pa laikam viens un otrs ir kādu apģērba gabalu atradis par labu un piemērotu savam augumam. To tad viņš no šī brīža sauc par savu īpašumu. Arī tie darbinieki kuri nav bijuši klāt un par sevi rūpējušies, nav aizmirsti. Par

tiem viņu vajadzībās savlaicīgi mēdz rūpēties māsa Alida. Katrs viens ir apmierināts un savā reizē iepriecināts.

Mīlais Teofil, es nezinu sacīt par citiem, bet to ko teikšu, saku pats par sevi: man ir daudz mīlākas un tuvākas šīs drēbes kuras te saņemu, nekā tās, kuras es pats nopērku. Līdzībā runājot, tad kad pērku, vienā svaru kausā ir ielikts apģērba gabals un otrā zelts vai sudrabs. Tā pirktas drēbes man liekas skarbas un miesai nepieglaudīgas, it kā būtu bez dzīvības un siltuma. Man liekas, ka tās ir piesātinātas ar fabrikas tvanu un pārdevēju peļņas kāri. Varbūt šādas domas dēļ es tajās nejutos īsti labi. Es gan zinu, ka arī tās drēbes, kuras mums sūta misijas draugi, nav noņemtas no viņu dārzu koku zariem. Arī tās tāpat ir atsvērtas ar sudrabu un zeltu. Starpība tomēr ir. Varbūt ka mana īpatnā sajūta nāk no tā, ka es savā bērnībā esmu audzis lielā nabadzībā. Gandrīz visi tie drēbju gabali, kuros es savā bērnībā līdz padsmītiem gadiem biju ietērpts, bija lietoti un dāvināti. Bet tie visi bija mīksti, silti un pieglaudīgi. Tā man vēl šodien izjūta pret lietotām drēbēm ir dzīva un mīla.

Šais drēbēs ģērbies ir staigājis mans garīgais, nepazīstamais brālis. Ar tām viņš ir sēdējis tā Kunga namā, kur Dieva kalps ir pastāstījis par mūsu vajadzībām. Tur viņš ir dzirdējis par misijas darbinieku pieticīgo dzīvi. Šais drēbēs tērpies viņš ir ņēmis dalību lūgšanas sapulcē un bijis viens no tiem, kuru balss ir atklāti lūgšanā dzirdāma. Šais drēbēs viņš ir ņēmis dalību pie tā Kunga nāves piemiņas mielasta. Varbūt kādā svētrunā Dieva kalps ir pieminējis misijas darbu, kuru viņš pats ir apmeklējis un redzējis. Varbūt tā bija pēdējā reize, kad mans brālis uzvilka šīs drēbes, jo pārnācis mājās viņš

savējiem pastāstīja, ka Dieva vārds ir skāris viņa sirdi. Arī mīlestības uguntiņa, kura viņam līdzīgi tad sasildīja viņa mājas ļaudis un tie tad sagatavoja kādu drēbju saini misijai Rinkonā...

Tā nu es te sēdu... Mīlais Teofil, esmu atnācis un sēdu Rinkona jaunajā lūgšanas namā pie tā Kunga svētā piemiņas mielasta galda. Esmu uzvilcis mana nezināmā brāļa drēbes. Tāds es klausos mācītāja Krūkļa lasīto Dieva vārdu:

„Jo no tā Kunga es to esmu saņēmis, ko jums atkal dodu...”

Te, lejā, dievnama viena puse ir aizņemta ar mūsu draudzes locekļiem. Tie sēd juku jukām: latvieši, bolīvieši un aļorieši. Katram no tiem ir mugurā kāds dāvināts apģērba gabals, dažam varbūt visi. Drēbes ir nākušas no tuvās Brazīlijas un tālās Ziemeļamerikas. Šajos dažādu krāsu tērpos es saskatu manu tāļo brāļu un māsu Kristus mīlestības izpausmi un Gara augli.

„Nemiet un daliet to savā starpā, saka tas Kungs!” Tādēļ, mīlais draugs, man ir mīļas šīs lietotās drēbes, jo tajās ir staigājuši mana Kunga kalpi un kalpones. Tās ir iesvētītas drēbes. No tām viss asums un skarbums ir izzudis un tās sev līdzī nes svētības. Varbūt Tu smaidi par manu vientiesību. Bet vai tad tas nebija lietots mētelis, kas pravietim Elijam šķīroties nokrita un viņa kalps Elīza pacēla, lai ar to pāršķirtu Jardanes ūdeņus? Vai tā nebija mūsu Kunga lietoto drēbju vile, pie kuras pieskāšanās nelaimīgā sieva un tapa dziedināta? Un vai tie nebija apustuļa lietotie drēbju gabali, kurus aiznesa pie slimiem un ļauna gara apsēstiem un tie tika dziedināti?

* * *

Bet tagad man ir viens liels lūgums: ja Tev ir izdevība šādus mīļus Dieva kalpus satikt, tad esi tik labs un sirsnīgi sveicini viņus. Sveicini tā kā to jau senos apustuļu laikos un rakstos atrodam par paraugu:

Sveicini tā Kunga kalpu Čukuru, kurš mūsu sētā redzēto, dzirdēto un sirdī sajusto ir aizvedis savās tāļajās mājās un draudzē. Viņš kādas ogles no misijas altara ir kvēlošas paglabājis un tās vairs neapdziest, bet deg joprojām.

Sveicini mūsu Kunga vīnkalna strādnieku Klau-piku, kuru vienmēr mīļi pieminam. Ar viņa starpniecību un no viņa paša esam daudz svētību saņēmuši.

Sveicini mūsu mīļo brāli Kristū, Plostnieku. Viņš mūs nofilmēja no visām pusēm un no viņa skatiena un valodas izstaroja Kristus mīlestība un pazemība. Tā nav bijusi vārdos vien, bet arī darbos un pēdējo ir ļoti daudz...

Sveicini mūsu mīļo darba biedri Augstrozi, kurš starp citu mūsu skolai atstāja lielu piemiņas zīmi. Tā ir divdesmit viens sējums jaunu grāmatu: Enciclopedia de Iniciacion Cultural — spāniešu valodā.

Sveicini mīļo Dieva kalpu Vūdu, kuru mēs vienmēr ar aizlūgšanu un pateicību pieminam. Viņš ir devis lielus upurus šī darba laukam, no kura lielajā tiesas dienā nāks liels liecnieku pulks. Latvieši, baltieši un ajorieši dos liecību viņam par labu...

Sveicini tā Kunga kalpu Purgaili, jo viņš ir viens no pirmajiem, kura sirdī Dievs iededza mīlestību misijas darbam Rinkonā. Ar viņa starpniecību ir iedegušies arī citi.

Sveicini Kunga Jēzus kalpu Zingeru. Viņa vārds ir labi pazīstams ajoriešu nometnē. Viņš vienai daļai turienes bērnu ir sagādājis onkuļus un tantes,

kuri šos bērņus atmin ar nelielām naudas sumiņām. Tās viņiem katru sestdienu izmaksā māsa Rute.

Sveicini brāli Kristū Lambertu. Viņš mūsu sapulcēs liecināja par Dieva brīnumiem viņa dzīvē un par dziedināšanu.

Sveicini uzticamo Dieva kalpu Odiņu, kurš mūsu sētā viesodamies mūs stiprināja ar Dieva vārdu. Caur viņa rokām saņemam zelta un sudraba dāvanas misijas darba laukam.

Sveicini mūsu Dieva mīlo kalpu Ekšteinu, kuru sarunās un aizlūgšanās vienmēr pieminam. Esam visi viņu iemīlējuši, sākot ar astoņdesmit gadu veco māsu Hermīni un beidzot ar desmitgadīgo Noemīti. Viņš bija lēnīgs un mīlīgs, katram viņš kaut ko pajautāja un pateica kādu labu vārdu. Tas Kungs viņam ir devis sevišķu rakstu izskaidrošanas dāvanu. Ar to ticīgie top stiprināti un neticīgiem rādīta gaisma pestīšanas ceļā.

Miers lai ir ar Tevi. Tavi draugi Tevi sveicina, un sveicini arī Tu visus.

Sveicini katru atsevišķi.

Bolivijā, Rinkonā, septembrī, 1970. gadā.

Tavs mazākais darba biedrs Kristus druvā: Alek sandrs Ansons.

X

RINKONA LIDOTĀJS.

Latviešu Misijas darbinieki savu pirmo darba dienu iesāka ar četriem darba rīkiem: foisi, cirvi, zāģi un kapli. Vienīgā industrija bija kafijas maļamās dzirnaviņas. Divi brāļi, Jēkabs un Ernests, katru vakaru pēc dienas darba un vakara lūgšanas vēl dara dzirnavnieku darbu. Nelielā pajumtē pie pašdarinātas petrolejas lampiņas gaismas viņi pārmaiņus griež dzirnaviņas un pa reizei to tērauda riklītē iemet nedaudz kukurūzu graudu. Tā šis darbs turpinās katru dienu, atskaitot svētdienas un svētku dienas. Katru vakaru ir jāsamaļ milti nākošās dienas maizes klaipam. Arī pārējie nestāv dikā. Tiem ir jāizvelk no akas daudz ūdens, jo vajag piepildīt lielās siles un citus traukus, nākošās dienas patēriņam. Šie darbi tā turpinājās līdz tam laikam: „...tiekam Viņa vārds notika...“ Dieva vārds un pavēle.

Dievam cilvēku nav ilgi jāmeklē. Vienu viņš drīzi atrada un ar to runāja. Starp mūsu ticības brāļiem viņš varbūt nebija bagātākais, bet bija paklausīgs, un Dievs viņam kaut ko sacīja...

Kādā agrā rīta stundā virs vientuļā Rinkona zemā lidojumā riņķo neliela lidmašīna. Liekas, ka pilots meklē nolaišanās vietu. Tādas šeit nebija. Visi rinkonieši stāv sētas vidū un uztraukti skatās uz šķietami nogurušo metala putnu, kuram nekā nevar palīdzēt. Pēc vairākiem aplidojumiem lidmašīna aizlaižas Gaibas ceļa virzienā un tad vairs nekā nevar ne redzēt ne dzirdēt. Prāti ir satraukti, jo liekas, ka lidmašīna ir nokritusi. Ātrumā sakārtojas daži palīgi ar zālēm un saplēstām palagu strēmelēm somās. Viņi aizskrien gar aploka žogu uz Gaibas ceļu. Kāds trīs kilometrus tālu tikuši viņi sastop divus vīrus, kuri gar žoga malu nāk tiem pretī. Sanitā-

riem cita nekā nav ko darīt kā nākt atpakaļ reizē ar atbraucējiem. Ir jāpataisa pagaidu lidlauks turpat Rinkona dzīvojamās mājas galā. Rinkonu aplido-dams pilots to jau bija novērojis un izplānojis. Ir jāizrauj daļa aploka žoga stabu, jānocērt daži koki un nedaudz vietas jāpielīdzina. Kad visi Rinkona vīri un abi atbraucēji šo darbu paveic, ir jau vēla pēcpusdienas stunda. Viens no viesiem ar zirgu aizjāj pie pilota, kurš ar savu lidmašīnu bija palicis nolaišanās vietā, dažus kilometrus aiz Rinkona aploka žoga kādā mazā zāles klajumiņā. Ir jau novakars, kad Rinkona improvizētā lidlaukā nolaižas pirmā lidmašīna.

Pēc sirsnīgas apsveicināšanās un vakariņām, zvans aicina uz vakara sapulci. Sapulces telpai ir palmu zaru jumts un sienas ir no saslītiem, apaļiem kokiem, kuru starpas ir piemestas ar māliem. Galds ir taisīts no četriem, zemē iedzītiem mietiem, virs kuriem ir uzmaglotas biezas, ar cirvi iztēstas plankas. Tāpat ir pagatavoti arī soli. Galds ir pārklāts ar baltu drānu un virs tā ir Bibeles un dziesmu grāmata. Apgaismošanai kalpo vairākas mazas petrolejas lampiņas. Pie galda sēd atbraukušie viesi: Verners Grīnbergs, Arvīds Lejasmeijers un Jānis Augstroze. Ernests stāv kājās un vada sapulci. Runājot viņa balss bieži pārtrūkst un acis nemitīgi asaro. Arī citu rinkoniešu sirdis ir tāpat kustinātas kā Ernestam. Runā brāļi Lejasmeijers un Augstroze. Viņiem runas iet tekoši. Tās pamāca un stiprina. Klausītājus nomierina. Pēdējais runā Grīnbergs, bet viņam iet tāpat kā Ernestam. Nelielā klausītāju saime viņam seko tai pašā noskaņojumā. Bet Verners savu runu nobeidz ar vārdiem: „Es darišu visu cik spēšu, lai jums palīdzētu pestīšanas vēsti sludināt šai jaunajā Misijas darba laukā.”

Pēc divām dienām viesi no Rinkona ļaudīm atvādās un tos izvada ar dziesmu: „Tā Kunga svētā draudzība, ak mīlie brāļi jūs; Ne tikai šeit mūs vieno tā — tā vieno augšā mūs!”

Uz brokasta galda tukšais maizes šķīvis nebija palicis tukšs. Tur bija atstāts „zelts un sudrabs”. Rinkonieši saprata, ka ar to Dievs bija atbildējis iepriekšējās nedēļas lūgšanas sapulcē Dievam izteiktās vajadzības.

Kopš šī šķiršanās brīža bija pagājuši laiki un puslaiki, dienas un mēneši. Rinkona „smagā industrija” strādāja pilnā jaudā ar nelielu pusdienas pārtraukumu. Ernests gribēja pēc iespējas ātrāk sasteigt sazāgēt dēļus jaunās ēdamzāles būvei, kura tad būtu arī pie reizes dievkalpojumu telpa. Bija domāts, ka tad kad vajadzīgais materiāls būs sagatavots, zāgēšanu varēs pārtraukt un iet lauku darbos. Pie būves atstātu tikai Līģera tēvu. Nelielais, bet spēcīgais dampis spēja reizē dzīt dzirnavas, ripas zāgi un gateri. Pēdējais gan iet tikai ar vienu zāgi, bet ir ļoti praktisks, viegli apkalpojams un ļoti labi izmanto zāgējamo koku. Ernests strādā pie gatera pats, jo pagaidām nav neviena, kas viņu spētu aizvietot. Zāģis dod meistaram dēļus, gludus kā noēvelētus un taisnus kā lineālus. Katru dēli Ernests itkā noglaida un tad noliek pie citiem kaudzē. Viņš atceras laiku, kad no apaļa koka ar cirvi vajadzēja izcirst katru planku. Tagad, kamēr nākošais dēlis vēl top, meistars var aiziet pie lielā dzirnu akmeņa, kurš ātrā gaitā griezdamies pilda maisu pēc maisa ar dzeltēniem, mīkstiem, smalkiem un siltiem miltiem.

Nāk prātā pagājušie laiki, kad vajadzēja pacietīgi un stundām ilgi griezt mazās kafijas dzirnaviņas, lai tiktu pie dienišķās maizes klaipa. Arī Romichs pa reizei pienāk pie dzirnavām, lai pārliecinātos, vai

lielajā akmens mutē nebirst pārāk daudz vai maz graudu. Tad viņš ir atkal atpakaļ pie tvaika mašīnas un piepilda tās ugunīgo muti ar malku. Pēc tam viņam ir jāiet pie ripas zāģa, kur viņu gaida Liģera tēvs. Zāģis dzied savu augsto meldiju, kuru tikai tad pazemina, kad zāģeri tam pārāk cieti piespiež siksto koku. Abiem vīriem patik vērot ēdelīgo zāģi, kurš nedaudz mirkļos izgraužas cauri cietajam kokam. Viņi atceras laiku, kad pašiem bija jāvelk garo zāģi, kuram cietais koks pretojās līdz pēdējam zāģa vilcienam. Darba gaita nekavē nākotnes plānus un abi darba biedri spriež, ka tad, kad būs uzstādīta brāļa Lejasmeijera dāvinātā cukura spiede un vārāmās pannas, citas mašīnas būs jāaptur un jādarbina tikai jaunās. Darba ritms un nākotnes plāni pēkšņ tiek pārtraukti, jo mašīnas apstājas un to darbinātāji steigšus skrien līdz citiem sētas ļaudīm uz lidlauku. Turpu dodas arī skolas bērni un skolotāji. Pāri rīnkoniešu gālvām atkal zemā lidojumā pārskrien pazīstamā lidmašīna. Skolotājas savus skolniekus ir novietojušas lidlauka malā un tiem vēlreiz atgādina ko un kā ir jādzied. Lidmašīna apstājas dzīvojamās ēkas galā. Pēc apsveikuma dziesmas sveicinās visi. Verners kā parasti ir ar labsirdīgi smaidošu seju, bet viņa ceļa biedrs, Arvids Maurmanis ilgī slauka ar sarkanajiem putekļiem piebirušās acis, kuras ir sākušas asarot.

Visi ir sapulcējušies ēdamistabā un apstājuši galdu, pie kura sēd atbraucēji un spirdzinās ar maizes garozu dzērienu. Sagaidītāji katru viesu runāto vārdu un pat rokas mājienu uzmanīgi uztver un cenšas paglabāt atmiņā. Pēc tam, kad viesi būs aizbraukuši, viss tiks rūpīgi pārrunāts un atstāstīts. Visi tak zina, ka atbraucēji ir mīļi draugi un darba biedri Kristū. Reti ir satikšanās brīži un tādēļ tie ir dārgi.

Pirmā lieta, ko Verners grib redzēt, ir viņa at-sūtītās mašīnas—vai tās ir pareizi uzstādītas un strādā labi. Tvaika katls strādā pilnā spēkā un arī pārējās mašīnas ir iedarbinātas, lai rāda ko katra spēj. Kad Verners visas mašīnas pēc kārtas ir apstaigājis un apskatījis, tad viņam nekas cits neatliek kā uzslavēt meistarus, kuri tās ir uzstādījuši. Tikai dampis ejot par lēni un to nu viņš pats noregulē ātrākai gaitai. Pie tās pašas slavēšanas reizes viņš uzteic Ernestu par lidlauka pagarināšanu un paplašināšanu, jo tagad varot ērti nolaizties.

Jau labu laiku pirms šī brauciena Verners bija atsūtījis brāļa Maurmaņa dāvināto dinamo ar citiem piederumiem, kuri nepieciešami elektriskās apgaismošanas ierīkošanai. Tagad viņš ir atvedis sev līdz arī pašu dāvinātāju, kurš šai nozarē ir lietpratējs. Tūlīt pēc pusdienas maltītes visi Rinkona vīri tiek norīkoti darbā pie bedru rakšanas, stabu celšanas un vadu vilkšanas. Abi atbraucēji novieto jauno gaismas mašīnu uz jau iepriekš uzmūrētā pamata. Kad šie priekšdarbi ir padarīti, tad vēl ir jāievelk vadi katrā dzīvoklī, virtuvē un citās ēkās. Otrās dienas vakarā darbi ir tik tālu paveikti, ka ir pienācis lielais un gaidītais brīdis. Maurmanis atsakās no viņam piedāvātā goda un to atdod Verneram. Viena rokas kustība un vienā mirklī visa Rinkona sēta un dzīvokļi ir pielieti ar spožu gaismu. Tāda šeit mūža mežā vēl nebija redzēta. Rinkonieši ir priecīgi satraukti un nezina kā labāk abiem dāvinātājiem savu pateicību izsacīt — ar vārdiem, vai ar smaidiem vien.

Ceptuves pārstāvji, Cukuru Jānis un Jūlija tošo notikumu ir centušies godam atzīmēt. Uz galda ir vairāk bļodu kā parasti. Vienā peld baltajā mērcē brūni cepti gaļas gabaliņi, kuri gaida savu reizi, lai tiktu uz seklajiem skārda šķīvjiem, jo tur vairs

nebūs jāpeld. Otrā bļoda ir pilna ar mandioku saknēm un trešā ar rīsiem. Pēdējie gan ir tādi patumši, jo to miza ir tikai piestā nogrūzta. Risu tīrāmā mašina gan ir atvesta, bet vēl nav uzrikota. Ceturtā bļodā ir svaigi ceptie rauši, tikko no krāsns nākuši. Tie ir nelieli pīrādziņi, veidoti no kukurūzu miltu miklas un pildīti ar sakapātu gaļu. Izskats gan nav visai glīts, jo tie ir stipri saplaisājuši un tādi apsviluši. Ārējais izskats te nekādā ziņā nekrīt svarā, jo viss ir gatavots ar mīlestību. Viesi ēd pilnām mutēm un visu ēdamo atzīst par simts procentīgi labu.

Pēc vakariņām ir lūgšanas sapulce, kurā abi viesi misijas darbiniekiem teic paskubinošus un stiprinošus Dieva vārdus. Nākošā rītā pirms aizbraukšanas Verners vēl atstāj Romicham dažus norādījumus par to kā tvaika mašina ir jākopj, lai tā turētos pie labas veselības. Tad ir pienācis atvadu brīdis uz lidlauka, kur visi jau domā par nākošo reizi. Tikai tad, kad lidmašina ir redzei un dzirdei pilnīgi nozudusi, rinkonieši cits pēc cita aiziet pie sava, uz kādu brīdi pamestā darba un pienākuma.

Ar šādiem sastapšanās un šķiršanās brīžiem ir nākuši un atkal gājuši gadi un atkal gadi. Vernera apviesojumos viņam līdzī ir atlidojuši un atkal aizlidojuši viesi no tuvās Brazīlijas un tālās Ziemeļamerikas. Visi ir bijuši mīļi brāļi Kristū, kuri ir atnesuši daudz un bagātus Gara augļus. Mūsu dvēseles ar tiem ir ēdinātas, bet nav bijušas aizmirstas arī laicīgās vajadzības. Mīlestības uguns, kuru Kristus nāca mest virs zemes, ir sildījusi un gaismojusi Rinkona misijas darbiniekus, viesus, viņu draudzes un arī tumšos, mūža mežā klistošos ļaudis.

Gadiem ejot pārmaiņas ir skārušas cilvēkus un mašīnas. Mašīnas ir strādājušas ar pilnu jaudu no agra rīta līdz vēlai vakara stundai, lai visas tekošās

vajadzības apmierinātu. Pirmā gaismas mašīna jau sen ir nomainīta ar lielāku un spēcīgāku. Nelielais dinamo nespēja darbināt visus, skaitā sešus elektriskos motorus. Arī pirmā, Vernera dāvinātā tvaika mašīna no lielas pārpūles ir apklususi un novietota kādā pajumtē. Viņš pirmais mašīnists vairs nav šeit. Viņš savu kalpošanas darbu ir pabeidzis un dus Vernera kalnu pilsētas kapsētā. Veco tvaika katlu viņš desmit gadus ilgi ikdienas bija ēdinājis ar malķu un dzirdinājis ar ūdeni un eļļu. Šejienes ūdens bija lēnām pārkaļķojis tvaika mašīnas dzīvības artērijas un kad to pamanīja, tad jau bija par vēlu šo slimību dziedināt. Citas izejas nebija, to vajadzēja apmainīt pret jaunu un spēcīgāku. Kad vecie darbinieki aiziet, tad ļaudis spriež dažādi, tā notiek arī šeit. Vieni teica, ka mašīnists esot vainojams pie mašīnas ātrās nāves, citi atkal sprieda, ka mašīna esot vainīga pie mašīnista aiziešanas nelaikā. Patiesība gan laikam būs tāda, ka abi bija darījuši to kas katra spēkos bija un abi reizē smago darba nastu nolika.

Mūsu sēta ir skolas bērnu un citu ļaužu pārpildīta. Ir vakars, bet pēkšņi un negaidīti nodziest elektriskā gaisma. Eju uz mašīnu šķūni skatīties, kādēļ tā ir noticis. Man pretī nāk tā vakara dežurants, brālis Stanislavs un saka, ka gaismas mašīnai esot pēkšņi nokritusi dzensiksna. Tā kā līdz parastai gaismas nodzēšanas stundai ir atlikušas tikai kādas desmit minūtes, tad norunājam ka dzensiksnu uzliksim rītā. Kad nākošā rītā tur aizeju, tad mani sagaida nepatīkams pārsteigums. Nevien siksna, arī dinamo dzinējspole ar visu asi guļ zemē. Ass ir pie lodīšu gultnes nolūzusi. Pēc īsa brīža visas Rinkona autoritātes ir sanākušas kopā, bet nezina ko darīt. Uz Gaibu var aizbraukt tikai ar vēršu ratiem, jo ceļš

ir lietū izmircis. Ātrākais laiks nokļūšanai Gaibā būtu četras dienas, no turienes nolūzušo asi varētu aizvest uz Korumbā labošanai. Bet laiva no Gaibas ir aizbraukusi uz Korumbā un tik ātri atpakaļ nebūs. Bez dinamo kādas dienas varētu iztikt, bet nav izredžu to tik īsā laikā izlabot. Klusēdami skatāties cits uz citu un nekāda padoma tomēr nav.

Visas Rinkona garīgās un laicīgās vajadzības un grūtības vissmagāk izjūt mācītājs Arvids Eichmanis. Arī šai reizē viņš ir ļoti norūpējies un nesagaidījis nekādu kopīgu lēmumu, mūs pamet neziņā un aiziet uz savu dzīvokli. No pieredzes mēs zinām, ka tad kad viņa dzīvokļa durvis ir aizvērtas, viņš lūdz Dievu un nav traucējams. Nepacietīgi gaidām, kad viņš nāks ārā, bet šoreiz viņš tur kavējas vairākas stundas. Mēs cita nekā nezinām, kā gaidīt viņu. Tad pēkšņi visi sākam skatīties uz austrumu pusi, no kurienes dzirdam mums pazīstamo dūkoņu. Neatliek vairs laika ne gudrot, ne pārmainīt kādu vārdu — visi skrienam uz jauno lidlauku, kurš pēc Vernera norādījumiem ir izveidots blakus mežoņu noietnei. Šis lidlauks ir tik garš un plats, ka uz tā var nolaisties pat lielākās divu motoru lidmašīnas. Sarkanus putekļu mākoņus sacēlis mums strauji tuvojas ļabi pazīstamais lidaparāts. Sagaidītāju pulks tāpat kā vienmēr mēdz būt, arī šoreiz ir liels. Visi sagaidītāji ar nepacietību vēro atbraucējus. Pirmais izkāpj mums nepazīstams kungs. Otrais ir ļabi pazīstamais Verners. Izrādās, ka svešais atbraucējs nav nekāds kungs, bet brālis Kristū — Lamberts. Viņš ir atbraucis no tālās ziemeļzemes un Rute jau tur viņu bija pazinusi. Apsveicināšanās ir sirsnīga un negrib ne mitēties. Arī Arvids ir paspējis atnākt. Viņa acis gan ir sarkaušas, bet seja staro priekā. Viņam un arī mums citiem viesu ierašanās ir Dieva atbilde uz mūsu

lūgšanām. Turpat uz lidlauka izstāstam Verneram mūsu nelaimi un viņš vez kādas lielas gudrošanas saka: „Rītā agri to slimnieku aizvedīsim uz Korumbā.” Tā arī notika.

Kamēr Verners Korumbā ārstē slimnieku, brālis Lamberts mums sniedz garīgo barību. Nākošās dienas novakarā Verners ir jau klāt ar labi sadziedināto dinamo asi. Harijs to veikli iemontē vajadzīgā vietā un jau tai pašā vakarā mums ir atkal gaisma, ūdens un ledus. Vakarā, lūgšanas sapulcē ar dziļu prieku pienesam pateicību mīļajam debesu Tēvam par Viņa atsūtītiem palīgiem. Mūsu grūtais brīdis ir atkal garām. Nākošā rītā viesus atkal izvadām atceļā un pavadām aizlūgdami.

Jādomā, ka Verners savu daudzo pienākumu un rūpju aizņemts bija kādu lietu aizmirsis, bet rīkoņieši to bija pareizi saskaitījuši un atminējuši. Laikus sāka gatavoties uz kādu lielu notikumu. Māsa Alīda jau pirms dažām nedēļām bija kādus gaiļus iesprostojusi atsevišķi un barojusi ar piemērotu barību, lai šie ātrāk pieņemtos svarā un treknumā. Klaudija un Velta nezin no kurienes bija sadabūjušas smaržīgas zāles, sudraba zvaigznītes un lodītes. Tās bija nolemtas svētku gārdumu izrotāšanai. Hilda un Jūlija vairākas reizes sijā miltus caur smalko sietu un noglabā slēgtā traukā. Kad ir pienākusi daudzu gadu gaidītā diena, ēdamā telpā visas māsas ir čaklā darbā.

Uz garā galda balti dzeltēnā mīkla tiek valstīta, grūstīta, spaidīta un veidota pēc visiem maiznieču gudrajiem prātiem. Tad šie mākslīgie veidojumi tiek salikti uz pannām, kuras uz laiku tiek paslēptas karstajā krāsnī, lai tur tiek pārbaudīti. Tie mīklas veidojumi, kuri ir pieņēmuši skaisti iebrūno krāsu, skaitās pārbaudījumu izturējuši. Tie kuri vēl ir tādi

bāli, vēl nav pilnību aizsnieguši un Rute tos sūta atpakaļ karstajā ceplī, lai tie pieņem tādu pat izskatu kā pirmie.

Tai paša laikā Klaudija ar Veltu uz otrā galda veido lielo jubilejas kūku. Tā ir uzbūvēta no divdesmit piecām dzeltēnām, saldām un smaržīgām, bet ļoti plānām plāksnēm, kuras tāpat kā augšminētie cepumi ir karstajā krāsnī pārbaudītas. Tās tagad savā starpā tiek savienotas ar smaržīgām un droši vien garšīgām, krāsainām smērēm. Tad viss lielais gardumu kalns vēl tiek pārklāts ar sniega baltu salduma kārtu. Virsgalā no krāsainā salduma ir izveidots skaitlis divdesmit pieci, tam apkārt tādā pat skaitā sudraba zvaigznītes un lodītes. Mākslinieces skaitli ir izveidojušas tā, ka tad, kad to redz no otras puses, tad tas izskatās tāds kā piecdesmit. Tas laikam nozīmē to, ka jubilaram savu darbu ir jāturpina vismaz tik ilgi, kamēr aizsniedz skaitli piecdesmit.

Maizes cepēji pašlaik velk ārā no krāsns lielos maizes klaipus, kad pēkšņi visu sētu pārkliedz daudzo skolas bērnu balsis. Šie gaviļu kļiedzieni izskrien cauri arī darbinieku sirdīm un pēc pirmā pārsteiguma visi skrien jaunajiem līdzī uz lidlauka pusi. Vecākie ir pat aizmirsuši savas nespēcīgās kājas un smago elpu. Uz kādu brīdi sēta paliek gandrīz tukša. Tanī paliek tikai tie, kuri nevar savu pienākumu pamest.

Gaidītā lidmašīna ir apstājusies sapulcēto priekšā, kuri dzied apsveikuma dziesmu. Visu darbinieku sirdis ir satrauktas līdz prieka asarām un ja kāda acs paliek sausa, tad tas ir tikai tāpēc, ka asaru trauki ir iztukšoti un tajos vairs nekā nav, ne priekš priekiem ne bēdām. Atkalredzēšanās priekā visi skatās uz lidmašīnas atvērtām durvīm, pa ku-

rām šoreiz pirmais izkāpj mūsu miļais misijas darba biedrs, mācītājs Kārlis Purgailis—Grubers. Viņš mums ir sevišķi draudzīgs, jo jau no pašām pirmajām misijas darba dienām ir daudz palīdzējis. Šodien, pēc vairāk kā divdesmit pieciem gadiem viņa līdzdarbība nav gājusi mazumā, bet drīzāk lielumā. Aiz viņa nāk viņa laulātā draudzene, māsa Viviana, kuru gan redzam pirmo reizi, bet jau neredzējuši esam iecienījuši. Dienās, kuras šeit kopā pavadam, viņu iecienam vēl vairāk. Sākot ar pirmo soli šai misijas nometnē viņa ir ieguvusi visu nedalītu draudzību, sākot ar nabadzīgi tērtajiem, puskaļajiem meža ļaudīm, tad ar misijas darbiniekiem un beidzot ar lielo bolīviešu saimi. Katram viņa laipni uzsmaidīja un viņas laipnība pievilka visus: lielus un mazus, bolīviešus, latviešus, un indiāņus.

Pārējie braucēji izkāpj abi reizē, katrs pa savām durvīm. Tie ir, mūsu apvienības priekšsēdis, mācītājs Gunars Tiss un brālis Verners. Redzot lielo sagaidītāju pulku, brālis Tiss ir tāds kā satraukts. Tik skaistu cilvēku vaigā un augumā mēs šai lidlaukā laikam redzam pirmo reizi un tādēļ visi tam skrien klāt un grib viņu apsveicināt. Verners ir kā jau māju cilvēks, viņš ar abām rokām sveicina lielos un mazos, baltos un pusbaltos, tīros un netīros. Pie netīriem gan var vairs pieskaitīt tikai mežoņu mazākos bērnus, kuriem tīrības izjūta vēl ir sveša. Sveicināšanās te ir gara un sirsnīga, bet tā ir tāda kā muitas nodoklis, kuru katram iebraucējam ir jāsamaksā un no tā nevar izvairīties.

Kad viesi ir novietoti pa dzīvokļiem un atrīvojušies no ceļa putekļiem, tad ir jau klāt pusdienas laiks. Viesus aicina pie apklātā galda, kur goda vietā ir novietota jubilejas kūka. To ieraudzījis Verners

tūlīt saprot tās nozīmi. Šī ir divdesmit piektā reize, kad viņš ar savu lidmašīnu te ir ieradies. Rinkonieši tās ir saskaitījuši un atcerējušies. Pēc kopīgas dziesmas un lūgšanas jubilejas maltītei visi parāda pienācīgo godu, atzinīgi slavēdami saimnieci un viņas palīdzes. Sevišķu godu izpelnās jubilejas kūkas cepējas un ēdēji stāsta, ka tās treknums un saldums, skābums un smalkās piegāršas esot nepārspējamas. Lai pierādītu, ka teiktais ir patiesība, katrs liek savu šķīvi uzpildīt vēl otru reizi. Pie šī mielasta ņem daļību visi Rinkona darbinieki.

Pēc pusdienā Verneram ir vēl otrs pārsteigums. Kā jau agrāk stāstīts, viņa dāvinātā, pirmā tvaika mašīna pēc desmit gadu smaga darba bija tā pārpūlējusies, ka sevī nespēja sakrāt ne tik daudz spēka, lai pusdienas laikā vajadzīgo signalu varētu kaut cik dzirdami nosvilpt. Tā bija aizvietota ar jaunu un pati nolikta pajumtē, kurā savus desmit gadus bija nostāvējusi atstāta. Pēdējā gadā rinkonieši pie tās bija labi daudz piestrādājuši un tās iekšienei un ārienei piedevuši jaunu un cienīgu mašīnas izskatu. Tā tagad spēja sevī sakrāt un dot seno laiku spēku. Bija novietota uz stipra pamata blakus jaunajai un vajadzības gadījumos spēja darbināt otro elektriskā spēka ražotāju mašīnu, pie kuras tāpat kā pie pirmās ir pievienoti visi elektriskie motori, skaitā seši. Verners pie šī vecā, bet tagad atjaunotā un spēka pilnā tvaika katla ir tikpat pārsteigts kā pie pusdienas galdā. Tvaika mašīna strādā pilnā jaudā un godam rāda savu spēku un izturību. Verners to vēl pēc savas pieredzes un zināšanas noregulē pareizā ātruma gaitā. Tad viņš izsaka savu atzinību Rinkona brāļiem par paveikto darbu, jo šī mašīna ir liels palīgs saimniecībā. Rinkonieši savukārt atmin ka jau vienu gadu šeit kalpo otrs, lielākais dinamo,

kuru tāpat kā dažas citas mašīnas Rinkonam dāvināja Verners un viņa dzīves biedrene Emīlija. No šī lielā spēka devēja pagaidām mēs izmantojam tikai trešo daļu tā dotās enerģijas.

Esmu kādā reizē Verneram jautājis, kā tas var būt, ka viņš jau tik daudz reizes ir bijis Rinkonā, bet tikai otro reizi ir līdzī atvedis savu dzīves biedreni. Viņš man izskaidroja, ka māsa Emīlija savas tiesības un priekšrocību līdzī braukt arvienu atdodot kādam mācītājam. Viņa sakot, ka tādām viesim esot lielāka vērtība Rinkonā un vēl lielāka tad, kad mācītājs atbraucot atpakaļ savā draudzē. Garīgs darbinieks pats visu redzējis un novērojis varot citiem ko labu sacīt un ieinteresēt misijas darba atbalstam. Pati viņa paliekot mājās un aizlūdzot, lai brauciens labi un par svētību izdodas.

Kamēr šie mīļie Dieva ļaudis ir mūsu vidū, mēs jūtamies kā svētku laikā. Visi ikdienas darbi ir jāpadara tāpat kā vienmēr, bet darba smagumu neviens nejūt. Tādās reizēs tiek runāts, dziedāts un lūgts trijās valodās. Mūzika kalpo visiem vienādi. Vakara sapulces visas ir pārpildītas un šādos gadījumos pat jaunais lūgšanas nams vēl ir par mazu. Daļa klausītāju stāv ārā pie atvērtiem logiem. Runā viesi un viņu vārdi liekas kā ugunīgas bultas, kuras skar klausītāju sirdis. Ja šīs sirdis tūlīt neaizdegas, tad vēlāk pienāk laiks, kad viens un otrs no klausītājiem nāk draudzes priekšā un liecina, ka šādā vakarā viņu dzīvē ir noticis pagrieziena uz Dieva valstības pusi.

Šī apmeklējuma vakarā, dievkalpojumā, manas domas un gara skats ir tomēr pavadināts uz kaut ko citu, man liekas lielisku. Es gan nezīnu, vai to drīkstēju atļaut un domāt, izdarīt jau nevaru, bet ja varētu, tad tas būtu tā:

Vareni iespaidīgs un pat svētsvinīgs skats būtu, ja šeit dievnamā uz paaugstinājuma, blakus mācītājam Augstrozem varētu sapulcināt visus tos mācītājus, kurus Verners ar savu lidmašīnu uz šejieni ir veidis. Žēl, ka tāda lieta ir neiespējama, bet ja arī būtu, tad man varbūt nebūtu tiesību, viņus visus tur sarindot. Bet tas nu katrā ziņā būtu ļoti skaisti un atstātu paliekamu iespaidu. Esmu iedomājies tā:

Mācītājam Augstrozem blakus stāvētu Arvīds Eichmanis un Andrejs Kļaviņš. Tad nāktu Jānis Lukašs, Rūdolfs Andermanis, Ģirts Dobelis, Andrejs Arājs, Verners Krīgers, Andrejs Ceruks, Osvalds Ronis, Gunars Tiss un Alberts Eichmanis. Otrā pusē būtu tālo zemju viesi: Kārlis Purgailis, Fridrihs Čukurs, Ādolfs Klaupiks, Rūdolfs Ekšteins, Pauls Odiņš un Andris Lamberts. Neiztrūkstoši būtu jānāk pašam brālim Verneram un divām viešņām: Emilijai Grīnbergai un Vivianai Gruberei.

Viss lielais viesu pulks nevarētu klusēt, bet mēs arī nevarētu gaidīt, lai visi šie Dieva kalpi teiktu katrs pa runai. Bet tā kā viņi būtu visi kopā nākuši gan no ziemeļiem, gan dienvidiem un pat no nezināmi augstās debesu valstības, tad es esmu pārlicināts, ka mēs visi kopā varētu dziedāt to pašu dziesmu, ar kuru no pirmā lidojuma atceļam izvadījām brāļus Verneru, Arvīdu Eichmani un Jāni Augstrozi:

„Tā Kunga svētā draudzība, ak miļie brāļi jūs—
Ne tikai šeit mūs vieno tā — tā vieno augšā mūs...

Ak brāļi kopsim saiti šo — tā mūsu pilnība;
Kaut tāļu šķirtiem jādzīvo, mums paliek vienība!“

* * *

Dziesmas ir izskanējušas un lidmašīnās troksnis ir apklusis. Sapulču telpa ir tukša, klusa un aiz-

slēgta, elektrisko spuldžu gaisma ir izdzēsta. Bet misijas darbinieki vēl kādu brīdi ir nomodā. Tie savās istabās ir nometušies ceļos un lūdz pateicības lūgšanu mīļajam debesu Tēvam par viesu apmeklējumu un saņemtajām svētībām.

* * *

XI VAI BIJA VĒRTS?

Pirms dažiem gadiem biju dalībnieks kādā gadskārtējā latviešu baptistu kongresā Brazīlijā. Tur biju braucis kā pārstāvis no Bolīvijas Misijas darba lauka. Vienā kongresa sanāksmju starpbrīdī pie manis pienāca kāds brālis, kuru gan biju redzējis, bet viņa vārdu neatminēju un arī netiku pajautājis. Viņš mani laipni paņēma zem rokas, nosēdināja uz kāda attāļāka sola baznīcas dārzā un pats apsēdās man blakus. Tad viņš sāka izteikt savas domas un jautājumus par darbu Rinkonā. Tas bija apmēram tā:

„Brāli Anson, es šai kongresā ar lielu uzmanību esmu klausījies Jūsu līdzdalījumos par darbu Bolīvijā. Jūs stāstījāt par grūtībām, kādas ir jāpārvar, lai turienes misijas nometni apgādātu ar visu, kas dzīvei un darbam ir nepieciešami vajadzīgs. Lielāko daļu vajadzīgo lietu jūs varat iepirkties tikai Brazīlijā un tur jums tuvākā pilsēta Korumbā ir vairāk kā trīs simti kilometru atstatu. Ceļa garākais posms ir jānobrauc pa upi ar laivu. Septiņdesmit kilometru pa sliktu zemes ceļu. Sausā laikā ar traktoru vai smago auto. Lietus laikā tikai ar vērsu ratiem. Tajos, kā teicāt, nevar aizvest vairāk par septiņi simti kilogramu smagu kravu. Brauciens, ja labi izdodas, ilgst desmit dienas un jābrauc ir vismaz trim vīriem. Tā tak Jūs stāstījāt?“

Es varēju tikai piekriždams pamāt ar galvu. Bet viņš vēl turpināja man jau zināmo atkārtot un stāstīt tālāk:

„Tad Jūs stāstījāt par misijas darbinieku garajām un smagajām darba gaitām un stundām. Bieži vien darbs ir jāveic četrdesmit grādu karstumā, turienes tveicīgā klimatā. Varu iedomāties, kādu

karstumu ir jāpanes virtuves un maizes ceptuves darbiniecēm, no kurām dažai nav laba veselība un ir jācīnās nevien ar karstumu un darbu, bet arī ar sāpēm. Visā Jūsu stāstījumā klausoties palika tāds iespaids, ka tur ir tikai upuri un grūtības.

Par Jūsu stāstījuma patiesību es nešaubos, es ticu, ka viss tā patiesi ir. Es tikai gribu teikt, ka arī mums šai pusē ir jānes savi upuri un jāpacieš savas grūtības. Ja mēs šeit nekā nedarītu, tad arī jums nebūtu nekā ko vest ar auto, ne ar traktoru, ne arī ar vēršu ratiem. Man dažu labu reizi ienāk prātā tādas domas un šaubas, vai arī mums te kādu dienu nepalikis par smagu. Mums gandrīz katru svētdienu ir jāpiepilda kāda tukša ziedojumu aploksne un jāliek uz kolektes šķīvja. Visādu misiju ir daudz un arī draudzi nevar atstāt tukšā. Jādod ir nauda un atkal nauda, drēbes un atkal drēbes. Tas viss daudz ko prasa. Nekas nenokrīt no debesīm, tā kā Izraēlim tuksnesī manna. Mums viss ir jānopelna. Un daudziem ir jānopelna grūtā darbā..“

Es klausījos šī brāļa runā un man bija tikai viņam jāpiekrīt. Sevī klusībā lūdzu Dievu, lai šim draudzīgajam, bet varbūt gurstošajam misijas darba draugam varētu kaut ko labu un derīgu sacīt. Savā paša prātā gan nekādu labu izskaidrojumu un atļauojumu tai brīdī nevarēju sameklēt. Bet mans sarunas biedrs turpināja savu domu pavedienu vērpt tālāk:

„Es gan no komerczinātnes nekā neesmu mācījies, bet kaut ko esmu dzirdējis par procentiem un pat procentu procentiem. Manuprāt tā ir kāda peļņa. Man liekas, ka katrs uzņēmums var pastāvēt un plaukt tikai tad, kad ienākumi ir lielāki par izdevumiem. Kur tā nav, tur uzņēmums ir kā vilciens, uzbīdīts uz tādām sliedēm, kurām nav turpinājuma.

Nedomāju, ka misijas darbam tieši tādu veikalisku piemēru var pielietot, bet lai darbs pastāvētu, tad tomēr kaut kādam peļņas procentam vajadzētu būt. Es nedomāju par laicīgo un materiālo peļņu, bet gan par garīgo. Dieva vārdā ir runa par to, lai aram jaunu zemi un nesējam ērkšķos. Tādai zemei, kura gan iedzer lietu, bet izdod tikai ērkšķus, ir paredzēta bojā eja. Un tāpat arī sējējam nav jāsēj tikai ceļmalā vai ērkšķos vien, jo tad bojā aiziet sēkla un darbs. Mans jautājums nu te būtu par to garīgo peļņu. Jūs sacijāt, ka Rinkona draudzē tagad ir apmēram viens simts ticīgu bolīviešu un sešdesmit ajoriešu. Sakiet man, vai ir kāda sevišķa pazīme pie šiem bolīviešiem un sevišķi mežoņiem, ka tie ir tapuši par jauniem radījumiem?"

Pie šī jautājuma runātājs apstājās un cieši raudzījās man acīs. Es sapratu, ka tagad viņš gaida, lai es atbildu, kāda jēga ir visam darbam, upuriem un grūtību pārvarēšanai. Nekad nebiju juties tik tukšs un nespējīgs kaut ko skaidrot un teikt. Bet tieši tai brīdī manai neziņai pienāca palīdzība: baznīcā sāka spēcīgi dziedāt pazīstamo, skaisto dziesmu:

„Es zinu, mans Tēvs ir bagāts un liels,

Tam pasaules ēkā daudz mantu paties —

Tam pieder šī zeme, viss sudrabs un zelts,

Jo viss, kas tur redzams, no Viņa ir celts...

Es pieceļos un saku, ka laiks ir iet iekšā, jo sākas nākošā sēde. Apsolu, ka mēģināšu atrast kādu brīdi un teikt visu, kas vien var būt interesants un dot skaidrību par darbu Bolīvijā. Notika citādi. Šī bija kongresa pēdējā diena un vakarā bija kongresa nobeiguma dievkalpojums. Tūlīt pēc beigām visi devās ceļā uz mājām un arī man bija jāsteidzas uz dzelzceļa staciju. Savu sarunu biedru vairs nesastapu un ja arī būtu sastapis, garākai sarunai

vairs nebūtu bijis laika. Noticis ir tā, ka vēl pēc šīs reizes esmu viesojies mūsu draudzēs, bet minēto brāli vairs neesmu sastapis. Viņa vārdu nezinādams nevaru viņu sameklēt. Bet tā kā viņa jautājumu neesmu varējis aizmirst un iespējams, ka arī citi varētu līdzīgi jautāt, tad ceru, ka to ko tagad rakstu, lasīs šis brālis un arī citi, un tā varēšu savu izskaidrojumu un parādu kaut cik nolīdzināt. Ticu, ka viņš būs priecīgs par to, ko Dievs par svētību darbam mūsu misijas nometnē ir piešķīris. Un varbūt vēl joprojām labprāt šo vientuļo darba lauku atbalstīs.

* * *

Manam ticības brālim un misijas darba draugam:
Ļoti lūdzu, mani atvainot par to, ka esmu Jums licis tik ilgi gaidīt. Jūsu jautājumu neesmu aizmirsis un tagad izmantoju šo izdevību, lai atbildētu cik labi to spēju. Ir tā, ka starp materiālu lietu tirdzniecību un evaņģēlija darbu ir neiedomājami liela starpība. Evaņģēlija darba nolūks ir palīdzēt pazudušiem un grēcīgiem cilvēkiem mantot ticību Kristum un tā iegūt Viņa pestīšanu. Izglābtu dvēseļu vērtību nevar izmērīt ar olektīm vai metriem; nevar arī nosvērt ar mārciņām vai kilogramiem. Naudas vienības arī šai ziņā nekā nepasaka. Vienīgi Dieva vārds par to kaut ko paskaidro un tas tad arī ir pareizais mērs un svars. Piemēram šāds vārds: „Taču neviens ar naudu nevar savu brāli izpirkt, nedz Dievam dot par viņu atpirkšanas maksu no nāves. Visai augsta būtu viņa dvēseles cena, tā ka viņam no tā jāatsakās uz mūžu mūžiem.“ Ps. 49:8-9.

Kaut gan cena ir tik augsta, ka nauda nekā neiespēj, mūsu uzdevums tomēr ir dvēseles glābt. Ne mēs paši ne mūsu nauda to nespēj, bet mēs tomēr spējam rādīt Kristu, kurš visas lietas spēj.

Ja arī visi evaņģelizētie labo vēsti nepieņem, tad tomēr ir daudz tādu, kuri savās dvēseles sāpēs lūdz: „Kungs, piemini mani, kad Tu nāksi savā valstībā.“ Ir ļoti žēl par tādiem, kuri labo izdevību neizmanto, bet kļūst par zaimotājiem un saka: „Lai Viņš nokāpj no krusta, tad mēs Viņam ticēsim.“ Tā priekš vienas kā otras grupas ir jāstrādā, jānes upuri, jālūdz un jāpacieš. Tā bija Kristus laikā un tā ir arī vēl šodien. Jūs to piedzīvojat savu draudžu darba laukos un mēs to pašu vientuļajā Rinkonā. Bet es labāk gribu stāstīt par to ko esam varējuši mantot savam Kungam. Mēs būtu ļoti priecīgi, ja darba iznākumā būtu Kristum ieguvuši desmit reizes vairāk dvēseļu. Bet esam priecīgi arī par to pašu, cik Dievs ir ļāvis mantot. Varbūt, ka šo mantojumu vislabāk raksturo tieši tie, kuri ir nākuši no mežonīgās ajoriešu cilts. Sākumā viņi vairākus gadus no vietas uzmanīgi klausījās to, ko baltā sieva no lielās grāmatas lasīja un stāstīja. Tā viņiem bija jauna gudrība un zināšana. Esot viens liels Dievs, kurš radījis debesis un zemi. Viņš arī esot radījis cilvēkus un dzīvniekus. Tagad Viņš no zemes liekot izaugt maizei un citai barībai. Viņš mīlot visus cilvēkus, arī ajoriešus, bet gribot lai visi Viņu pielūdz un godā kā Radītāju un Uzturētāju. Meža putns, kuru viņi godā, esot iznīcīgs un mirstīgs. Lielais Dievs arī negribot, ka viņi lietojot šķēpu, lai nogalinātu cilvēku, jo visi esot brāļi. Visi viena Dieva radīti un mīlēti.

Pamazām šie meža ļaudis pieņēma labo vēsti. Reizu reizēm šie meža vīri un sievietes iznāca sapulces priekšā un teica, ka arī viņi gribot kalpot tam lielajam Dievam, kuru Rinkona baltie cilvēki pielūdzot. Viņi ticot arī tam Dieva Dēlam, kurš viņus aizstāvēdams un pestīdams esot pats nomiris tādā bries-

mīgā nāvē. Šie mežoņi, barbari, vai arī kā daži vēl citādi viņus sauc, vientiesīgi tic, ka Kristus asinis var nomazgāt visus ļauno grēku netīrumus no sirdīm un sirdis var kļūt citādas. Tad viņi sāka prasīt, lai baltais vīrs ar viņiem bristu ūdenī un tos tur iegremdētu. Tā viņi bija redzējuši bildē, svētdienas skolas lekcijā, kuru māsa Alīda bija rādījusi un stāstījusi, ka Jānis Kristītājs tā bija darījis ar Dieva Dēlu Jēzu. Viņi arī gribot tāpat, jo zem ūdens esot jāatstāj vecā dzīve.

Varu sacīt, ka nekā labāka par to šai dzīvē nesmu redzējis, kā tad kad šie vīri un sievas, jaunekļi un jaunavas, kailām kājām, ar dažādu krāsu ielāpiem klātās drēbēs, vēl labi no putekļiem nenomazgātām sejām, trūcīgos vārdos izteic savu ticības apliecinājumu un kristības lūgumu.

Ir grūti aprakstīt kristību iespaidu. Bet tas ir neaizmirstams.

Mēs stāvam diķa malā un dziedam kristībām piemērotu dziesmu. Ajouriešu jauneklis ietērpts baltajās kristību drēbēs lēnām brien ūdenī. Kad abi ar mācītāju Krūkli ir iebrīduši vajadzīgā dziļumā, ajorietis saliek rokas uz krūtīm un tās saņem cieši kopā, tā kā to mēdzam darīt lūgšanā. Kad mācītājs to pēc viņa ticības apliecinājuma un Kristus pavēles ir pagremdējis, šis bijušais meža dēls lēnām, itkā vilcinādamies, kāpj laukā no ūdens. Tur nu ir aprakta viņa vecā dzīve. Rokas viņš joprojām ir cieši saņēmis kopā un man liekas, ka viņš ir ticībā satvēris Kristu, lai To vairs nekad nepazaudētu. Es dziedu, skatos uz viņu, bet manas acis sāk apmigloties. Tad viņš nozūd teltī, kurā jēt pārgērbties. Tāpat kā viņš, arī citi iet ūdenī un nāk ārā.

Esmu redzējis daudz kristību gadījumus, bet tādu sejas pārmaiņu vēl nebiju ne pie viena kristāmā

redzējis. Šī meža dēla vaigs izstaroja tādu svētlaimīgu prieku, kam nebija ar šo pasauli nekāda sakara. Jau viņa seja vien bija liecība tam, ka viņš ir jauns radījums. Tāds viņš arī bija un palika savā ikdienas dzīvē. Viņš netrūka nevienā sapulcē, arī tad nē, kad tās notika spāniešu valodā. Viņš vienmēr sēdēja uz pirmā sola, tieši mācītājam Arvidam pretī un uzmanīgi klausījās. Viņš bija pirmais, kurš ajoriešu sapulcēs atklāti lūdza Dievu. Viņš vienmēr teica kādu liecības vārdu, jo prata lasīt, un bija labs palīgs mācītājam Krūklim un māsai Alīdai. Šis Kristus liecnieks pēc dažiem gadiem tika pēkšņi no šīs dzīves aizsaukts mūžībā. Ticu, ka viņam pie sava Glābēja ir tagad labāka dzīve.

Līdz šim no ajoriešu cilts pie Rinkona draudzes ir pievienojušies sešdesmit seši locekļi. Viņu sapulces notiek trīs reizes nedēļā. Tajās Dieva vārdu māca mācītājs Krūklis un māsa Alīda. Šīs sapulces ir ļoti labi apmeklētas un klausītāji ar lielu uzmanību seko Lielās Grāmatas lasīšanai un izskaidrošanai. Viņu dziedāšana ir skaļa un sirsnīga. Lūgšanas ir dedzīgas un uz tām nekad nav jāgaida. Vienalga, vīri vai sievietes, cits pēc cita čakli lūdz, un tikai tad kad sapulces vadītājs saka skaļu: „Amen“, lūdzēji aplūst un sapulce beidzas.

Jautājums tomēr bija šis: „Vai pie tiem barbariem, kuri kļūst par draudzes locekļiem, ir kādas pazīmes, ka tie ir jauni radījumi?“ Es nevaru visus notikumus izstāstīt, bet tikai vienu raksturīgu gadījumu aprakstīt, kuram līdzīgu ir ļoti daudz un šie gadījumi liecina paši par sevi. To Jūs pats varēsīt spriest.

Kādā novakarā mūsu sētā iebrauc mazā tipa preču auto. Ir atbraucis kāds bagāts lopkopis ar savu ģimeni. Viņi brauc no Elkarmenes uz savu fazendu.

kura ir pie Uberabas ezera, vairāk kā simts kilometru atstatu no Rinkona. Viņi lūdz nakts mājas mūsu sētā, lai otrā dienā varētu veikt atlikušo ceļu uz mājām. Mūsu sētā ir kāda dēļu māja, kurā ir iekārtotas pāris istabas ar gultām. Šī māja ir paredzēta par nakts mītni caurbraucējiem. Kad nakts mītne ir ierādīta, ceļa somas tajā ienestas, atnāk māsa Alīda un aicina ceļniekus vakariņās. Tāpat otrā rītā viņi tiek lūgti uz brokastīm. Kā vienmēr, pa sētu nāk un iet arī ajorieši. Iet šai rītā arī kāda ticīga ajorie-
te ar savu meitu. Pēkšņi apstājas „viesnīcas“ priekšā. Viņa skatās uz kādu priekšmetu zemē un sāk nelabā balsī brēkt. Es esmu pie tvaika katla un brēkšanu dzirdēdams saprotu, ka tur ir kāda čūska. Saprotu arī, ka šī sieva baidās ar to sākt ciņu. Ātrumā sameklēju kādu piemērota garuma koku un skrienu palīgā. Pieskrējis redzu, ka tur nav parastā čūska, bet ir gan kaut kas tāds, ko par čūsku var saukt. Esmu vienā mirklī sapratis, kas te notiek. Arceros, ka māsa Alīda Bibeles lekcijās stāstīja par grēka čūsku. Ticīgs cilvēks tai ne ar pirkstu lai nepieskaroties. Grēka čūskai ir nāvīgs dzelons. Tas var nogalināt dvēseli...

Te nu zemē guļ tā briesmīgā „Čūska“. Zelta pulkstenis ar tādu pat dārgu aproci. Liekas, ka tā būtu saritinājusies čūska, kura mirkšķina savu ļaunuma pilno aci un aicina, lai sieva izstiepj roku, satver to pie spožās astes un paslēpj savā, kaklā nesamā mantu somā. Tad nabaga sievai ar vīru un meitu vēlāk būtu izdevība kādu laiku nestrādāt, pie pupiņām un rīsiem liet jo bagātīgi gārdo tauku mērci. Kas zina, varētu nopirkt arī sev jaunas drēbes, varbūt pat vīram un meitai arī... Vajag tikai druciņ pieliekties, medījumu pakampt un iemest somā. Pēc vecās dzīves paradumiem tas jau sen būtu

izdarīts. Bez trokšņa un bez liecniekiem. Par lielu laimi to nosauktu. No jauna dzimušam tas ir grēks. Tam nav jāpieskarās. Tādēļ atliek tikai kliegt un saukt palīgus. Baltie vīri un sievas zina, ko var un kā vajag darīt. Kamēr vēl stāvu, pienāk mācītājs Krūklis. Saprotam, ka dārgais pulkstenis fazendera kundzei nemanot ir no rokas noslīdējis. Krūklis ar pazaudēto mantu aiziet ēdamistabā, kur pie galda sēd fazendera ģimene. Tur vēl neviens lielo zaudējumu nav pamanijis. Ticīgā sieva, ajoriete, ar paceltu galvu un priecīgu seju iet kā uzvarētāja uz savu māju. Briesmīgo grēka čūsku viņa nav aiztikusi un nav arī sakosta.

Man ir jāsaka, ka tieši šie bijušie barbari un mežoņi atnes itin visu, kas kaut kur ir aizmirsts vai pazaudēts. Ja kaut kas nozūd, tad nozūd pie civilizētiem, nevis pie mežoņiem. Un tā ir jauno radijumu zīme.

* * *

Esam atkal pie kristību ūdens. Skatos uz tiem, kuri tiek pagremdēti vecās dzīves kapā. Par dažiem varu kaut ko pastāstīt.

Viena vārds ir Sidabi. Nezinu, cik viņam var būt gadu. Jauns vairs nav, nevar zināt pat cik vairs tālu varētu būt viņa mūža vakars. No viņa piedzīvojumiem spriežot, viņš ir daudz ko pieredzējis. Ir pazīstams kā drošsirdīgs un varonīgs tīgeru mednieks. Viņš jau ilgu laiku piemājo mūsu sētā. Ilgu laiku viņa vecā daba bija ļauna un bīstama. Viņš viegli iededzās dusmās un turēja ļaunu prātu uz katru, kas viņa iegribu kaut kā neizpildīja. Viņš arī ilgi pretojās Dieva mīlestības vēstij. Bet no tā laika, kad ir kļuvis par jaunu radijumu, ir kļuvis cits cilvēks. Visi to redz, neviens nenoliedz. Jaunais

Sidabi ir draudzīgs, laipns Kristus māceklis.

Netāļu stāv un gaida savu reizi Sorienē. Viņa drēbes tagad ir baltas. Arī sirds. Kad viņš atnāca Rinkonā, viņa sirds vēl bija ļauna, cieta, nežēlīga. Rokas, kuras tagad ir kā lūgšanā saliktas, ir izlējušas asinis. Viņš ir viens no amerikāņu misionāru slepkavām. Viņam bija ļoti grūti atgriezties. Nokaut balto cilvēku jau nebija nekāds grēks. Bet pēc tam, kad viņa sieva atgriezās, arī viņš pamazām sāka kaut ko no evaņģēlija klausīties. Daudzi par viņu lūdza Dievu. Tad ausa gaisma un grēku atzīšana. Arī viņš lūdza no Dieva piedošanu un Dievs viņa grēkus lika tik tālu kā vakari no rītiem. Kopš tā laika ir jauna dzīve, jauns prieks piedalīties sapulcēs, mācīties Dieva vārdu...

Balti tērpto grupā ir arī Onani. Viņa sejā un sirdī ilgi kvēloja ļauns naids pret citiem cilvēkiem. Misionārus viņš nīda un nicināja. Kādā naktī viņš bija nolēmis vienu no tiem nogalināt. Tik tālu tika, ka bija ielīdis pie gulošā misionāra un gatavojās ar šķēpu to nodurt. Dievs bija nolēmis citādi un viņu aizkavēja. Misionārs pēkšņi pamodās un Onani nodoms izjuka. Brīnums ir tas, ka šodien negaidot misionārs Lēns te ir ieradies viesos. Abi divi ir brāļi Kristū. Priecīgi bezgala ir abi: Onani un Lēns. Dievs pēc daudz gadiem viņiem šādā vietā liek sastapties. Vai tad var būt kāda labāka satikšanās?

Stāstīdams un stāstīšanā iededzies esmu gandrīz aizmirsis Jūsu jautājumam un domas par to, vai ir vērts darba grūtības un upurus nest. Un vai izdotā nauda atmaksājas. Bet man tagad liekas, ka runāt par peļņu būtu nevietā, jo materiālās vērtības ir vienas un garīgās citas. Dieva atmaksa garīgā izpratnē ir pārāk liela, lai par kaut ko zaudētu domātu.

* * *

Dievs mīl visus ļaudis un tautas. Reizē ar prieku par ajoriešu nākšanu pie evaņģēlija gaismas, mums ir prieks arī par bolīviešu brāļiem un māsām. Tie tagad ir vairāk par simtu mūsu Rinkona draudzē. Viņi ir nākuši pē to pašu ticības ceļu kā ajorieši. Daži no viņiem ir kļuvuši par evaņģelistiem, svētdienas skolas darbiniekiem un draudzes kopējiem. Šai tuksnešainā apgabalā to citādi nevar izprast kā vienīgi Dieva brīnumu. Man šķiet, ka mēs cilvēki ar savām spējām un pūlēm nebūtu varējuši šos ļaudis kopā savākt. Daudz no labās sēklas, kuru esam varējuši sēt, ir gājis zudumā. To ir apēduši ceļmalas putni, nomākuši pasaules rūpju ērkšķi un dažāda sēkla ir akmeņainā zemē nonikusi. Laba daļa tomēr ir palikusi un kā neiznīcīga sēkla ir tā digusi un augusi, kā to esmu centies aprakstīt. Jau tālajā dzimtenē, Latvijā, esmu mācījies dziesmu kuru jaunībā dziedāju un vēl tagad dziedu:

„Pa ērkšķiem un dadžiem jums ar būs iet,
Starp nezālēm kviešus daudz atrasiēt —
Nu čakli pie darba, lai sviedri plūst,
Ka debesu šķūņi lai pilni kļūst . . .”

Miļa un tuva man ir šī tuksneša draudzīte. Te kopā ar citiem nāku pie Dieva lūgšanā, te klausos Viņa vārdu un Viņam dziedu. Kopā ar mani dzied, runā un lūdz citi savās valodās. Mani vecākie darba biedri šai laukā jau ir strādājuši trīsdesmit gadus ilgi.

Trīsdesmit gadi. Ko mēs zinājām pirms trīsdesmit gadiem? Skaidras un tiešas nākotnes zināšanas nebija, bet bija skaidrība par to, ka Dievs grib, lai uz šejieni nāktu. Kad pirmie darbinieki bija atbraukuši pie Gaibas ezera savā pirmajā nometnē, tad māsa Jūlija bija saņēmusi vēstuli no sava brāļa, mācītāja Dobeļa. Vēstulē bijis tāds jautājums: „Vai

jūs to saprotat, ka tā būs pagānu misione, kuru jūs cerat strādāt? Vai jūs esat arī padomājuši par to, ko tas jums maksās?" Māsa Jūlija ar savu dzīves biedri Jāni to bija apdomājuši. Arī citi par to bija domājuši un zināja, ka viegli nebūs. Darbs bija jāsāk un jāturpina ticībā un nevis skatišanā. Ja tagad pēc daudz gadiem varam kaut ko redzēt un saskatīt, tad tā ir Dieva svētība. Bet darbs joprojām ir jādara ticībā. Gaišā mūžībā un skatišanā jau ir aizgājusi daļa pionieru. Rinkona kapsētā par to liecina astoņas krusta zīmes. Devītā ir Brazīlijā, Monte Verde kapsētā. Visai dārga ir dvēseļu pestīšana. Pie maksas pieder cilvēku darbs, upuri, materiālie līdzekļi un cilvēki paši. Bet arī tas viss būtu bez nozīmes, ja Dievs nebūtu savu Dēlu devis. Viņš ir maksājis visaugstāko cenu.

Varbūt, ka to ko kā pēdējo ieguvumu minēšu, būtu vajadzējis likt pašā pirmajā vietā. Es domāju par bērniem un jauniešiem šīs misijas lauka skolā. Skolnieku skaits sniedzas līdz 170. Skolas gados bez laicīgām mācībām visi tie ir iepazinušies ar Dieva grāmatu no pašas pirmās lapas sākot un ar pēdējo beidzot. Liels skaits šo skolnieku ir nākuši pie ticības uz Kristu kā Glābēju un līdzīgi Apustuļu Darbos minētam galminiekam jautājuši: „Lūk, ūdens! Kas mani kavē kristīties?“ Mums bija jāsaka: „Ja jūs varat dabūt vecāku atļauju, tad to var.“ Daudzi tādu ir dabūjuši un ir tikuši kristīti. Citi ir piedalījušies pie draudzēm citās vietās. Bolīvijas pilsetās varam sastapt no Rinkona nākušos draudzes locekļus, diakonus un pat sludinātājus... Par daudziem citiem varam cerēt, ka savā laikā iesētā sēkla nesīs augļus. Jo mēs gān varam sēt un laistīt, bet Dievs ir tas kurš audzina. Uz Rinkonu nāk vēstules, kurās bijušie skolnieki pateicas par sa-

ņemto un liecina par Dieva vadību rakstītāju dzīvē.

Tālais misijas draugs! Esmu Jums stāstījis to, ko esmu redzējis un piedzīvojis. Vienmēr, kad esmu noguris, kad redzu neizdevības, raugos uz Dieva doto auglību šai laukā. Man šie skati dod jaunu spēku un prieku. Ticu, ka Jums un arī citiem misijas draugiem ir tāpat. Misijas darba labvēļi un līdzstrādnieki ir izkaisīti pa visām zemes malām. Pa plašo Bolīvijas zemi savās dzīves gaitās iet tie, kuri no šī misijas darba lauka ir aizgājuši apgaismoti, pestīti un ar mūžīgās dzīvības cerību sirdī. Nevaru sacīt citādi kā to: viss bija vērts, gan tas ko tālie misijas atbalstītāji ir darījuši, gan arī tas, kas tepat uz vietas ir darīts. Bija vērts.

Beidzot, draugs, — nāk viena Liela Diena. Es domāju par to Dienu, kuru mūsu Kungs paziņoja. Viņš teica, ka Tai Dienā Viņš sacīs saviem kalpiem:

„Nāciet šurp, jūs mana Tēva svētītie,
iemantojiet valstību, kas jums ir sataisīta no pa-
saules iesākuma.

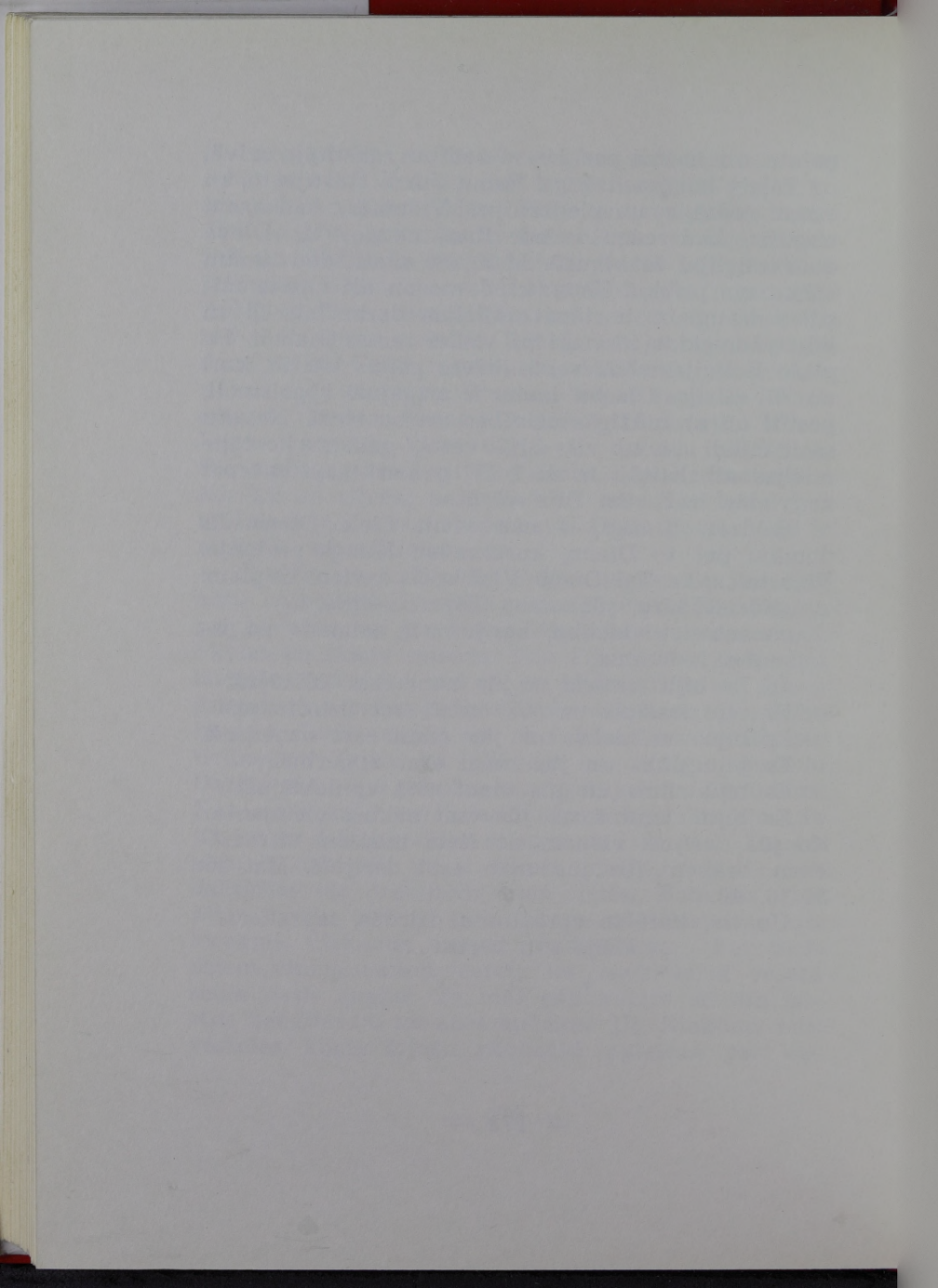
Jo Es biju izsalcis un jūs mani esat ēdinājuši
Es biju izslāpis un jūs mani esat dzirdinājuši
Es biju svešnieks un jūs mani esat uzņēmuši.
Es biju plīks un jūs mani esat apgērbuši
Es biju silms un jūs mani esat apmeklējuši
Es biju cietumā un jūs esat nākuši pie manis...

Ko jūs darījuši vienam no šiem maniem vismazā-
kiem brāļiem, to jūs man esat darījuši. Mat 25:
34-36. 40.

Un tie, kuri šo spriedumu dzirdēs, sapratīs:

Bija gan vērts...

* * *

PASKAIDROJUMI:

R I N K O N S:

Latviskots vietas nosaukums. Spāniešu valodā: Rincón del Tigre. Latviski tulkots — Tīģera Kakts.

Rinkons atrodas Bolīvijas maz apdzīvotā austrumu apgabalā, 75 km. no Bolīvijas—Brazīlijas robežas, Paragvajā upes un Gaibas ezera.

Rinkons ir lielāks lauku īpašums, apmēram 3.000 alkēru, jeb 7.000 hektaru zemes platības. No tā apmēram 100 alkēru (250 ha.) ir tīrumu zemes, pārējais ir dabiskas ganības un mežs. Ganāmpulkā Rinkona pirkšanas laikā bija ap 120 liellopu, tagad apm. 1.000.

Bolīvijā zemi nepērk un nepārdod. Likumīgi pērk un pārdod zemes lietošanas tiesības un labiercības — ēkas, inventaru, u.t.t. Šīs tiesības Rinkonā pieder latviešu baptistu misijai: Misiņn Evangelica Bautista.

A J O R I E Š I:

Indiāņi, Bolīvijā saukti arī par barbariem. Viena no vismežonīgākām klejotāju ciltīm Bolīvijā un Paragvajā. Tagad gandrīz visa civilizēta — Bolīvijā to panākuši latviešu baptisti, Paragvajā katoļu misija.

STĀSTA PERSONAS:

A R V Ī D S — Mācītājs Arvīds Eichmanis, misijas garīgās un daļēji saimnieciskās dzīves vadītājs sākuma laikā.

A L Ī D A — Alīda Ozols - Eichmane. Mācītāja Arvīda Eichmaņa dzīves biedre. Skolotāja un virtuves pārzine.

E R N E S T S — Ernests Dundurs, saimniecības vadītājs.

R U T E — Rute Līdaka - Jansona. Tagadējā misijas vadītāja, Harija Jansona dzīves biedre. Skolotāja un ambulances pārzine.

Pārējās stāsta personas pats stāstījums iepazīstina.

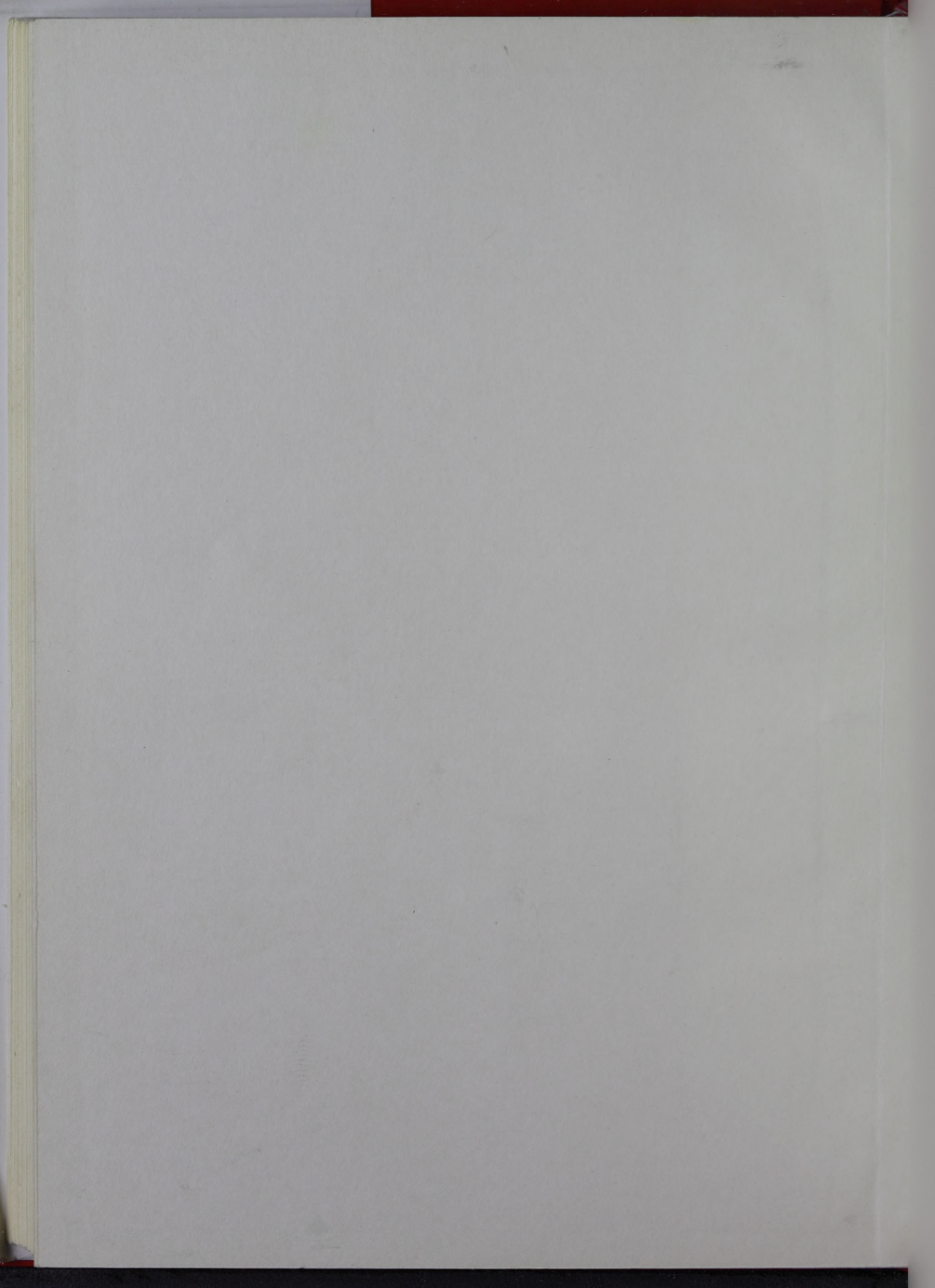
S A T U R S :

	Lpp.
I. IZLŪKU BRAUCIENS UZ BOLĪVIJU.	7
II. PALMA, GAIBA, RINKONS	39
III. MŪSU PIRMAIS APVIESOJUMS RINKONA MISIJAS NOMETNĒ	51
IV. OTRAIS RINKONA APVIESOJUMS	65
V. BRAZĪLIJĀ, LETONIJAS KOLONIJĀ	81
VI. MANA PIRMĀ DARBA DIENA RINKONĀ	87
VII. BRAUCIENS PA GAIBAS CEĻU AR VĒRŠU RATIEM LIETUS PERIŅDĀ	118
VIII. BRAUCIENS PA ELKARMENES CEĻU AR VĒRŠU RATIEM SAUSUMA PERIŅDĀ.	130
IX. DRĒBJU DALĪŠANA RINKONA SĒTĀ.	138
X. RINKONA LIDOTĀJS	146
XI. VAI BIJA VĒRTS?	161
PASKAIDROJUMI	175
STĀSTA PERSONAS	176

CONTENTS

149	THE HISTORY OF THE
150	THE HISTORY OF THE
151	THE HISTORY OF THE
152	THE HISTORY OF THE
153	THE HISTORY OF THE
154	THE HISTORY OF THE
155	THE HISTORY OF THE
156	THE HISTORY OF THE
157	THE HISTORY OF THE
158	THE HISTORY OF THE
159	THE HISTORY OF THE
160	THE HISTORY OF THE
161	THE HISTORY OF THE
162	THE HISTORY OF THE
163	THE HISTORY OF THE
164	THE HISTORY OF THE
165	THE HISTORY OF THE
166	THE HISTORY OF THE
167	THE HISTORY OF THE
168	THE HISTORY OF THE
169	THE HISTORY OF THE
170	THE HISTORY OF THE
171	THE HISTORY OF THE
172	THE HISTORY OF THE
173	THE HISTORY OF THE
174	THE HISTORY OF THE
175	THE HISTORY OF THE
176	THE HISTORY OF THE

2.00

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0304017079